

**Nota van uitgangspunten
Bestemmingsplan Buitengebied
Gemeente Aa en Hunze**

GEMEENTE AA EN HUNZE 070109 / 07-02-13
NOTA VAN UITGANGSPUNTEN
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED AA EN HUNZE

TOELICHTING

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz</u>
1. INLEIDING	1
1. 1. Aanleiding	1
1. 2. Reikwijdte	1
1. 3. Leeswijzer	2
2. PLANUITGANGSPUNTEN	3
2. 1. Algemeen	3
2. 2. De functie van het bestemmingsplan	3
2. 3. Plangebied	4
2. 4. Gemeentelijke inzet	5
2. 5. Digitalisering	6
3. PLANSYSTEMATIEK	7
3. 1. Functionele benadering	7
3. 2. Scheiding of verweving	9
3. 3. Overkoepelend beleidsuitgangspunt	9
3. 4. Gebiedsbestemmingen	10
4. LANDBOUW	14
4. 1. Algemeen	14
4. 2. Regeling voor agrarische bouwpercelen en bouwvlakken	15
4. 3. Mestopslag	19
4. 4. Verplaatsing/inplaatsing agrarische bedrijven	20
4. 5. Bouwhoogte van agrarische bedrijfsgebouwen	21
4. 6. Grondgebonden en niet-grondgebonden landbouw	21
4. 7. Intensieve veehouderij	22
4. 8. Maneges, paardenhouderij en -fokkerij, paardenbakken	24
4. 9. Ruimte-voor-ruimte-regeling	26
4. 10. Biogasininstallaties	27
4. 11. Boomteelt, houtteelt en opgaande meerjarige beplanting	29
4. 12. Bollenteelt	30
4. 13. Kassen en ondersteunend glas	31
4. 14. Functieverbreiding	32
4. 15. Schuilstallen	33
5. RECREATIE	34
5. 1. Algemeen	34
5. 2. Recreatieterreinen	36
5. 3. Recreatiewoningen	41
5. 4. Bedrijfswoningen	42
5. 5. Oppervlakte bebouwing	42
5. 6. Speeltoestellen	42
5. 7. Bed & Breakfast	42

5. 8.	Groepsaccommodatie	44
5. 9.	Evenementen	44
6.	NATUUR, BOS EN WATER	45
6. 1.	Natuur algemeen	45
6. 2.	Natura 2000	46
6. 3.	Ecologische Hoofdstructuur	48
6. 4.	Bos	49
6. 5.	Water	50
7.	WONEN 52	
7. 1.	Algemeen	52
7. 2.	Oppervlaktes hoofd- en bijgebouwen	52
7. 3.	Nieuwe woningen	53
7. 4.	Wonen in voormalige agrarische bedrijfsbebouwing	53
7. 5.	Plattelandswoning	55
7. 6.	Splitsing vrijkomende agrarische bebouwing	56
7. 7.	Bedrijfswoningen	56
7. 8.	Landgoederen	57
7. 9.	Zorgboerderijen	58
8.	LANDSCHAP, ACHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE	59
8. 1.	Algemeen	59
8. 2.	Landschapswaarden	59
8. 3.	Cultuurhistorische waarden	60
8. 4.	Archeologische waarden	61
9.	NIET-AGRARISCHE BEDRIJVGHEID	64
9. 1.	Algemeen	64
9. 2.	Zelfstandige activiteiten	64
9. 3.	Detailhandel en horeca	65
10.	OMGEVINGSASPECTEN	67
10. 1.	Milieubeleid	67
10. 2.	PlanMER	67

Bijlage 1: Beleidskader

Bijlage 2: Memo regeling agrarische bouwpercelen

1. INLEIDING

1. 1. Aanleiding

De gemeente Aa en Hunze heeft besloten te komen tot één nieuw Bestemmingsplan Buitengebied. Momenteel beschikt de gemeente over meerdere, verouderde en van elkaar verschillende bestemmingsplannen voor haar buitengebied. Zowel beleidsmatig als juridisch is er derhalve niet meer sprake van een goede en actuele planologische regeling en is een nieuw integraal bestemmingsplan voor het buitengebied gewenst. Met de herziening gaat de gemeente weer beschikken over een nieuw samenhangend beleidskader voor het totale buitengebied.

In het nieuwe plan Buitengebied kan tevens ingespeeld worden op de gewijzigde regelgeving op allerlei gebieden ¹⁾. Van belang zijn bijvoorbeeld de wetswijzigingen op milieugebied (Wet geluidhinder, Wet geurhinder en veehouderij, Meststoffenwet) en op het gebied van de recreatie (het vervallen van de Wet op de Openluchtrecreatie). Ook het beleid opgenomen in de Provinciale Omgevingsverordening (vastgesteld, 2011) en het voorbeeld voor een 'Ruimte-voor-Ruimte' regeling zullen in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied worden vertaald. Tevens dient met de herziening van het plan Buitengebied een doorvertaling plaats te vinden van het nationale natuurbeleid, zoals de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Ook kunnen met het nieuwe bestemmingsplan gevoerde artikel 19-procedures WRO worden verwerkt én onnodige bestemmingsplanherzieningen worden voorkomen.

Structuurvisie

Voordat op bestemmingsvlak niveau keuzes kunnen worden gemaakt worden de beleidslijnen op hoofdlijnen geschetst. Dit is de structuurvisie voor Aa en Hunze. De structuurvisie als nieuwe instrument binnen de Wro geeft aan waar welke ontwikkelingen plaats kunnen vinden en waarom de gemeente daarvoor kiest. De structuurvisie moet gezien worden als een visie op hoofdlijnen op de toekomst van het buitengebied. De visie is daarmee globaal van aard. Het abstractieniveau kan echter per onderwerp verschillen. De structuurvisie zal gebruikt gaan worden als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied. De structuurvisie fungeert als beleidskader voor de herziening van het bestemmingsplan voor het buitengebied.

1. 2. Reikwijdte

In het kader van het op te stellen Bestemmingsplan Buitengebied is het belangrijk te constateren dat de landschappelijke diversiteit van de gemeente Aa en Hunze heeft geleid tot een grote diversiteit aan functies. Deze functies zijn veelal nauw met elkaar verweven.

¹⁾ Het bestemmingsplan Buitengebied wordt opgesteld conform de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening (Wro). De nieuwe Wro heeft enkele veranderingen in bestemmingsplannen tot gevolg. Alleen daar waar nodig is in de Nota van Uitgangspunten rekening gehouden met de nieuwe Wro.

Belangrijke functies zijn landbouw, natuur, water en landschap. Het bestemmingsplan zal niet alleen een goede planologische regeling moeten bieden voor de afzonderlijke functies en activiteiten, het plan zal ook het gemeentelijk instrument moeten zijn waarmee nieuwe ontwikkelingen kunnen worden gestuurd en begeleid. Dat betekent dat het Bestemmingsplan Buitengebied, samen met de structuurvisie buitengebied, moet fungeren als richtingwijzer voor nieuwe initiatieven in de gemeente. Aan de ene kant zal in het nieuwe bestemmingsplan dus een regeling bevatten voor de huidige, actuele situatie. Aan de andere kant zal rekening worden gehouden met en ingespeeld worden op toekomstige ontwikkelingen.

Nota van uitgangspunten

Een eerste belangrijke stap naar een herziening van het bestemmingsplan is het vaststellen van het beleid op hoofdlijnen (structuurvisie) en het bepalen van de uitgangspunten voor het bestemmingsplan. In de onderhavige Nota van uitgangspunten wordt de basis gelegd voor een uitwerking in bestemmingen. De Nota van Uitgangspunten heeft het karakter van een 'tussenstap' en zal straks in het voorontwerpbestemmingsplan worden verwerkt.

Voorafgaande aan het opstellen van de Nota van uitgangspunten hebben 6 bijeenkomsten plaatsgevonden met een werkgroep bestaande uit verschillende raadsleden, onder voorzitterschap van de portefeuillehouder ruimtelijke ordening. De bijeenkomsten hadden een opiniërend en informerend karakter. De bevindingen uit deze bijeenkomsten zijn verwerkt in onderhavige nota.

1. 3. Leeswijzer

Allereerst wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op enkele algemene planuitgangspunten zoals de functies van het bestemmingsplan, de beleidsgrenzen en het plangebied. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens ingegaan op de plansystematiek en worden onder meer de functionele benadering, het overkoepelend beleidsuitgangspunt en de gebiedsbestemmingen nader toegelicht. Hoofdstuk 4 behandelt de aan de landbouw gerelateerde onderwerpen, waaronder de regeling voor de agrarische bouwpercelen. In hoofdstuk 5 komt de recreatie aan de orde, in hoofdstuk 6 het onderdeel natuur en water en in hoofdstuk 7 het onderdeel wonen. Landschap, archeologie en cultuurhistorie worden behandeld in hoofdstuk 8. In hoofdstuk 9 komt de niet-agrarische bedrijvigheid aan de orde, terwijl in hoofdstuk 10 wordt ingegaan op de omgevingsaspecten (milieubeleid en planMER).

2. PLANUITGANGSPUNTEN

2. 1. Algemeen

Centraal in de planvorming staan de uitgangspunten voor het bestemmingsplan. De uitgangspunten geven immers het beleid voor de verschillende onderwerpen aan, zowel voor de korte als de langere termijn. De uitgangspunten zijn een beleidskeuze op basis van de situatie in het plangebied, de aanwezige beleidskaders van rijk en provincie en de te verwachten maatschappelijke ontwikkelingen.

Beleidskader

De gemeente dient bij de bepaling van haar beleid rekening te houden met de beleidskaders van de andere overheden, zoals Rijk, provincie en Waterschap. Dit beleid is richtinggevend voor de algemene uitgangspunten van het bestemmingsplan. Ook het sectorale beleid, landbouw, natuur en recreatie, heeft duidelijk invloed op de ontwikkelingen in het buitengebied. Die invloed is ook in de gemeente Aa en Hunze merkbaar als we kijken naar de ontwikkelingen binnen de landbouw, de natuur en het landschap. Op gemeentelijk niveau wordt het beleid ten aanzien van de verschillende sectoren tegen elkaar afgewogen en, met inachtneming van de beleidskaders, samengevoegd in een integraal ruimtelijk plan.

Het provinciale beleid in de vorm van de Omgevingsverordening Provincie Drenthe (vastgesteld 2011) vormt het belangrijkste toetsingskader voor het Bestemmingsplan Buitengebied. Naast de omgevingsverordening is ook het rijksbeleid uit de *Nota Ruimte*² van belang en de Nota Belvédère met de aangewezen Belvédèregebieden. Op gemeentelijk niveau zal een aantal gemeentelijke beleidsstukken, zoals Toekomstvisie 2020, de landbouwvisie, de Economische koersnota en het Toeristisch recreatief ontwikkelingsplan hun vertaling moeten vinden in het nieuwe bestemmingsplan.

Een samenvatting van de belangrijkste beleidsstukken is opgenomen als *bijlage 1, beleidskader*.

2. 2. De functie van het bestemmingsplan

Belangrijk is welke regelingen de gemeente in het bestemmingsplan wenst op te nemen. Drie begrippen staan centraal om aan te geven wat het bestemmingsplan wel en niet kan regelen: *beheer, ontwikkeling en inrichting*. Voor de bestaande functies (bijvoorbeeld agrarische bedrijven of aanwezige woningen) dient het bestemmingsplan het beheerkader te zijn. Dat wil zeggen dat de huidige situatie in beeld wordt gebracht en dat, waar mogelijk en wenselijk, ruimte voor nieuwe ontwikkelingen wordt geboden.

² De Nota Ruimte wordt vervangen door de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) Naar verwachting stelt het kabinet het definitieve beleid vast in het najaar van 2011.

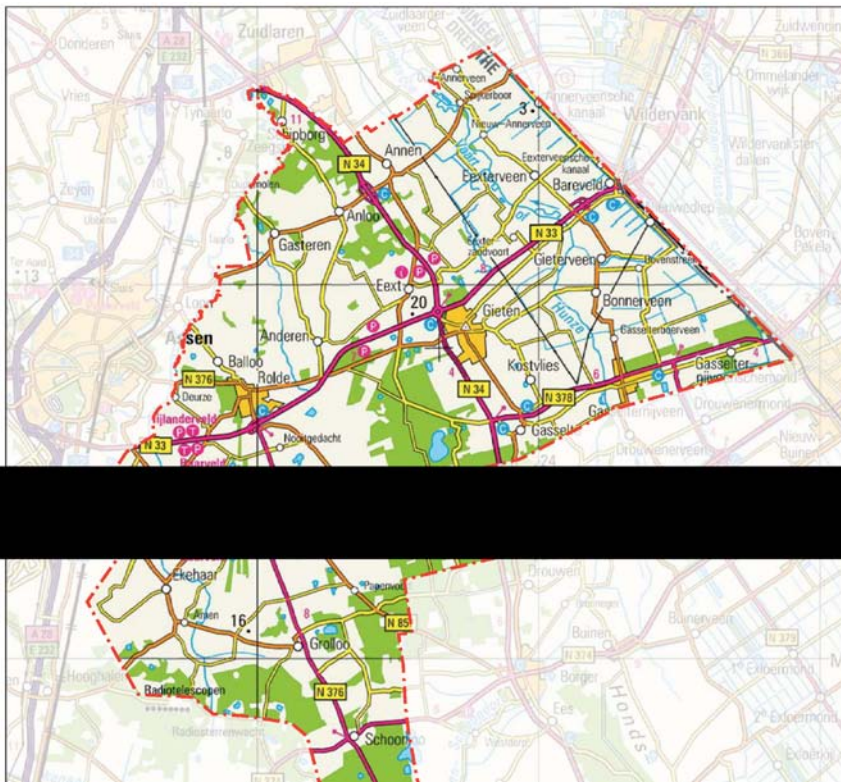
Nieuwe ontwikkelingen zullen binnen daartoe gestelde randvoorwaarden via regelingen voor afwijkingen, bij meer ingrijpende ontwikkelingen, via toepassing van wijzigingsbevoegdheden, geregeld kunnen worden ³⁾. Het bestemmingsplan geeft daar zo mogelijk locaties voor aan.

Het Bestemmingsplan Buitengebied regelt de huidige situatie en maakt ontwikkelingen mogelijk. Met name voor de agrarische bouwpercelen geeft het plan ruimte voor ontwikkeling door de mogelijkheid van bijvoorbeeld vergroting en verbreding. Voor de daadwerkelijke uitvoering van inrichtingsmaatregelen geeft het bestemmingsplan de ruimtelijke randvoorwaarden aan en verzorgt het de afstemming met het beleid en de omgeving.

2. 3. Plangebied

Het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied heeft betrekking op het gehele buitengebied van de gemeente Aa en Hunze. De volgende kernen zijn niet meegenomen in het plangebied: Gieten, Annen, Rolde, Anderen, Anloo, Gasteren, Schipborg, Ekehaar, Grolloo, Gieterveen, Schoonloo, Eext, Gasselte, Gasselternijveen, Eexterveen, Oud-Annerveen, Nieuw-Annerveen, Spijkerboor, Balloo, Gasselternijveenschemond, Schoonloo, Eexterveenschekanaal, Bareveld, Nieuwediep en Annerveenschekanaal. Hiervoor zijn afzonderlijke bestemmingsplannen van toepassing. *Figuur 1* geeft de begrenzing van het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied weer.

³⁾ Het betreft hier ontwikkelingen waarvan de concrete uitwerking in de loop van de bestemmingsplanperiode (10 jaar) wordt verwacht. Concrete ontwikkelingen (voor zover de gemeente er positief tegenover staat) die zich bij de voorbereiding van het bestemmingsplan voordoen, zullen in het bestemmingsplan al worden inbestemd.

Figuur 1. *Indicatieve begrenzing Bestemmingsplan Buitengebied Aa en Hunze (de kernen behoren niet tot het plangebied)*

2. 4. Gemeentelijke inzet

De gemeente heeft als inzet dat het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied een actueel en goed toepasbaar juridisch-planologisch instrument biedt. Hiervoor zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- bestaande planologische rechten blijven zo mogelijk op de oude voet gehandhaafd;
- niet méér regelen dan noodzakelijk voor een praktisch hanteerbaar plan;
- een op onderdelen vereenvoudigde opzet, zodanig dat een hanteerbaar en doelmatig plan Buitengebied tot stand komt, dat gehandhaafd en nageleefd kan worden;
- met het integrale bestemmingsplan blijft centraal staan dat processen in het buitengebied daadwerkelijk gestuurd kunnen worden;
- een flexibel bestemmingsplan, waarmee het gemeentebestuur, ook in de toekomst, in staat is op voorzienbare ontwikkelingen in te spelen en/of deze te begeleiden;
- met name die zaken regelen waarop met het bestemmingsplan daadwerkelijk invloed kan worden uitgeoefend, zoals nieuwe ontwikkelingen, functietoekenning, functiewijziging, ruimtelijke hoofdvorm van bebouwing, en dergelijke;

- regels ter bescherming van bijzondere waarden van bodem, natuur, landschap en cultuurhistorie;
- geen zaken regelen waarvoor al doelmatige wetgeving of verordeningen bestaan, zoals voor het milieu- en waterbeleid.

2. 5. Digitalisering

Het Bestemmingsplan Buitengebied zal worden opgezet als een digitaal raadpleegbaar plan. Deze digitale versie is bedoeld om de burger "online" informatie te verschaffen omtrent het bestemmingsplan. Bovendien is de digitale versie bedoeld voor uitwisseling van gegevens binnen de gemeente en met andere overheidsinstanties. Het vaststellen van een digitale versie is per 1 januari 2010 verplicht.

Het bestemmingsplan wordt opgezet volgens de landelijke *Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen* (SVBP 2008). Deze standaard, welke slechts een systematische standaardisering betreft en geen inhoudelijke standaard, is vastgelegd in het *Besluit ruimtelijke ordening* (Bro).

3. PLANSYSTEMATIEK

3. 1. Functionele benadering

Overkoepelde functie, basisfuncties en overige functies

Het buitengebied van Aa en Hunze biedt ruimte aan diverse functies. Voor de ruimtelijke afweging van de toelating van verschillende gebruiksfuncties is het van belang dat onderscheid wordt gemaakt tussen basisfuncties en overige functies. *Basisfuncties* beslaan het gehele (of gedeeltelijke) plangebied. Voor hun voortbestaan zijn ze afhankelijk van de kwaliteit van het buitengebied. De *overige functies* zijn functies die deze basiskwaliteit benutten. De ruimtelijke betekenis hiervan is dat functies die in belangrijke mate de basiskwaliteit bepalen, met het oog op zuinig en duurzaam ruimtegebruik, in beginsel niet mogen worden aangetast.

In het bestemmingsplan wordt het landschap met de bijbehorende kernkwaliteiten als *overkoepelende 'functie'* beschouwd. Als basisfuncties worden aangemerkt: *landbouw, natuur en water*. De overige functies zijn bijvoorbeeld: wonen, recreatie, niet-agrarische bedrijvigheid, dienstverlening en infrastructuur. Dit onderscheid is noodzakelijk om structuur aan te brengen in de belangenafweging van de verschillende ruimteclaims; ontwikkeling van de ene functie zou immers ten koste kunnen gaan van de andere.

De basisfuncties komen, als gevolg van de ontstaansgeschiedenis én door toedoen van de mens, overal in het buitengebied naast elkaar voor. Basisfuncties zijn afhankelijk van de kwaliteit van de grond, en daardoor niet 'verplaatsbaar'. Afhankelijk van de plaats in het buitengebied varieert de betekenis die aan de basisfuncties wordt toegekend. De basisfuncties zijn gebiedsdekkend. De overige functies die verspreid over het buitengebied voorkomen zijn niet gebiedsdekkend en veelal niet afhankelijk van een specifieke locatie in het buitengebied. Overige functies benutten de kwaliteit van de grond, maar zijn hier niet of minder van afhankelijk. Overige functies zijn dan ook wel 'verplaatsbaar'.

Omdat de basisfuncties voor hun functioneren afhankelijk zijn van het buitengebied, zal bij de ontwikkeling van (nieuwe) andere functies altijd rekening worden gehouden met de belangen van de basisfuncties. De ontwikkeling van de andere functies zal niet teveel ten koste mogen gaan van de basisfuncties.

Recreatie: ruimtelijke afweging

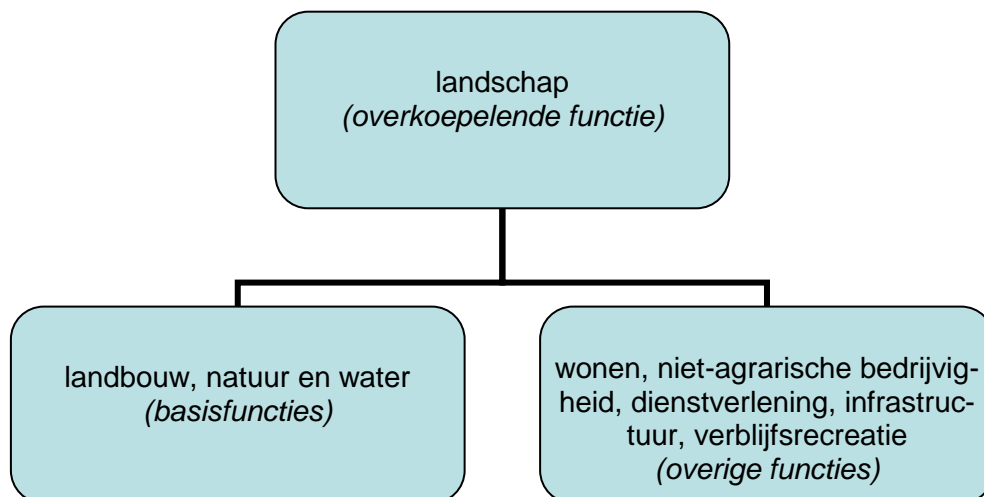
De indeling in basisfuncties en andere functies heeft uitsluitend betrekking op de ruimtelijke afweging en heeft geen invloed op het belang van de betreffende functie voor de gemeente. Zo is de recreatie in economisch opzicht een uiterst belangrijke functie in het buitengebied van Aa en Hunze. De recreatie zorgt voor een belangrijk deel voor de werkgelegenheid in de gemeente en is daardoor een belangrijke drager van het gebied. De gemeente is zich ervan bewust dat de recreatie ook een bijdrage levert aan de kwaliteit van het buitengebied.

In de afwegingen in het kader van het op te stellen bestemmingsplan wordt bij recreatie de lijn gehanteerd dat *aspecten die te maken hebben met de toegankelijkheid van het buitengebied worden beschouwd als een basisfunctie*. Overige vormen van recreatie (m.n. verblijfsrecreatie) behoren tot de overige functies.

De gemeente wil de recreatie verder bevorderen en de recreatieve functie verder versterken. Deze ontwikkeling mag echter niet teveel ten koste gaan van de basisfuncties. Met andere woorden, recreatieve ontwikkelingen worden door de gemeente voorgestaan, maar vragen om een zorgvuldige ruimtelijke inpassing in het buitengebied. Juist de waarden binnen de basisfuncties zijn sterk bepalend voor de recreatieve aantrekkelijkheid van de gemeente Aa en Hunze.

Landschap: overkoepelende functie

Randvoorwaarden ten aanzien van de (ontwikkelings)mogelijkheden voor de functies in het buitengebied vloeien in belangrijke mate voort uit het landschap van Aa en Hunze. In het bestemmingsplan wordt het landschap als *overkoepelende 'functie'* beschouwd. Dit met het oog op de aanwezige waardevolle kenmerken en het in stand houden en versterken van de landschappelijke verscheidenheid. Met inachtneming van deze randvoorwaarden krijgen de landbouw, de natuur en het water de ruimte zich verder te ontwikkelen. De ontwikkeling van de overige functies, zoals wonen, niet-niet-agrarische bedrijvigheid, et cetera, mag niet ten koste gaan van het landschap, wat leidend is.

Uitgangspunten

- in het bestemmingsplan wordt het landschap als overkoepelende ‘functie’ beschouwd. Ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen heeft landschap een sturende c.q. randvoorwaardenstellende functie;
- vanwege het gebiedsdekkende karakter worden landbouw, natuur en water als basisfuncties aangemerkt;
- de niet-gebiedsdekkende functies zoals wonen, niet-agrarische bedrijvigheid en dienstverlening worden als overige functies aangemerkt;
- functie recreatie: aspecten die te maken hebben met de toegankelijkheid van het buitengebied worden beschouwd als een basisfunctie. Overige vormen van recreatie (m.n. verblijfsrecreatie) behoren tot de overige functies.

3. 2. Scheiding of verweving

Voor wat betreft de *basisfuncties* in het buitengebied wordt zoveel mogelijk het principe van *verweving* van functies toegepast. Echter wanneer de basisfuncties dermate strijdig zijn dat er sprake is van onverenigbare doelstellingen, kan middels prioriteitsstelling worden besloten tot een *scheiding* van functies. In het buitengebied van Aa en Hunze zijn er gebieden aan te wijzen met de basisfunctie landbouw en met de basisfunctie natuur. In de overige gebieden is sprake van verweving van landbouw, natuur en recreatie.

Bij het scheiden van basisfuncties heeft één van de functies prioriteit in een gebied. Concreet betekent dit dat in een landbouwgebied ontwikkelingen niet ten koste mogen gaan van de landbouw. Recreatie is alleen mogelijk indien de landbouw daar geen schade van ondervindt. Natuurwaarden zullen in deze gebieden niet worden beschermd indien dit ten koste gaat van de landbouw. Verweving van basisfuncties betekent dat in een gebied verschillende functies kunnen samengaan. Landbouw kan bestaan naast natuur. Dit komt bijvoorbeeld voor in de vorm van agrarisch natuurbeheer.

Het voorstel ten aanzien van het in par. 3.1 en 3.2 genoemde beleid (basis- en toegevoegde functies en scheiding dan wel verweving) en de wijze waarop deze gestalte zal krijgen in het bestemmingsplan, vindt zijn weerslag in de per functie nader uitgewerkte afwegingen en uitgangspunten, zie hoofdstuk 4 en verder.

3. 3. Overkoepelend beleidsuitgangspunt

Het landschap in het buitengebied van Aa en Hunze is het resultaat van een eeuwenlange ontwikkeling van en wisselwerking tussen de functies landbouw en natuur. Binnen dit landschap is sprake van belangrijke landschappelijke en/ of cultuurhistorische waarden. Uit de diverse beleidskaders blijkt dat dit cultuurlandschap bescherming verdient. Het landschap van Aa en Hunze kan dan ook worden beschouwd als randvoorwaarde stellend aan de andere functies in het buitengebied, zoals landbouw, recreatie, wonen, et cetera.

Dit betekent overigens niet dat alleen maar conserverend kan worden gehandeld. "Landschap" is geen statisch geheel maar aan verandering onderhevig. Ook bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zal het landschap de leidraad moeten vormen.

Op grond van bovenstaande overweging is ten aanzien van de ontwikkeling van (nieuwe) functies in het buitengebied, onderstaande overkoepelend beleidsdoelstelling geformuleerd:

Randvoorwaarden ten aanzien van de (ontwikkelings)mogelijkheden voor de functies in het buitengebied vloeien in belangrijke mate voort uit het landschap van Aa en Hunze. Dit met het oog op de aanwezige waardevolle kenmerken en het in stand houden en versterken van de landschappelijke verscheidenheid.

Met inachtneming van deze randvoorwaarden krijgen de basisfuncties, en dan met name de landbouw, de ruimte zich verder te ontwikkelen. Tevens zal de recreatie, die in economisch opzicht een belangrijke plaats inneemt binnen de gemeente, de nodige ruimte krijgen. De ontwikkeling van de andere functies, zoals wonen, niet-agrarische bedrijvigheid, et cetera mag niet ten koste gaan van het landschap, wat leidend is.

In aansluiting op deze overkoepelende beleidsdoelstelling wordt daarom in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied gekozen voor een plansystematiek, waarbij de landschappelijke verscheidenheid de grondslag vormt. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen vormt aldus een 'ja, mits...' benadering de grondslag: nieuwe ontwikkelingen zijn mogelijk mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Deze randvoorwaarden vloeien in belangrijke mate voort uit het landschap van Aa en Hunze.

3. 4. Gebiedsbestemmingen

Zoals aangegeven vormt de landschappelijke verscheidenheid de basis voor de plansystematiek ten aanzien van de gebiedsbestemmingen in het op te stellen Bestemmingsplan Buitengebied.

Landschappelijke verscheidenheid

Landschappelijk is de gemeente in hoofdlijnen in te delen in een aantal landschappelijke deelgebieden:

- het esdorpenlandschap, bestaande uit:
 - essen, velden en kampen;
 - beekdal Aa;
 - heidevelden en zandverstuivingen;
 - bossen.
- de veenontginningen, bestaande uit:
 - beekdal Hunze;
 - binnenvenen (gebied vanaf de Hondsrug tot westzijde van het beekdal Hunze EHS);
 - randveenontginning (gebied vanaf oostzijde beekdal Hunze EHS met daarbij inbegrepen het randveenontginningslint);

- veenkoloniën (gebied ten oosten van het randveenontginningslint tot de provinciegrens);
- bossen.

Het ruimtelijk verschil in deze gebieden geeft de identiteiten van de gebieden weer. Op basis van de aanwezige kernkwaliteiten kunnen andere keuzes gelden ten behoeve van ontwikkelingen in de landbouw, wonen, natuur, recreatie, bedrijvigheid en bescherming van de landschappelijke waarden.

Hondsrug: afzonderlijke benadering

De Hondsrug is als geomorfologische eenheid een te onderscheiden gebied. Op basis van de landschappelijke verscheidenheid hoort het echter thuis bij het esdorpenlandschap. De rivier de Hunze loopt ten oosten van de zandrug. De grote kernen en de infrastructuur (N34) liggen op de Hondsrug. Ook bedrijvigheid en (recreatie) voorzieningen zijn hier geconcentreerd. Op de Hondsrug speelt dan ook een andere dynamiek in ontwikkelingen dan op het Drents Plateau en in de veenontginningen. De Hondsrug kan beschouwd worden als de 'ontwikkelingsas' binnen de gemeente Aa en Hunze en vraagt in het bestemmingsplan dan ook om een afzonderlijke benadering. In de toelichting van het bestemmingsplan zal aandacht worden besteed aan de grotere programmatische dynamiek van dit gebied.

Functie-indeling volgens omgevingsvisie

Op de visiekaart 2020 (kaart 1 uit de omgevingsvisie) komt de volgende functie-indeling voor:

- hoofdfunctie natuur;
- multifunctionele gebieden
- hoofdfunctie landbouw.

Functie-indeling omgevingsvisie

Er zijn vier 'systemen' die de dragers zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe:

- sociaal-economisch systeem;
- watersysteem;
- natuursysteem;
- landbouwsysteem.

Voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe moeten deze vier systemen 'robuust' zijn. Een systeem is robuust als een verstoring als gevolg van een ontwikkeling geen significante gevolgen heeft voor het functioneren ervan.

Binnen de robuuste systemen staat de ontwikkeling van de desbetreffende hoofdfunctie (wonen, werken, water, natuur of landbouw) voorop. Dit betekent dat de ontwikkeling van andere functies geen significante negatieve invloed mag hebben op het functioneren van de hoofdfunctie. Voor alle ontwikkelingen, dus ook die van de hoofdfunctie, geldt dat de ruimtelijke kwaliteit er door moet worden versterkt.

In sommige situaties komen twee robuuste systemen samen, met mogelijk conflicterende belangen. In die gevallen is het van belang maatwerk te leveren met betrekking tot de gewenste ontwikkeling. Het robuuste watersysteem staat niet op zichzelf, maar valt samen met de andere systemen. Water leidt tot een verbijzondering van het natuur- en landbouwsysteem

De beekdalen zijn als overige aanduiding opgenomen op de visiekaart. Deze aanduiding geeft een verbijzondering aan van de functies landbouw en natuur. Voor een beekdal met een natuurfunctie streven we naar het combineren van de natuur en wateropgave. In de beekdalen met een landbouwfunctie streven we naar een waterhuishoudkundige inrichting die onder randvoorwaarden op de landbouw is afgestemd.

Binnen gebieden met de functie natuur staat de ontwikkeling van de hoofdfunctie natuur voorop. Daarbij gaat het om het behouden, herstellen en ontwikkelen van natuurwaarden. De visiekaart toont een globale gebiedsindeling. Andere ontwikkelingen zijn aanvaardbaar zolang deze verenigbaar zijn met, of ten dienste staan van, de natuurontwikkeling.

De landbouw wordt maximale speelruimte geboden in de gebieden die op de visiekaart als landbouwgebieden zijn aangeduid. Bij te nemen inrichtingsmaatregelen voor de landbouw wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de kernkwaliteiten. Dat betekent dat ook ontwikkelingen in deze gebieden geen negatief effect mogen hebben op de landbouw. In deze gebieden wordt gestreefd naar een waterhuishoudkundige inrichting die is afgestemd op de functie Landbouw.

Naast de robuuste systemen kent Drenthe gebieden waar verschillende functies en ambities samenkomen. Het gaat hierbij vooral om de combinatie van landbouw, natuur, recreatie en landschappelijke waarden. Dit zijn de multifunctionele gebieden. Kenmerkend hiervoor is dat er – in tegenstelling tot de robuuste systemen – geen sprake is van een hoofdfunctie die leidend is in de ordening. Deze gebieden hebben een eigen functie-indeling gekregen.

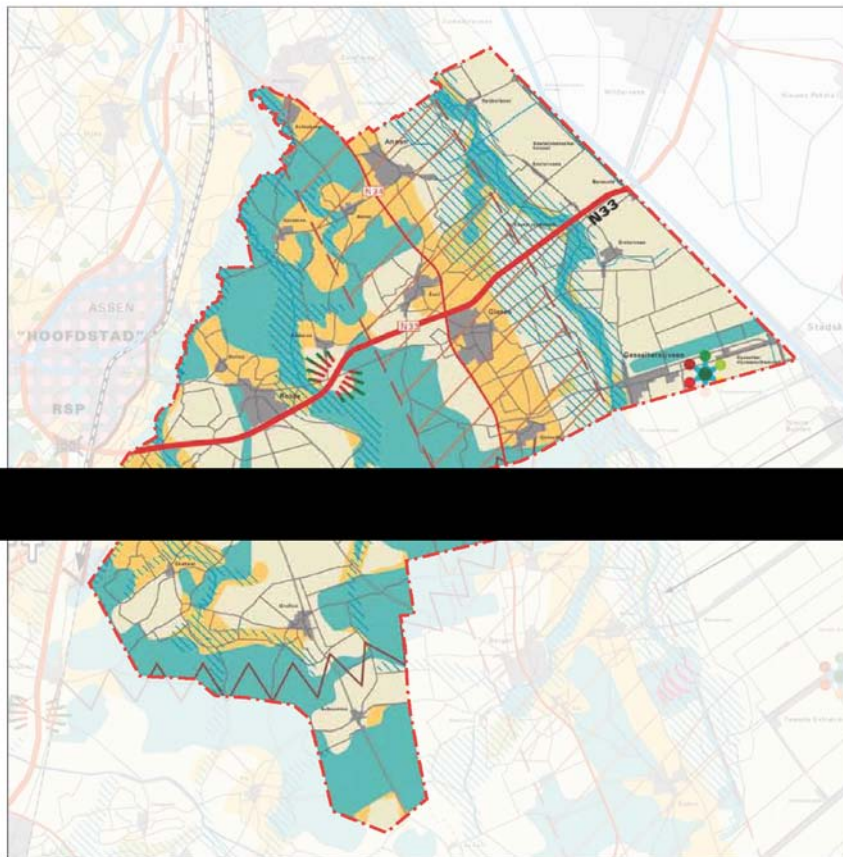
Deze functie-indeling uit de omgevingsvisie vormt, samen met de landschappelijke indeling in landschappelijke deelgebieden, een eerste uitgangspunt voor de indeling in gebiedsbestemmingen. Het aantal gebiedsbestemmingen zal zo beperkt mogelijk zijn.

In het Bestemmingsplan Buitengebied zullen de gebiedsbestemmingen aldus in eerste instantie worden afgestemd op:

- landschappelijke indeling in deelgebieden (esdorpenlandschap en veenkoloniën);
- functionele indeling volgens visiekaart 2020 omgevingsvisie (beekdalen, natuur, multifunctioneel, landbouw).

Uitgangspunten

- het principe van de gebiedsbestemmingen wordt gehanteerd, hierbij is de indeling in landschappelijke deelgebieden alsmede de functionele indeling volgens visiekaart 2020 omgevingsvisie leidend;
- per deelgebied wordt aangegeven in welke onderlinge verhouding de verschillende functies staan. Daarbij wordt onderscheid aangebracht tussen basis- en andere functies;
- het aantal gebiedsbestemmingen zal zo beperkt mogelijk zijn;
- de Hondsrug wordt als de 'ontwikkelingsas' binnen de gemeente Aa en Hunze beschouwd en vraagt in het bestemmingsplan dan ook om een afzonderlijke benadering.

LEGENDA

■	natuur
■	multifunctioneel
■	landbouw
■	overige functies

Figuur 2. Fragment visiekaart omgevingsvisie (functie-indeling)

4. LANDBOUW

4. 1. Algemeen

Net als in de rest van Nederland is ook in de gemeente Aa en Hunze sprake van schaalvergroting. Al geruime tijd daalt in de gemeenten Aa en Hunze het aantal officieel geregistreerde landbouwbedrijven. In 1980 waren er volgens landelijke CBS-gegevens nog 694 officieel geregistreerde landbouwbedrijven in de gemeente. In 2009 zijn dit er 301. Alleen al in de periode 2000 tot 2009 zijn bijna 100 agrarische bedrijven verdwenen. Het aantal landbouwbedrijven binnen de gemeente nam in die periode af van 398 naar 301 (Bron: CBS).

De bedrijven die hun toekomst in de agrarische sector behouden, breiden sterk uit en nemen in omvang toe. Ook kan sprake zijn van specialisatie. Een tweede categorie bedrijven start een tweede tak in de recreatie, zorg of kleinschalige bedrijvigheid. Deze verbreding komt ten goede aan de vitaliteit van het landelijk gebied. Een derde categorie stapt over naar een deeltijd- of hobbybedrijf. Er zijn steeds meer mogelijkheden voor verandering van functie in de voormalige boerderijen. Wonen, kleinschalige recreatie en kleinschalige bedrijven worden verweven met het landelijk gebied.

De gemeente wil de landbouw een reëel en haalbaar ontwikkelingsperspectief bieden. Door het maken van ruimtelijke keuzen wil de gemeente bijdragen aan het concretiseren van deze visie. Daarnaast zal de gemeente, als gevolg van veranderingen op het gebied van bijvoorbeeld de geurhinder, in toenemende mate in staat worden gesteld eigen beleid te ontwikkelen. Ook hier zal door de gemeente op worden ingespeeld.

Landbouw is een van de belangrijkste functies in het buitengebied van Aa en Hunze. De landbouw zorgt voor instandhouding van een zeer gewaardeerd en gevarieerd cultuurlandschap. De gemeente zet dan ook in op een verdere ontwikkeling van de landbouwfunctie als belangrijke drager van het landelijk gebied.

Gemeentelijke landbouwvisie

De gemeente heeft in 2006 een Landbouwvisie laten opstellen. Belangrijke conclusie is dat de landbouwsector alleen een economisch perspectief heeft in een integrale context. Deze context moet tot uitdrukking komen in een plattelandsvisie van waaruit het beleid moet worden geformuleerd.

De landbouwvisie bestaat uit drie delen:

1. Een sectoraal deel: Nota Perspectief op de Landbouw in Aa en Hunze;
2. Een integraal deel: Verslag charette landbouwvisie;
3. Een reactie daarop van de raad: Reactienota.

In de reactienota staat een overzicht van de belangrijkste conclusies en aanbeveling naar aanleiding van de nota 'Perspectief voor de landbouw in Aa en Hunze en het verslag van de charettes voor de integrale verdiepingsslag daarvan. De conclusies en aanbevelingen zijn voorzien van een toelichting en waar mogelijk met een voorstel voor een vertaling naar het gemeentelijk (ruimtelijk)beleid. De conclusies zijn:

1. de landbouwsector heeft alleen een economisch perspectief in een integrale context. Deze context moet tot uitdrukking komen in een plattelandsvisie van waaruit het beleid moet worden geformuleerd;
2. voor een goede agrarische bedrijfsontwikkeling is het noodzakelijk om de bedrijfsplannen vroegtijdig af te stemmen met de gemeente. De initiatiefnemer is primair verantwoordelijk voor draagvlak in zijn omgeving;
3. in het bestemmingplan moet naar een evenwicht worden gezocht tussen verbods- en toelatingsplanologie;
4. de gemeente moet inzetten op nieuwe concrete ontwikkelingsperspectieven zoals de toepassing van bio-energie als verbredings- en vernieuwingsstrategie voor de landbouw;
5. betrek boeren actief bij grootschalige ontwikkelingen in het landschap (zoals: wonen, natuurontwikkeling) als mede initiatiefnemer in plaats van ze uit te kopen;
6. de landbouwsector moet meer ruimte gegeven worden om te ondernemen. Een overvloed aan regels werkt belemmerend;
7. de gemeente zou de landbouwsector meer actief moeten adviseren en ondersteunen.

Ruimtelijke beleidsopgave

De schaalvergroting leidt tot een ruimtelijke beleidsopgave. Tot welke grootte kunnen de bedrijven groeien, hoe groot mag een bouwperceel worden en hoe kan deze groei worden ingepast in het landschap?

Bij verbreding van functies speelt de opgave of deze ontwikkeling past naast schaalvergroting. Hebben de bedrijven 'last' van elkaar of kunnen ze naast elkaar hun bedrijfsvoering uitvoeren. Hoe groot mag de tweede tak worden? Kan dit een hoofdtak worden? En gelden in alle landschappen dezelfde randvoorwaarden voor deze ontwikkeling? In het bestemmingsplan buitengebied zullen passende regelingen moeten worden opgenomen voor dergelijke ontwikkelingen.

4. 2. Regeling voor agrarische bouwpercelen en bouwvlakken

Oppervlakte van agrarische bouwpercelen

In de huidige Bestemmingsplannen Buitengebied van Anloo, Gasselte Gieten en Rolde wordt uitgegaan van een bebouwingsvlak bij recht van 1 ha. (In Gieten zijn ook bouwvlakken groter dan wel kleiner dan 1 ha aangegeven). Via afwijking en/ of een wijzigingsbevoegdheid is er in enkele plannen de mogelijkheid te vergroten tot maximaal 1,5 ha.

In de omgevingsvisie staat over der grootte van de bouwblokken het volgende: *“Voor de gebieden met de functie landbouw (kaart Visie 2020) is het vaststellen van een maximale oppervlaktemaat de verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor de multifunctionele gebieden geldt dat de maximale grootte van het bouwblok 1,5 ha is”*.

Bouwvlak/bouwperceel

De aanduiding voor agrarische bedrijven bestaat uit een aanduiding ‘bouwperceel’ en een aanduiding ‘bouwvlak’. Het bouwvlak bepaalt de omvang van de bouw mogelijkheden. Gebouwen en overkappingen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden opgericht. Daarnaast vindt in veel gevallen in de directe omgeving van de gebouwen de mestopslag of opslag van andere landbouwproducten plaats. Dit alles is gesitueerd binnen het bouwvlak.

De gemeente wil voorkomen dat er vóór de voorgevels van bedrijfswoningen bedrijfsbebouwing wordt opgericht, niet alleen vanuit stedenbouwkundig oogpunt, maar ook om het veelal karakteristieke aangezicht van een boerenerf te beschermen. Vandaar dat de bij het agrarische bedrijf horende gronden buiten het bouwvlak zijn gelaten, maar wel deel uitmaken van het bouwperceel.

De gemeente wil de landbouw ontwikkelingsmogelijkheden bieden, maar wil tegelijkertijd aandacht besteden aan het behoud en versterking van het landschappelijke karakter en de daarbij horende landschapswaarden van het buitengebied. Agrarische bedrijven zullen in het hele buitengebied een bouwvlak krijgen wat is afgestemd op het geldende bestemmingsplan dan wel op de werkelijke grootte. Het maximaal bij recht toe te kennen oppervlakte is 1,5 ha. Dit is de daadwerkelijke netto bouwruimte, inclusief verkeersruimte en opslag.

Voor de bedrijven die op grond van het vigerend plan dan wel op grond van de werkelijke grootte een bouwvlak kleiner dan 1,5 ha hebben gekregen, geldt dat via een ‘lichte’ wijzigingsprocedure in het hele buitengebied de mogelijkheid wordt geboden om onder voorwaarden het bouwvlak te vergroten tot 1,5 ha. Deze voorwaarden hebben onder meer betrekking op landschappelijke inpassing.

Via een ‘zwaardere’ wijzigingsprocedure is in delen van het buitengebied een vergroting van het bouwvlak naar 2 ha mogelijk. Deze regeling is van toepassing op:

- de gebieden binnen het esdorpenlandschap waaraan de hoofdfunctie ‘landbouw’ is toegekend (functie-indeling volgens omgevingsvisie)
- de veenontginningen, met uitzondering van de gebieden daarbinnen die zijn aangeduid als ‘multifunctioneel gebied’ (functie-indeling volgens omgevingsvisie).

Daarnaast is in een deel van het deelgebied ‘veenkoloniën’ een vergroting van het bouwvlak naar meer dan 2 ha mogelijk. Het betreft het deelgebied wat in de omgevingsvisie aangeduid is als ‘robuuste landbouw’.

Het verschil in ‘lichte’ en ‘zwaardere’ procedure is in hoofdzaak gelegen in het feit dat de ‘lichte’ procedure door de gemeente zelf wordt afgehandeld,

terwijl bij de 'zwaardere' procedure ook andere instanties bij de procedure zullen worden betrokken.

In het algemeen geldt voor een agrarisch bouwvlak dat het college nadere eisen kan stellen met betrekking tot de situering van de gebouwen en landschappelijk inpassing. Bij de bouwmogelijkheden bij recht wordt, ten behoeve van het realiseren van een goede ruimtelijke kwaliteit, een regeling opgenomen voor het oprichten van gebouwen met meer dan 500 m² oppervlak. Hieraan wordt het opstellen van een door B&W goedgekeurde inrichtingsschets gekoppeld.

Om verrommeling en verstening van het landschap tegen te gaan, geldt voor de agrarische bouwpercelen dat alle bebouwing en bouwwerken horende bij het agrarisch bedrijf, dus ook mestbassins en kuilopslag, binnen de maximale toegestane oppervlakte van het bouwvlak moeten worden gerekend. Bij gebleken noodzaak zal een mestbassin buiten het bouwvlak geplaatst mogen worden. Nieuwe agrarische bouwpercelen zijn alleen mogelijk via wijziging.

Ten opzichte van het vigerend beleid is de regeling voor agrarische bouwpercelen verruimd omdat er in de nieuwe regeling sprake is van een systematiek waarbinnen sprake is van een omvang gebaseerd op een netto bouwvlak. In het vigerende systeem is sprake van een systematiek waarbinnen de omvang gebaseerd is op de bruto bouwmogelijkheden (zie kader hiervoor). Vergroting vindt vervolgens plaats met toepassing van het instrument van de wijzigingsprocedure. De procedure hiervoor is met ingang van de nieuwe Wro sterk vereenvoudigd. Bovendien heeft dit als voordeel dat de verbeelding meteen kan worden aangepast aan de wensen van de agrariër, zodat in de nabije toekomst verdere ontwikkeling zonder procedures kan plaatsvinden. Een en ander betekent dat de nieuwe regeling voor agrarische bouwpercelen, ook in procedureel opzicht, een versoepeling is ten opzichte van de vigerende regeling.

Overigens is een flink aantal bedrijven de afgelopen 10 à 15 jaar opgehouden te bestaan. Deze bedrijven krijgen een bestemming die is afgestemd op het feitelijke gebruik, veelal een woonfunctie.

Uitgangspunten

- agrarische bedrijven zullen in het hele buitengebied een bouwvlak krijgen wat is afgestemd op het geldende bestemmingsplan dan wel op de werkelijke grootte. Het maximaal bij recht toe te kennen oppervlakte is 1,5 ha. Dit is de daadwerkelijke netto bouwruimte, inclusief verkeersruimte en opslag;
- het college stelt nadere eisen met betrekking tot de situering van gebouwen en de landschappelijke inpassing;
- voor de bedrijven die een bouwvlak kleiner dan 1,5 ha hebben gekregen, wordt via een 'lichte' wijzigingsprocedure in het hele buitengebied de mogelijkheid geboden om onder voorwaarden het bouwvlak te vergroten tot 1,5 ha;

- via een ‘zwaardere’ wijzigingsprocedure is in delen van het buitengebied een vergroting van het bouwvlak naar 2 ha mogelijk. Deze regeling is van toepassing op:
 - de gebieden binnen het esdorpenlandschap waaraan de hoofd-functie ‘landbouw’ is toegekend (functie-indeling volgens omgevingsvisie)
 - de veenontginningen, met uitzondering van de gebieden daarbinnen die zijn aangeduid als ‘multifunctioneel gebied’ (functie-indeling volgens omgevingsvisie);
- in een deel van het deelgebied ‘veenkoloniën’ een vergroting van het bouwvlak naar meer dan 2 ha mogelijk. Het betreft het deelgebied wat in de omgevingsvisie aangeduid is als ‘robuuste landbouw’;
- bij de bouwmogelijkheden bij recht wordt een regeling opgenomen voor het oprichten van gebouwen met meer dan 500 m² oppervlak. Hieraan wordt ten behoeve van het realiseren van een goede ruimtelijke kwaliteit het opstellen van een door B&W goedgekeurde inrichtingsschets gekoppeld;
- alle agrarische bebouwing en bouwwerken worden in principe geconcentreerd binnen het bouwvlak;
- nieuwvestiging is mogelijk via wijziging.

Aanduiding van agrarische bouwpercelen

In de vigerende Bestemmingsplannen Buitengebied worden de agrarische bouwpercelen overwegend aangeduid met een ‘rondje’, een flexibele weergave van de bouwpercelen. Dit ‘rondje’ heeft betrekking op een denkbeeldig vierkant/rechthoek. De bebouwing dient per bedrijf geconcentreerd te worden binnen deze vierhoek. Voor het nieuw op te stellen bestemmingsplan buitengebied gaat de voorkeur van de gemeente echter uit naar het weergeven van vaste bouwvlakken en bouwpercelen. Dit omdat deze weergave optimale duidelijkheid biedt aan de agrariërs en de eventueel omwonenden.

Voorgesteld wordt in het nieuwe bestemmingsplan te werken met een vaste aanduiding, nl. met bouwvlakken en bouwpercelen. Aan deze bouwvlakken en -percelen kunnen regels gekoppeld worden. Het bestaande bouwvlak wordt op de digitale verbeelding vastgelegd op de werkelijke grootte, dan wel op de maximaal bij recht toegestane oppervlakte (1,5 ha).

Door te kiezen voor een weergave van de agrarische bedrijven met een bouwperceel en een bouwvlak wordt optimale duidelijkheid geboden aan de agrariërs en de eventuele omwonenden. Het bouwvlak bepaalt de netto omvang van de bouwmogelijkheden. De gronden horende bij het agrarisch bedrijf, zoals de tuin en het erf, maar niet bedoeld om als landbouwgrond te dienen, maken deel uit van het bouwperceel. Vergroting van het bouwvlak wordt onder voorwaarden mogelijk gemaakt via een flexibiliteitsbepaling. In geval van een wijziging wordt ook de digitale verbeelding aangepast. In geval van afwijking is dit laatste niet het geval.

Voordelen van een vaste aanduiding zijn een optimale sturing door gemeente op alle aspecten (landschapstoets, omgevingsaspecten). Er is

sprake van maatwerk, dat is afgestemd op de daadwerkelijke omvang en behoefte van de individuele bedrijven.

Uitgangspunten

- de gemeente kiest er voor te werken met een vaste aanduiding voor de bouwpercelen en bouwvlakken;
- het bouwvlak wordt op de digitale verbeelding vastgelegd op de werkelijke grootte, dan wel op de maximaal bij recht toegestane oppervlakte (1,5 ha);
- voor het vast te leggen bouwperceel en bouwvlak wordt aansluiting gezocht bij de feitelijk gerealiseerde bebouwing en de bestaande eigendomssituatie;
- alle gebouwen en bouwwerken, horende bij het agrarisch bedrijf, worden binnen het aangewezen bouwvlak gesitueerd.

4. 3. Mestopslag

Alle bebouwing en bouwwerken horende bij het agrarisch bedrijf moeten in principe op het agrarisch bouwperceel worden gerealiseerd. Dit geldt dus ook voor mestbassins en kuilopslag. Bij gebleken noodzaak zal, onder voorwaarden, een mestbassin buiten het bouwperceel geplaatst mogen worden.

Ten behoeve van de realisatie van mestbassins zijn in juni 2007 de 'beleidsregels realisatie mestbassins' vastgesteld. Deze regels zijn in 2012 geactualiseerd.⁴⁾ Met deze beleidsregels wil de gemeente op een afgewogen wijze tegemoet komen aan de wensen van agrariërs. Mestbassins dienen bij voorkeur op minimaal 300 meter van een woning, behorende tot dorp of dorpsrand gerealiseerd te worden en op minimaal 200 meter van een verspreid liggende woning in het buitengebied. Mestbassins dienen daarnaast te voldoen aan de milieuwetgeving en eisen van een goede ruimtelijke onderbouwing.

Afwijking voor mestopslag buiten het bouwperceel wordt uitsluitend verleend indien:

- er onvoldoende ruimte is binnen het agrarisch bouwperceel;
- er vanwege milieuhygiënische knelpunten op het bouwperceel geen plaatsing mogelijk is;
- er bedrijfstechnische redenen danwel verkeerstechnische redenen zijn waarom er op een veldkavel gebouwd moet worden.

De afwijkingsmogelijkheden worden verruimd voor situaties waarin plaatsing op het bouwperceel zou leiden tot een mestbassin binnen een afstand van 300 meter van een dorpskern of tot een mestbassin met een afstand van minder dan 200 meter tot een geurgevoelig object. In dat geval wordt er de voorkeur aan gegeven afwijking te verlenen voor de realisatie van een mestbassin op een veldkavel.

⁴⁾ Beleidsnotitie Actualisatie mestopslagbeleid gemeente Aa en Hunze 2012

Uitgangspunten

- mestopslag en kuilopslag moeten in principe op het agrarisch bouwperceel worden gerealiseerd;
- onder voorwaarden is mestopslag buiten het bouwperceel mogelijk;
- de afwijkingsmogelijkheden worden verruimd voor situaties waarin plaatsing op het bouwperceel zou leiden tot een mestbassin binnen een afstand van 300 meter van een dorpskern of tot een mestbassin met een afstand van minder dan 200 meter tot een geurgevoelig object. In dat geval wordt er de voorkeur aan gegeven afwijking te verlenen voor de realisatie van een mestbassin op een veldkavel;
- de Beleidsnotitie Actualisatie mestopslagbeleid gemeente Aa en Hunze 2012 zal in het bestemmingsplan buitengebied worden verwerkt.

4. 4. Verplaatsing/inplaatsing agrarische bedrijven

De vraag naar vestigingsruimte voor nieuwe agrarische bedrijven zal naar verwachting beperkt zijn. Uitgangspunt van het nieuwe bestemmingsplan is om zeer terughoudend om te gaan met het leggen van nieuwe agrarische bouwblokken. In eerste instantie moet bij een aanvraag voor vestiging gezocht worden naar mogelijkheden op eerder vrijgekomen agrarische bouwpercelen. Toch kan het gebeuren dat, gezien ook de looptijd van het bestemmingsplan, zich incidenteel de vraag voordoet voor een nieuwe agrarische bedrijfsvestiging. Zo kunnen bestaande bedrijven in bebouwde kommen milieutechnisch zó ongunstig liggen dat ze een nieuwe locatie nodig hebben. Het bestemmingsplan kan hiervoor, via een wijzigingsprocedure, ruimte bieden. Behalve planologische en milieuhygiënische randvoorwaarden kan de eis gesteld worden dat eventuele nieuwe bouwpercelen binnen de landschappelijke structuur van de gemeente moeten passen. Het nieuwe bestemmingsplan geeft hiervoor de randvoorwaarden.

Essen en beekdalen worden in principe uitgesloten voor de inplaatsing van agrarische bedrijven. Boerderijbouw in open beekdalen is incidenteel mogelijk als verplaatsing vanuit de natuurgebieden, de EHS, de bebouwde kom of de lintbebouwing naar het buitengebied plaatsvindt en daarmee een (milieu)knelpunt wordt opgelost. Hier is echter sprake van maatwerk.

Uitgangspunten

het plan biedt via een wijzigingsprocedure ruimte voor verplaatsing of inplaatsing van agrarische bedrijven;

- behalve planologische en milieuhygiënische randvoorwaarden, geldt landschappelijke inpassing (onder andere onderlinge afstand et cetera);
- essen en beekdalen worden in principe uitgesloten voor de verplaatsing of inplaatsing van agrarische bedrijven;
- nieuwvestiging van een agrarisch bedrijf in open beekdalen is incidenteel mogelijk als verplaatsing vanuit natuurgebieden, de EHS en een kern naar het buitengebied plaatsvindt en daarmee een (milieu)knelpunt wordt opgelost. Er mag geen onevenredig afbreuk worden gedaan aan de openheid van het beekdal.

4. 5. Bouwhoogte van agrarische bedrijfsgebouwen

De maximale goothoogte van agrarische bedrijfsbebouwing varieert van 4,50 m (Buitengebied Anloo en Buitengebied Rolde) tot 5,50 m (Buitengebied Gasselte en Gieten). De maximale bouwhoogte is in alle vigerende bestemmingsplannen buitengebied 12 meter.

De gemeente wil de goothoogte voor agrarische bedrijfsgebouwen op 5,5 meter vastleggen. De nokhoogte van agrarische bedrijfsgebouwen zal 12 meter zijn. Er zal een afwijking worden opgenomen voor een nokhoogte tot 14 meter.

Voor deze hoogtes wordt gekozen in verband met de eisen die tegenwoordig aan agrarische bedrijfsbebouwing worden gesteld, onder andere in relatie tot de maatvoering van moderne landbouwmachines. In het algemeen geldt dat voor de agrarische bedrijfsgebouwen in het buitengebied wordt uitgegaan van een bouwwijze van één bouwlaag met kap. Op deze wijze wordt een landschappelijk aanvaardbare bouwstijl voorgeschreven. Voor afwijkende bouwvormen zoals serrestallen en boogstallen zal een afwijking worden opgenomen.

Uitgangspunten

- voor agrarische bedrijfsgebouwen wordt in principe een nokhoogte gehanteerd van 12 meter. Er zal een afwijking worden opgenomen voor een nokhoogte tot 14 meter;
- de goothoogte bedraagt 5,5 meter.
- de bouwwijze van agrarische bedrijfsgebouwen bestaat uit één bouwlaag met kap.

4. 6. Grondgebonden en niet-grondgebonden landbouw

In het Bestemmingsplan Buitengebied zal een onderscheid worden gemaakt tussen:

- grondgebonden agrarisch bedrijf;
- niet - grondgebonden agrarisch bedrijf;
- grondgebonden agrarisch bedrijf met aanduiding intensieve tak toege staan;
- intensieve hoofdtakken met een grondgebonden neventak (bestemming 'gemengd').

Grondgebonden landbouw is een agrarische bedrijfsvoering waarbij het gebruik en de kwaliteit van omliggende agrarische gronden noodzakelijk is voor het functioneren van het bedrijf ('niet-verplaatsbare functie')⁵⁾. Ook

⁵⁾ Bedoeld wordt hier de grondgebondenheid op bedrijfsniveau. Er is een tendens zichtbaar waarbij een menging op lokaal niveau zichtbaar wordt. Daarbij ontstaan er samenwerkingsverbanden waarbij melkveehouders melkvee houden en het verbouwen van gewassen aan anderen wordt overgelaten. In dat geval is er sprake van een lokale grondgebondenheid. Immers er is een directe link tussen voer telen en mest aanwenden(grond) en de dieren.

voor het behoud en het beheer van het landschap is de grondgebonden landbouw van essentieel belang. In het buitengebied van Aa en Hunze is de grondgebonden landbouw een belangrijke functie. Dit zal ook in de toekomst zo blijven. Vanuit het economisch perspectief ligt de prioriteit bij de ontwikkeling van de bestaande agrarische bedrijven.

Het bestemmingsplan maakt daarbij geen onderscheid tussen vormen van grondgebonden landbouw zoals akkerbouw, veeteelt, fruitteelt, boomteelt en houtteelt, tenzij er ruimtelijk aanleidingen voor bestaan. Dit kan onder meer het geval zijn bij opgaande teelt als boom- en houtteelt in een open landschap.

Het bestemmingsplan biedt de bestaande bedrijven ruimte voor intensivering, specialisatie, schaalvergroting en verbreding, gericht op de grondgebonden landbouw. Wel zijn een aantal van deze activiteiten gekoppeld aan een nadere afweging of afwijking- of wijzigingsprocedure waarbij ruimtelijke voorwaarden gelden. Niet-grondgebonden landbouw is voor de bedrijfsvoering niet gebonden aan omliggende agrarische gronden en is ook niet afhankelijk van de kwaliteit van die gronden ("verplaatsbaar"). De intensieve veehouderij is een vorm van niet-grondgebonden landbouw.

Uitgangspunten

- in het bestemmingsplan zal een onderscheid gemaakt worden in grondgebonden en niet-grondgebonden landbouw;
- vanuit het economisch perspectief ligt de prioriteit bij de ontwikkeling van de bestaande (grondgebonden) agrarische bedrijven.

4. 7. Intensieve veehouderij

Ten aanzien van intensieve veehouderij is onderscheid te maken in:

- intensieve veehouderij als hoofdtak;
- intensieve veehouderij als neventak.

Intensieve veehouderij als hoofdtak

In het op te stellen bestemmingsplan buitengebied zijn voor nieuwvestiging van een hoofdtak intensieve veehouderij geen mogelijkheden. Voor de uitbreiding van bestaande niet-grondgebonden hoofdtakken geeft het op te stellen bestemmingsplan mogelijkheden in het gehele buitengebied. Hierdoor wordt ruimte geboden voor continuïteit van bedrijven met perspectief.

Bestaande bedrijven die niet-grondgebonden landbouw als hoofdtak hebben, krijgen in het gehele buitengebied bij recht mogelijkheden om uit te breiden. De uitbreiding dient verenigbaar te zijn met de milieuwetgeving. De uitbreiding van niet-grondgebonden landbouw als hoofdtak dient plaats te vinden binnen de (bij recht) toegestane oppervlakte van maximaal 1,5 ha.

Gemengde bedrijven

Gemengde bedrijven, dat wil zeggen intensieve hoofdtakken met een grondgebonden neventak mogen eveneens uitbreiden tot de (bij recht) toe-

gestane oppervlakte van maximaal 1,5 ha. De uitbreidingsruimte voor de intensieve hoofdtak binnen gemengde bedrijven is eveneens maximaal 1,5 ha. Het is aan de ondernemer zelf hoe hij de verdeling wil maken.

Intensieve veehouderij als neventak

In de gemeente Aa en Hunze worden alleen bestaande intensieve neventakken toegestaan. In het op te stellen bestemmingsplan zijn voor nieuwvestiging van een neventak intensieve veehouderij geen mogelijkheden. Voor de uitbreiding van bestaande niet-grondgebonden neventakken geeft het op te stellen bestemmingsplan mogelijkheden in het gehele buitengebied. Hierdoor wordt ruimte geboden voor continuïteit van bedrijven met perspectief.

De gemeente Aa en Hunze kiest er, uit oogpunt van helderheid, voor om een reële maximale oppervlakte maat voor de niet-grondgebonden landbouw als neventak te hanteren. Deze maximale maat is 2.000 m² bij recht en 3.000 m² bij afwijking. Via een wijzigingsbevoegdheid wordt 5.200 m² ⁶⁾ mogelijk gemaakt. In delen van het buitengebied wordt via een wijzigingsbevoegdheid 8.000 m² mogelijk gemaakt. Dit betreft:

- de gebieden binnen het esdorpenlandschap waaraan de hoofdfunctie 'landbouw' is toegekend (functie-indeling volgens omgevingsvisie)
- de veenontginningen, met uitzondering van de gebieden daarbinnen die zijn aangeduid als 'multifunctioneel gebied' (functie-indeling volgens omgevingsvisie).

De maximale maatvoering van 2.000 m² is bij recht van toepassing in het gehele buitengebied. De begrenzing in vierkante meters is vanuit het oogpunt van toetsing en handhaving het meest effectief en efficiënt.

Nieuwvestiging van een neventak is uitgesloten, zodat geen strijdigheid met het provinciaal beleid kan ontstaan.

Uitbreiding van bestaande neventakken mag plaatsvinden na onder meer een afweging ten aanzien van het landschap ('landschapstoets'). Deze afweging zal als één van de voorwaarden aan de afwijkings- dan wel wijzigingsbevoegdheid worden gekoppeld. Aan de afwijkings- en wijzigingsbevoegdheid voor de uitbreiding van de neventak worden een aantal randvoorwaarden gekoppeld. Deze zijn ook van toepassing in geval de uitbreiding plaatsvindt uit dierwelzijnsoverwegingen.

De omvang van 2.000 m² is voor de belangrijkste diersoorten voldoende voor een reële intensieve tak. Voor bepaalde diersoorten is echter een verruiming noodzakelijk om een reële intensieve tak te kunnen realiseren.

Omgevingsvisie: Intensieve niet-grondgebonden veehouderij

De provincie wil geen nieuwvestiging van niet-grondgebonden intensieve veehouderijbedrijven in Drenthe. Dat geldt ook voor het starten van een neventak intensieve veehouderij en voor het omschakelen van een grondgebonden landbouwbe-

⁶⁾ Deze maatvoering vloeit voort uit een praktische verkenning in de gemeente Midden-Drenthe in verband met het houden van Freiland-leghennen in combinatie met een overdekte uitloop (wintergarten).

drijf naar een intensief veehouderijbedrijf. Intensieve veehouderijbedrijven tasten de belevingswaarde van het buitengebied aan en leiden tot een grotere milieudruk. De provincie biedt alleen ontwikkelkansen aan bestaande intensieve veehouderijbedrijven in Drenthe, onder de voorwaarde dat de ontwikkeling ontstaat:

- door een zorgvuldige maatwerkbenadering, passend bij de kernkwaliteiten;
- door sanering en samenvoegen van kleinere bedrijven (bijvoorbeeld uit gebieden waar verdere groei niet of nauwelijks mogelijk is).

Uitgangspunten

- nieuwvestiging van niet-grondgebonden landbouw (zowel hoofdtak als neventak) is en blijft uitgesloten;
- uitbreiding van bestaande bedrijven die niet-grondgebonden landbouw als hoofdtak hebben is mogelijk. De uitbreiding dient verenigbaar te zijn met de milieuwetgeving;
- de uitbreiding van niet-grondgebonden landbouw als hoofdtak dient plaats te vinden binnen de toegestane oppervlakte van 1 ha;
- de gemeente Aa en Hunze kiest er, uit oogpunt van helderheid, voor om de maximale staloppervlakte voor niet-grondgebonden landbouw als neventak te koppelen aan een oppervlaktemaat;
- ten aanzien van niet-grondgebonden landbouw wordt bij bestaande bedrijven een neventak van maximaal 2.000 m² bij recht voorgesteld. Deze omvang is voor de belangrijkste diersoorten voldoende voor een volwaardige, rendabele intensieve neventak;
- er wordt een afwijking opgenomen waardoor het mogelijk wordt om de vloeroppervlakte te vergroten tot 3.000 m². Via een wijzigingsbevoegdheid is 5.200 m² mogelijk;
- In delen van het buitengebied wordt via een wijzigingsbevoegdheid 8.000 m² mogelijk gemaakt. Dit betreft:
 - de gebieden binnen het esdorpenlandschap waaraan de hoofd-functie 'landbouw' is toegekend (functie-indeling volgens omgevingsvisie)
 - de veenontginningen, met uitzondering van de gebieden daarbinnen die zijn aangeduid als 'multifunctioneel gebied' (functie-indeling volgens omgevingsvisie);
- bij de opstelling van het plan zal door de gemeente worden geïnventariseerd om hoeveel bedrijven het gaat en welke omvang deze niet-grondgebonden tak heeft;
- gemengde bedrijven, dat wil zeggen intensieve hoofdtakken met een grondgebonden neventak mogen eveneens uitbreiden tot de (bij recht) toegestane oppervlakte van maximaal 1,5 ha. De uitbreidingsruimte voor de intensieve hoofdtak binnen gemengde bedrijven is eveneens maximaal 1,5 ha.

4. 8. Maneges, paardenhouderij en -fokkerij, paardenbakken

Algemeen

Nu de traditionele landbouw en veehouderij vanwege een steeds verdergaande schaalvergroting in absolute aantallen sterk is afgenomen, en er jaarlijks nog steeds veel van die bedrijven stoppen, neemt de betekenis van de paardenhouderij voor het platteland sterk toe. De paardenhouderij kent

een grote diversiteit aan verschijningsvormen ⁷⁾. Zo zijn er de puur agrarische bedrijven waar uitsluitend paarden worden gefokt, opgefokt, als hengstenhouderij in gebruik zijn of waar paarden voor de melkproductie worden gehouden. Voor deze bedrijven geldt de agrarische bestemming.

In meerderheid echter gaat het om bedrijven waar al dan niet in overwegende mate niet-agrarische activiteiten worden ondernomen. Voorbeelden daarvan zijn de trainings- en africhtingstallen, de sportstallen, de handelsstallen en de pensionstallen en maneges. Veelal betreft het een mengvorm van activiteiten. Voor die bedrijven wordt de bestemming 'paardenhouderij' op genomen.

Voorts komt het voor dat de paardenhouderij als neventak van een agrarisch bedrijf, niet zijnde een paardenhouderij, wordt uitgeoefend. In dat geval wordt de paardenhouderij als subbestemming gekoppeld aan de agrarische bestemming. Dit maakt het mogelijk voor het integrale bedrijf een maatbestemming op te nemen.

Paardenhouderij en -fokkerij

Een paardenfokkerij is een bedrijf waar paarden uit het eigen fokprogramma worden opgeleid, getraind en verhandeld. Deze bedrijven worden, conform het provinciaal beleid, aangemerkt als een grondgebonden agrarisch bedrijf.

Het trainen, stallen en verhandelen van paarden van derden in een paardenhouderij of paardenstallen kan niet worden aangemerkt als de exploitatie van een agrarisch bedrijf, omdat de gerichtheid op het voortbrengen van dieren hier volledig ontbreekt. Deze bedrijven zullen in het bestemmingsplan worden opgenomen onder een specifieke bestemming (agrarisch – paardenhouderij).

Uitgangspunten

- een paardenfokkerij waar paarden uit het eigen fokprogramma worden opgeleid en verhandeld, wordt aangemerkt als een grondgebonden agrarisch bedrijf;
- het trainen, stallen en verhandelen van paarden van derden in een paardenhouderij of paardenstalling wordt aangemerkt als een paardenhouderij waarvoor een specifieke bestemming vereist is (agrarisch – paardenhouderij);
- met betrekking tot de vestiging van een paardenhouderij geldt het voorstel zoals omschreven bij maneges.

Maneges

Maneges en paardenrecreatieverblijven worden beschouwd als toeristisch-recreatieve bedrijven. Ook mengvormen, zoals een manege met groepsaccommodatie, vallen hieronder. Daarbij wordt gekeken naar de hoofdfunctie. Voor veel bedrijven is het oprichten van een rijhal noodzakelijk. Voor zover inpasbaar in de omgeving dienen nieuwe bedrijven te worden gevestigd op

⁷⁾ Handreiking paardenhouderij en ruimtelijke ordening, VNG 2006.

voormalige agrarische bouwpercelen. Belangrijke voorwaarde is de landschappelijke inpassing.

Uitgangspunten

- bestaande maneges worden als zodanig bestemd;
- maneges mogen tevens gevestigd worden op voormalige agrarische bouwpercelen, mits landschappelijk inpasbaar.

Paardrijbakken

In het buitengebied worden steeds meer (hobbymatig) paarden gehouden. Het gebruik van gebouwen en gronden voor deze activiteit sluit min of meer aan bij het traditionele gebruik van het buitengebied. De gevolgen voor de omgeving kunnen echter ingrijpend zijn (hekwerken, verlichting). Paardrijbakken zijn in het buitengebied op of naast alle functies met bebouwing toegestaan via een afwijking. Voorwaarde is dat sprake is van landschappelijke inpassing. Voor de aanleg van paardrijbakken zal in het bestemmingsplan een regeling worden opgenomen (afwijking). Hierbij zal worden aangesloten bij de reeds bestaande voorbeeldregeling voor paardrijbakken (bestemmingsplan Gieterveen Dorp 2005).

Uitgangspunten

- paardrijbakken zijn via een afwijking toegestaan bij alle functies met bebouwing in het buitengebied. Een afwijking kan verleend worden, mits sprake is van landschappelijke inpassing;
- er zal worden aangesloten bij de reeds bestaande voorbeeldregeling voor paardrijbakken in de gemeente.

4. 9. Ruimte-voor-ruimte-regeling

Door de veranderingen in de landbouw zijn er steeds meer agrarische gebouwen die hun functie verliezen. De landelijke trend van schaalvergroting heeft ook in Aa en Hunze het aantal agrarische bedrijven laten afnemen. Om de kwaliteit van het landelijk gebied hoog te houden is er een ruimte-voor-ruimte-regeling opgesteld voor de overbodig geworden gebouwen in het buitengebied.

De ruimte-voor-ruimte-regeling houdt in dat in ruil voor het afbreken en opruimen van vrijkomende agrarische gebouwen het recht op een woonhuis op dezelfde plaats of in een dorpsuitbreiding ontstaat. Er verdwijnt zo overbodig geworden bouwmassa in het landelijk gebied, mede ter verbetering van de landschappelijke kwaliteit.

De provincie Drenthe heeft, in het kader van het uitwerkingsplan POP II, een ruimte-voor-ruimte-regeling opgesteld in de vorm van een voorbeeldregeling voor gemeenten. In combinatie met de Handreiking implementatie Voorbeeldregeling Ruimte-voor-ruimte biedt de provincie Drenthe een regeling waarmee de gemeenten de overtollig geworden agrarische bijgebouwen kunnen opruimen.

Hoewel de regeling niet specifiek is ontworpen ten behoeve van bedrijfsverplaatsing, kan, wanneer sprake is van een bedrijfsverplaatsing binnen het plangebied

voor het oplossen van milieuknelpunten in het kader van milieuwetgeving en ecologische hoofdstructuur (EHS), op de vrijkomende locatie de voorbeeldregeling worden toegepast. Bij deze uitzondering op de regeling is sprake van maatwerk. Feit is dat steeds meer agrarische bedrijven stoppen. De regeling ruimte-voor-ruimte biedt dan (onder voorwaarden) mogelijkheden om in ruil voor het slopen van bedrijfsgebouwen een woning te bouwen. Dit biedt een economische impuls aan het buitengebied, terwijl tevens een kwaliteitsverbetering plaatsvindt door het slopen van landschapsontsiende bebouwing. Bij landschapsontsiende bebouwing moet vooral gedacht worden aan grootschalige stallen voor (pluim)vee. Ook grootschalige akkerbouwschuren kunnen onder de regeling vallen. Aandachtspunt bij de ruimte-voor-ruimte-regeling is de afstemming met en de toetsing aan de milieuwet- en regelgeving (geurhinder). De ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw dienen in stand te blijven.

De oppervlakte van te slopen bedrijfsgebouwen, waarvoor ter compensatie één woning gebouwd mag worden bedraagt van 750 m². Dit is conform de provinciale verordening. Om tot een sloopnorm van 750 m² te komen bestaat de mogelijkheid tot het samenvoegen van agrarische bebouwing op meerdere percelen (saldering). Saldering geeft recht op de bouw van een compensatiewoning. De gemeente kiest ervoor de salderingsregeling toe te passen.

Uitgangspunten

- de regeling is van toepassing op landschapsontsiende bijgebouwen met een minimale oppervlakte van 750 m²;
- de salderingsregeling wordt toegepast;
- cultuurhistorisch waardevolle en/of karakteristieke bebouwing komt niet in aanmerking voor toepassing van de regeling;
- wanneer door bedrijfsverplaatsing binnen het plangebied een milieuknelpunt wordt opgelost in het kader van de milieuwetgeving en EHS kan het recht ontstaan voor de bouw van een extra compensatiewoning. Dit is alleen aan de orde als het bedrijf geen ontwikkeling/uitbreidingsmogelijkheden heeft. Bij bedrijfsverplaatsing is sprake van maatwerk;
- bij nieuwbouw moet worden aangesloten bij de bestaande bebouwingsregeling;
- het nieuwe woonhuis wordt bij voorkeur teruggebouwd op het perceel waarop de regeling van toepassing is.

4. 10. Biogasinstallaties

In een biomassa-/vergistingsinstallatie wordt onder andere biogas (methaan) geproduceerd uit organische stof. Als organische stoffen worden bijvoorbeeld maïs en mest gebruikt. De opgewekte energie wordt in de praktijk geleverd aan het energiebedrijf. Het restproduct van de maïs en mest wordt gebruikt op het (agrarisch) bedrijf of wordt eventueel verkocht.

In een biomassa-/vergistingsinstallatie zijn een viertal situaties te onderscheiden ⁸⁾:

- A. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/ of van derden afkomstige co-substraten (bijvoorbeeld maïs) toe. Het digestaat (restproduct) wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.
- B. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt of naar derden afgevoerd.
- C. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest geproduceerd door derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.
- D. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest van derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt als meststof afgeleverd aan derden.

In navolging op het standpunt van de staatssecretaris worden de categorieën A, B en C beschouwd als een agrarische activiteit, passend bij en gebonden aan een agrarische bestemming. Deze categorieën worden als 'nevenactiviteit mestverwerking' bij een agrarische bestemming in het bestemmingsplan opgenomen. Categorie D wordt niet beschouwd als een bedrijfseigen activiteit. Hier is ruimtelijk maatwerk nodig. Een mogelijkheid voor deze categorie is vestiging op een bedrijventerrein.

Een biomassa-/vergistingsinstallatie kan over het algemeen een sterke toename van (zwaar) verkeer tot gevolg hebben, door de aanvoer van mest en/ of biomassa. Uitzondering hierop vormen de installaties 'op boerderijniveau', waarbij zowel co-substraat als mest van het eigen bedrijf komen. Het aanwezige wegennet dient hier op te zijn afgestemd. Voorgesteld wordt daarom in het plan een aparte regeling op te nemen voor een biomassa-/vergistingsinstallatie, zodat uit ruimtelijk oogpunt sturing aan deze ontwikkeling kan worden gegeven. Ook uit oogpunt van handhaving biedt een aparte regeling meer houvast.

De gemeente stelt voor om een biogasinstallatie (categorieën A, B en C) te beschouwen als *een nevenactiviteit bij alle agrarische bedrijven* waarvoor een binnenplanse afwijking kan worden verleend. Zodoende kan rekening gehouden worden met landschappelijke en verkeersaspecten.

Bij de toepassing van de afwijking kan tevens beoordeeld worden in hoeverre nog sprake is van een agrarische activiteit. Bij een verschuiving van de activiteit van agrarisch naar bedrijfsmatig kan dan ook op dit punt gehandhaafd worden. Voorgesteld wordt om aan te sluiten bij de definitie van 'agrarische activiteit' zoals omschreven in de handreiking co-vergisting van staatssecretaris Van Geel. Wanneer geen sprake meer is van een agrarische activiteit komt vestiging op het bedrijventerrein in aanmerking. Hier is sprake van maatwerk.

⁸⁾ Zoals is aangegeven in de handreiking '(co-) vergisting van mest' van staatssecretaris Van Geel (VROM) van december 2004 aan de voorzitter van de Tweede Kamer. Volgens de handreiking geldt als richtlijn dat wanneer eigen mest wordt verwerkt of als verwerkte mest op eigen grond wordt gebruikt sprake is van een bedrijfseigen agrarische activiteit.

Er is een ontwikkeling gaande waarbij de raffinage van eigen mest (mini-vergisters) of grasraffinage op het eigen bedrijf zijn intrede doet. De gemeente staat positief tegenover deze vorm van kleinschalige duurzame energiewinning en verbreding van bio-based agrarische activiteiten

Uitgangspunten

- voor wat betreft de definitie van een ‘bedrijfseigen agrarische activiteit’ wordt aangesloten op de definitie zoals omschreven in de handreiking co-vergisting van staatssecretaris Van Geel;
- een biogasinstallatie (categorieën A, B en C) wordt beschouwd als een nevenactiviteit van een agrarisch bedrijf;
- een biogasinstallatie is toegestaan bij alle agrarische bedrijven in het buitengebied van de gemeente Aa en Hunze;
- in het plan zal ten behoeve van biomassa-/vergistingsinstallaties een afzonderlijke regeling (afwijking) worden opgenomen, zodat op ruimtelijke aspecten sturing kan worden gegeven aan deze ontwikkeling. De afwijking is gekoppeld aan een aantal criteria ten aanzien van de landschappelijke inpassing, de verstoring van het bodemarchief en de geschiktheid van het wegennet in verband met de toename van (zwaar) verkeer;
- de gebouwen dienen binnen het bouwvlak gebouwd te worden;
- wanneer bij nieuwvestiging de relatie met het agrarisch bedrijf zoals hierboven beschreven wordt losgelaten dan wordt voorgesteld om de vestiging van biomassa-/vergistingsinstallatie te realiseren op een bedrijventerrein. Hier is sprake van maatwerk;
- de maximale capaciteit van de biomassa-/vergistingsinstallaties bedraagt 100 ton per dag ⁹⁾.

4. 11. Boomteelt, houtteelt en opgaande meerjarige beplanting

Boomteelt, houtteelt en andere opgaande meerjarige beplanting is een vorm van agrarische productie die, met name in een open landschap, nogal wat ruimtelijke gevolgen heeft.

Gezien het karakter van het landschap in het buitengebied van de gemeente Aa en Hunze, voert de gemeente een terughoudend beleid ten aanzien van boomteelt, houtteelt en andere opgaande beplanting in het buitengebied in verband met de impact op het landschap.

In het buitengebied zullen deze vormen van agrarische productie gekoppeld worden aan een afwijking op het gebruik. De afwijking is gekoppeld aan criteria ten aanzien van de landschappelijke inpassing. Belangrijke landschappelijke waardevolle elementen zoals essen, beekdalen of open gebieden komen niet in aanmerking voor opgaande meerjarige teelten.

De oostzijde van de Hondsrug is visueel zichtbaar door een relatief groot hoogteverschil en een sterke overgang van het gesloten landschap naar een open tot zeer open landschap. Uit oogpunt van landschapsbeleving

⁹⁾ Het vergunnen van een inrichting waar (co-)vergisting van mest plaats gaat vinden, is m.e.r.-beoordelingsplichting als het gaat om een vergistingsinstallatie met een capaciteit van 100 ton per dag of meer.

wordt belang gehecht aan het accentueren van deze steilrand door het behouden van de openheid in het gebied, grenzend aan de Hondsrug. In het deelgebied “binnenvenen” is daarom boomteelt, houtteelt en andere opgaande meerjarige beplanting in principe niet toegestaan. Wel wordt juist in dit gebied gestreefd naar een versterking van de landschappelijke belevingswaarde door afwisseling in beeld en gebruik.

Verbrede landbouw in de vorm van ‘bioteelten’ (opgaande, meerjarige teelten voor productie biomassa) kan hieraan bijdragen. Binnen een zekere bandbreedte wordt er daarom in het gebied ‘binnenvenen’ toch ruimte geboden voor opgaande teelten die zowel met het oog op energiewinning als met het oog op de vergroting van de natuurwaarde c.q. de landschappelijke belevingswaarde een toegevoegde waarde hebben. Hiervoor zal een aanlegvergunning worden opgenomen. Dwars op de Hondsrug worden wel mogelijkheden gezien om bijvoorbeeld (voormalige) route-structuren te accentueren door beplanting.

Opgaande teelten voor productie biomassa

Het idee achter ‘bioteelt’ is dat nog te ontwikkelen natuurgebied (EHS) en/of onrendabele landbouwgronden benut kunnen worden voor de productie van bio-energie. Hiermee zouden energie een bindend element kunnen zijn tussen natuur en landbouw en tevens de belevingswaarde van het landschap vergroten, wat een gunstig effect kan hebben op recreatie en toerisme. Voor het bestemmingsplan zou dat betekenen dat opgaande teelten kunnen worden toegestaan als “oogstbaar landschap” voor bio-energie. Hiertoe dient een regeling te worden opgenomen (aanlegvergunning) onder voorwaarde van energieproductiedoelinden en versterking landschap.

Uitgangspunten

- de definities van ‘boomteelt’, ‘houtteelt’ en ‘opgaande meerjarige teelt’ zullen in het bestemmingsplan eenduidig uitgewerkt worden;
- in het buitengebied is opgaande teelt gekoppeld aan een afwijking op het gebruik. De bijbehorende criteria hebben voornamelijk betrekking op de landschappelijke inpassing;
- in het deelgebied “binnenvenen” is boomteelt, houtteelt en andere opgaande meerjarige beplanting niet toegestaan;
- op de essen, in beekdalen, waardevolle open gebieden en in de overige gebieden waar de openheid en/of het ecologisch gradiënt gehandhaafd dient te worden, wordt boomteelt, houtteelt en andere opgaande beplanting uitgesloten;
- binnen een zekere bandbreedte wordt er in het gebied ‘binnenvenen’ ruimte geboden voor opgaande teelten (m.n. vormen van bioteelt).

4. 12. Bollenteelt

Bloembollen zijn voor Nederland een belangrijk landbouwgewas. Nederland is met stip de marktleider op dit terrein: ruim 70% van de wereldproductie komt uit Nederland. Ook in economisch opzicht is de bollenteelt daarmee voor Nederland een belangrijke sector.

De bollenteelt kent verschillende vormen:

- projectmatige locaties, waar hoogwaardige bedrijven worden geconcentreerd en waar de omgevingsfactoren relatief goed kunnen worden beheerst. Deze gebieden zijn te vergelijken met de geconcentreerde glastuinbouwgebieden. Een dergelijke projectlocatie komt binnen de gemeente Aa en Hunze niet voor;
- de teelt van bollen in de vorm van een wisselteelt. In Aa en Hunze gaat het met name om deze vorm van bollenteelt.

In Drenthe wordt de groei van het areaal vooral bepaald door de lelies (en in mindere mate door de tulpen). Bijna 16% van het in Nederland geteeld areaal lelies staat in Drenthe. Voor een groot deel (meer dan 80%) betreft dit teelt op contract voor telers van elders. Alleen voor de tulpen is er sprake van een grotere mate van eigen teelt (90%). De broei van tulpen is vooralsnog een beperkte tak van sport in Drenthe (2 miljoen stelen op een landelijke productie van ruim 1 miljard).

In het bestemmingsplan zal een regeling worden opgenomen om spoelplaatsen voor de bollenteelt te concentreren op het bouwperceel. Onder voorwaarden is het mogelijk om via een afwijking hiervan af te wijken.

Uitgangspunten

- spoelplaatsen voor de bollenteelt zullen worden geconcentreerd op het bouwperceel; indien het vanuit de bedrijfsvoering wenselijk is (bijvoorbeeld in verband met logistiek en/of verkeersaspecten) het onder voorwaarden mogelijk om via een afwijking hiervan af te wijken.

4. 13. Kassen en ondersteunend glas

Het komt steeds vaker voor dat agrarische bedrijven, in het kader van de verbreding van de agrarische bedrijfsvoering, bedrijfsmatige activiteiten met glas uitvoeren. Uitgangspunt voor het bestemmingsplan is dat kassen en ondersteunend glas geen onevenredige aantasting van het landschap als gevolg mogen hebben. (Onder ondersteunend glas wordt verstaan glas wat ten behoeve van de eigen bedrijfsvoering ondergeschikt is.)

Als ondersteuning van de agrarische bedrijfsvoering mag middels een afwijking maximaal 1.000 m² aan kassen worden gerealiseerd op het bouwvlak van een bestaand bedrijf, waarbij de noodzaak van het ondersteunend glas moet worden aangetoond. (De noodzaak tot ondersteunend glas kan worden aangetoond middels een bedrijfsplan). Voor tuinbouwbedrijven en kwekerijen zijn bij afwijking grotere oppervlaktes toegestaan. Nieuwvestiging van kassencomplexen is niet toegestaan.

Uitgangspunten

- als ondersteuning van de agrarische bedrijfsvoering mag middels een afwijking maximaal 1.000 m² aan kassen worden gerealiseerd op het bouwvlak van een bestaand bedrijf, waarbij de noodzaak van het ondersteunend glas moet worden aangetoond;
- voor tuinbouwbedrijven en kwekerijen zijn bij afwijking grotere oppervlaktes toegestaan;
- nieuwvestiging van kassencomplexen is niet toegestaan.

4. 14. Functieverbreiding

Door de veranderingen in de landbouw zijn er veel agrarische bedrijven die naast de standaard agrarische werkzaamheden nieuwe activiteiten ontwikkelen. De gemeente wil deze ontwikkeling beleidsmatig ondersteunen om de agrarische ondernemers zoveel mogelijk te ondersteunen bij het rendabel houden van het bedrijf. Het bestemmingsplan biedt, aansluitend op het streven naar plattelandsvernieuwing, ruimte voor verbreding van de agrarische bedrijven met nevenactiviteiten.

Het gaat daarbij onder andere om:

- een combinatie met recreatie (kleinschalig kamperen) in het gehele buitengebied of logiesverstrekking bij agrarische bedrijven;
- productiegebonden detailhandel¹⁰);
- welzijnszorg (zorgboerderij);
- aan-huis-verbonden-beroepen;
- overige niet-agrarische bedrijvigheid in VNG-categorie 1 en 2.

De aan-huis-verbonden-beroepen zullen als niet-agrarische nevenactiviteit bij agrarische bedrijven en bij wonen in voormalige boerderijen bij recht worden toegestaan. Voor een aantal van deze activiteiten, zoals Bed & Breakfast en kleinschalig kamperen, heeft de gemeente eigen aanvullend beleid opgesteld, zie hoofdstuk 5.

Overkoepelende randvoorwaarde voor activiteiten binnen het agrarische gebied is het behoud van de kenmerkende landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Bij voorkeur vindt de activiteit plaats binnen de bestaande bebouwing.

Voor het toestaan van bovengenoemde nevenactiviteiten (met uitzondering van de aan-huis-verbonden-beroepen) geldt een nader afwegingsmoment in de vorm van een afwijkingsprocedure, gekoppeld aan ruimtelijke randvoorwaarden. Zo mag bijvoorbeeld geen sprake zijn van verkeersoverlast, buitenopslag, aantasting van het straatbeeld, et cetera. Kleinschalig kamperen is in het gehele buitengebied via afwijking bij agrarische bedrijven mogelijk.

Wat betreft de toegestane bedrijfstakken kan er voor worden gekozen geen uitputtende lijst op te stellen. Vanuit de markt komen immers telkens nieuwe initiatieven. Meest voorkomende neventakken zijn: (mantel)zorg, produceren en verkopen van streekproducten, agrarische natuurbeheer, kleinschalig kamperen, Bed & Breakfast en bijvoorbeeld een antiekreparatie. Voor deze activiteiten geldt dat de nieuwe functie geen belemmeringen mogen zijn voor de ontwikkelingsmogelijkheden van aanwezige (agrarische) bedrijven.

¹⁰⁾ Detailhandel in goederen die ter plaatse worden vervaardigd, geteeld, gerepareerd en/of toegepast in het productieproces, waarbij de detailhandelsfunctie ondergeschikt is aan de productiefunctie.

Uitgangspunten

- de nieuwe functie mag geen afbreuk doen aan de bedrijfsvoering en de ontwikkelingsmogelijkheden van aanwezige (agrarische) bedrijven;
- aan-huis-verbonden-beroepen zullen als niet-agrarische nevenactiviteit bij agrarische bedrijven en bij wonen in voormalige boerderijen bij recht worden toegestaan;
- voor het toestaan van overige nevenactiviteiten geldt een nader afwegingsmoment in de vorm van een afwijkingsprocedure, gekoppeld aan ruimtelijke randvoorwaarden. Zo mag bijvoorbeeld geen sprake zijn van verkeersoverlast, buitenopslag, aantasting van het straatbeeld, et cetera;
- de activiteit vindt bij voorkeur plaats binnen de bestaande bebouwing;
- de verkeersaantrekkende werking van een nieuwe activiteit mag niet onevenredig toenemen;
- parkeren dient op het eigen terrein plaats te vinden, waardoor verkeersoverlast in de omgeving wordt voorkomen.

4. 15. Schuilstallen

In de gemeente komen in het agrarisch gebied schuilstallen (of veldschuren) voor. Deze stallen worden zowel hobbymatig als bedrijfsmatig gebruikt. De schuilstallen liggen niet altijd even fraai in het landschap en kunnen de open landschappen verstoren. Nieuwe schuilstallen zijn daarom toegestaan via een afwijking. Voorwaarde is dat sprake is van landschappelijke inpassing. Voor de bestaande schuilstallen zal een regeling worden opgenomen.

Uitgangspunten

- nieuwe schuilstallen zijn toegestaan via een afwijking. Voorwaarde is dat sprake is van landschappelijke inpassing;
- voor de bestaande schuilstallen zal een regeling worden opgenomen.

5. RECREATIE

5. 1. Algemeen

Recreatie en toerisme in Aa en Hunze

De gemeente Aa en Hunze is een aantrekkelijke gemeente voor toeristen en recreanten. Dag- en verblijfsrecreatie zijn beiden belangrijk. Het Drentsche Aa-gebied, de aanwezigheid van onder andere (langeafstands)wandelpaden, fietsroutes, en meerdere kampeer- en bungalowterreinen dragen hier aan bij. Daarnaast zijn de authentieke en gastvrije esdorpen grote publiekstrekkers. Op het gebied van recreatie en toerisme zijn er in de gemeente Aa en Hunze vele mogelijkheden. Voor de toekomstige ontwikkeling is de verbetering en de versterking van de toeristische en recreatieve sector van groot belang.

Landschap en recreatie

Het landschap is dé toeristische trekker van de gemeente Aa en Hunze. Dit cultuurlandschap herbergt een rijke geschiedenis. Veel recreatiebedrijven liggen op het Drents Plateau of op de Hondsrug. In 2006 is het hele Drentsche Aa gebied aangewezen als Nationaal Landschap met daarbinnen een Nationaal Park. Dit vijf sterren landschap is de topattractie van de provincie Drenthe met 4 miljoen bezoekers (eigen inwoners en toeristen). Tot het Nationaal Landschap behoort het Balloërveld, waar zich een informatiecentrum en een schaapskooi bevinden. Maar ook het Drouwenerzand, het Strubben-Kniphorstbos en andere mooie wandelgebieden hebben hoge recreatieve waarden.

Grenzend aan de provincie Groningen ligt een uitgestrekt veengebied met onder meer het Hunzedal. Allerlei nieuwe ontwikkelingen zijn gaande met betrekking tot natuurbeheer in met name dit veengebied. Hierdoor wordt ook dit gebied steeds aantrekkelijker voor toeristen. De gemeente is in het bezit van een rijke historie. Zo zijn er diverse hunebedden, molens, kerken en cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen.

Cultuur en landschap

Cultuur en landschap zijn in de gemeente onlosmakelijk met elkaar verbonden. Er zijn veel archeologische gebieden met hunebedden, grafheuvels en celtic fields. In de gemeente ligt maar liefst een vijfde van het totaal aantal hunebedden in de provincie Drenthe. Het Strubben-Kniphorstbos is door het Rijk als enige archeologische reservaat aangewezen in Nederland vanwege de dichtheid van archeologische schatten. In diverse kernen zijn oude kerkjes en molens te vinden. Er zijn vier (kleinschalige) musea in de gemeente en daarnaast vele culturele evenementen.

Verblijf in Aa en Hunze

De gemeente telt een groot aantal verblijfsaccommodaties. Met elkaar zorgen de accommodatiehouders voor meer dan 1.000.000 toeristische overnachtingen per jaar. Overnachten is mogelijk van tent tot aan (hotel)kamer, van huifkar tot aan vakantievilla.

In de afgelopen jaren is er een aantal kleine campings bijgekomen, is het aantal bed and breakfast accommodaties uitgebreid en is er een nieuw luxe vakantieoord in de plaats van een bestaand recreatieterrein gekomen. De gemeente telt een groot aantal campings, bungalowparken, hotels en groepsaccommodaties. Naast grote(re) bungalow- en campingparken bestaat het verblijfsrecreatief aanbod van de gemeente Aa en Hunze ook uit kleinschalige campings en logiesaccommodaties zoals bed & breakfast en kamperen-bij-de-boer.

Toerisme en werkgelegenheid

De bijdrage van het toerisme in de werkgelegenheid is groot te noemen. Binnen de gemeente is 1 op de 5 banen direct gerelateerd aan toeristische bestedingen. Voor heel Drenthe is dat 1 op de 11 en voor heel Nederland ligt deze factor nog hoger. Het belang van recreatie en toerisme is voor de gemeentelijke economie aanzienlijk. De recreatieve en toeristische sector is een belangrijke banenmotor. Dagrecreatie zorgt voor een economische impuls die naast de recreatiesector ook ten goede komt aan horeca en detailhandel maar uiteraard ook indirect aan de diverse toeleveranciers. Recreatie en toerisme bieden ook extra draagvlak voor diverse voorzieningen in de dorpen en dragen daarmee bij aan de leefbaarheid van het platteland.

Tendensen

Er is in algemene zin sprake van een aantal maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de ontwikkelingen en tendensen in de sector recreatie en toerisme. Gedacht kan worden aan de toenemende vrije tijd, een hoger besteedbaar inkomen, sterkere individualisering en een actiever leefpatroon. Ook de toenemende vergrijzing, de nadruk op 'emotie, beleving en fascinatie', de toenemende belangstelling voor authenticiteit (cultuurtoerisme, belangstelling voor streekproducten en regionale identiteiten) en de toenemende veeleisendheid van de recreant is van invloed op toekomstige ontwikkelingen. De geschetste ontwikkelingen leiden tot een vraag naar meer recreatievoorzieningen met een gevarieerder aanbod. Dit betekent dat er een groter beroep zal worden gedaan op de beschikbare ruimte. De bewoners van het buitengebied spelen hierop in, gezien de gerichte belangstelling voor het uitbreiden of ontwikkelen van recreatieve activiteiten, variërend van het verhuren van paarden tot het opstarten van een camping.

Toekomstige ontwikkelingen

Het recreatief gebruik van het landelijk gebied in Aa en Hunze zal zich verder gaan ontwikkelen. Er wordt uitgegaan van de bestaande kwaliteiten in het gebied, kwaliteitsverbetering en diversificatie staan centraal. Er worden kansen geboden om het bestaande product te verbeteren, te vervolmaken en de bestaande producten met elkaar te verbinden.

De nieuwe ontwikkelingen zullen onder andere zorgen voor extra werkgelegenheid. Nadelen van de ontwikkelingen kunnen betrekking hebben op een mogelijke toename van verkeer en mogelijke effecten op de omgeving.

Vanwege de aantrekkingskracht van het landschap zal er een goede afweging gemaakt moeten worden tussen het behouden van landschappelijke en cultuurhistorische waarden enerzijds en een kwalitatief en kwantitatief voldoende aanwezigheid van de recreatiesector anderzijds. De uitbreidingswensen van de recreatiesector dienen daarom altijd samen te gaan met behoud en/of winst voor natuur/landschap. Om dit te bewerkstelligen is het project "Natuurlijk Recreatie Drenthe" ingesteld ¹¹⁾.

Experimenteerruimte

De gemeente wil meer diversiteit en innovatie in de recreatiesector stimuleren om via die weg de sector vitaal te houden. Daarom kiest de gemeente om de recreatieondernemers ruimte te geven om te experimenteren.

5. 2. Recreatieterreinen

Per 1 januari 2008 is de Wet op de Openluchtrecreatie komen te vervallen. Deze wet bood de basis voor vergunningen, afwijkingen en afwijkingen op het gebied van kamperen. Het bestemmingsplan is een geschikt instrument om de regelgeving op het gebied van kamperen in op te nemen.

Er zijn verschillende soorten recreatieterreinen. Een onderscheid kan worden gemaakt tussen *kampeertreinen* en *bungalow- /huisjesterreinen*. Ook gemengde terreinen komen voor.

Daarnaast is het ook mogelijk onderscheid te maken tussen verschillende kampeertreinen, de reguliere kampeertreinen en de bijzondere kampeertreinen, zoals het kleinschalig kamperen. Door dit onderscheid blijft er diversiteit bestaan binnen de gemeente.

Recreatieterreinen

De van oudsher veel voorkomende reguliere campings behoren tot de kampeertreinen. Veel campings zijn in de loop van de jaren uitgegroeid van eenvoudige terreinen voor tenten tot in sommige gevallen grote recreatieparken met centrumvoorzieningen. Inmiddels is er een grote diversiteit aan kampeertreinen. De genoemde bandbreedte leidt tot sterke ruimtelijke verschillen tussen campings en zelfs tussen terreinen op dezelfde camping. Het kleinschalig kamperen is in Nederland ontstaan als 'kamperen-bij-de-boer'. Het gaat vaak om grasland aangrenzend aan een boerenbedrijf, waarop maximaal 15 standplaatsen mogelijk zijn. Op een dergelijk perceel staan van 31 oktober tot 15 maart geen tenten en caravans. Door de kleinschaligheid is dit type onderscheiden van de reguliere campings.

¹¹⁾ Natuurlijke Recreatie is een samenwerkingsproject van de RECRON en de Natuur en Milieufederatie Drenthe en wordt ondersteund door de provincie Drenthe, de Drentse gemeenten en het Recreatieschap Drenthe. Voor advies kunnen Drentse recreatieondernemers terecht bij het Kwaliteitsteam Natuurlijke Recreatie. Dit onafhankelijke Kwaliteitsteam bestaat sinds 1 januari 2009. Het Kwaliteitsteam zoekt naar oplossingen voor recreatiebedrijven die uit willen breiden, maar dat niet kunnen door natuurregels. Het team van deskundigen begeleidt ondernemers bij het uitwerken van hun plannen voor natuurlijke recreatie. De advisering richt zich op het vernieuwen of uitbreiden van een recreatiebedrijf met winst voor natuur en milieu.

Daarnaast zijn er nog de natuurkampeerterreinen. Deze terreinen worden geëxploiteerd in bos- en natuurgebieden. Ook een beperkt aantal particuliere ondernemers exploiteren natuurkampeerterreinen. De gemeente sluit zich aan bij de voorwaarden die worden gesteld door de Stichting Natuurkampeerterreinen.

5.2.1. Reguliere kampeerterreinen

Nieuwvestiging en uitbreiding

Binnen het plangebied komen meerdere reguliere kampeerterreinen voor. Er is in de afgelopen jaren een duidelijke dalende trend zichtbaar in de hoeveelheid overnachtingen op reguliere kampeerterreinen. Vanwege het feit dat vraag- en aanbod in de sector niet meer in balans is, zal zeer terughoudend worden omgegaan met de vestiging van nieuwe kampeerterreinen. Wel kunnen in het bestemmingsplan regels opgenomen worden om - als inzet voor kwaliteitsverbetering- de uitbreiding van bestaande terreinen mogelijk te maken en zo de kampeerterreinen niet uit de markt te prijzen.

Omvorming

Door de toenemende daling van de bezettingsgraad van kampeerterreinen is er veel vraag naar het realiseren van recreatiewoningen op reguliere kampeerterreinen. De gemeente kan dit via het op te stellen bestemmingsplan Buitengebied sturen. Er kunnen mogelijkheden opgenomen worden voor kwaliteitsverbetering van bestaande terreinen. Omvorming naar recreatiewoningen kan daarbij onder voorwaarden worden toegestaan. De omvorming zal op het bestaande terrein moeten plaatsvinden. Dit om verdere versterking van het buitengebied tegen te gaan.

Uitbreiding

Wanneer uitbreiding van een kampeerterrein om bedrijfseconomische redenen noodzakelijk is, is het 'ja, mits....' principe het uitgangspunt. De wijze waarop deze "ja, mits..." benadering gestalte krijgt, is veelal maatwerk. Per situatie en per voorgestelde ontwikkeling zal gekeken moeten worden in hoeverre de bestaande landschappelijke kwaliteiten behouden blijven en of er kansen worden aangegrepen voor het versterken dan wel het vernieuwen van de landschappelijke kwaliteit. Maatwerk wordt verkregen door tijdens de planvorming een zogenaamde 'landschapstoets' in te bouwen. De initiatiefnemer stelt dan een inrichtingsschets op. De landschappelijke inpassing van de voorgenomen ontwikkeling vormt een onderdeel van de inrichtingsschets. De 'landschapstoets' waarborgt de kwaliteit en de herkenbaarheid van het landschap.

Uitgangspunten

- nieuwe kampeerterreinen worden in planologische zin beperkt mogelijk gemaakt binnen de daarvoor in het TROP aangewezen deelgebieden;
- voor bestaande kampeerterreinen worden in het bestemmingsplan regels opgenomen om de uitbreiding van bestaande terreinen mogelijk te maken, als inzet voor kwaliteitsverbetering, innovatie en experimenteer-ruimte;

- omvorming van een gedeelte of het totaal van een kampeerterrein naar recreatiewoningen kan ten behoeve van kwaliteitsverbetering onder voorwaarden worden toegestaan. Hiertoe zal in het bestemmingsplan buitengebied een passende regeling worden opgenomen.
- wanneer uitbreiding van een kampeerterrein om bedrijfseconomische redenen noodzakelijk is, is het 'ja, mits....' principe het uitgangspunt. De landschappelijke kwaliteit van de omgeving is bepalend of ruimte kan worden geboden ("landschapstoets").

5.2.2. Bungalow-/huisjesterreinen

Nieuwvestiging

Het accent ligt op versterking en uitbreiding van bestaande bedrijven. Nieuwvestiging van bungalow-/huisjesterreinen wordt in het bestemmingsplan uitgesloten. Het huidige aanbod van bungalow-/huisjesterreinen wordt in samenhang met de mogelijkheid van uitbreidingen en omschakelingen bij bestaande recreatiebedrijven voldoende geacht. Voor eventuele nieuwe initiatieven op het gebied van bungalow-/huisjesterreinen zal een afzonderlijke planologische procedure moeten worden doorlopen.

Ook het TROP legt het accent op vernieuwing en versterking van bestaande bedrijven. Nieuwe bungalow-/huisjesterreinen staan bovendien gauw op gespannen voet met de basisfuncties van het buitengebied: landbouw en natuur. Omvorming is onder voorwaarde wel mogelijk (zie par. 5.2.1).

Bestaande bungalow-/huisjesterreinen

De bestaande bungalow-/huisjesterreinen zullen worden opgenomen in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied, daarbij komen de huidige bestemmingsplannen voor deze terreinen te vervallen. In het plan buitengebied zal een specifieke bestemming voor de terreinen worden opgenomen. Daarbij zullen in de regels randvoorwaarden worden opgenomen ten aanzien van de maatvoering van de bebouwing en de landschappelijke inpassing van het terrein. Ook zal het maximaal aantal huisjes per terrein worden vastgelegd.

Uitbreiding

Wanneer uitbreiding van een bungalow-/huisjesterreinen om bedrijfseconomische redenen noodzakelijk is, dan zal het 'ja, mits...' principe gehanteerd worden. De wijze waarop deze "ja, mits..." benadering gestalte krijgt, is veelal maatwerk. Per situatie en per voorgestelde ontwikkeling zal gekeken moeten worden in hoeverre de bestaande landschappelijke kwaliteiten behouden blijven en of er kansen worden aangegrepen voor het versterken dan wel het vernieuwen van de landschappelijke kwaliteit. Maatwerk wordt verkregen door tijdens de planvorming een zogenaamde 'landschapstoets' in te bouwen. De initiatiefnemer stelt dan een inrichtingsschets op. De landschappelijke inpassing van de voorgenomen ontwikkeling vormt een onderdeel van de inrichtingsschets. De 'landschapstoets' waarborgt de kwaliteit en de herkenbaarheid van het landschap.

Uitgangspunten

- nieuwvestiging van bungalow-/huisjesterreinen is uitgesloten;
- de bestaande bungalow-/huisjesterreinen zullen worden opgenomen in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied. Hiertoe zal een specifieke bestemming voor de terreinen worden opgenomen;
- wanneer uitbreiding van een bungalow-/huisjesterreinen om bedrijfs-economische redenen noodzakelijk is, dan zal het 'ja, mits...' principe gehanteerd worden. De landschappelijke kwaliteit van de omgeving is bepalend of ruimte kan worden geboden ("landschapstoets").

5.2.3. Kleinschalig kamperen

De gemeente Aa en Hunze kiest ervoor om via een flexibiliseringsinstrument kleinschalig kamperen als nevenactiviteit toe te staan bij agrarische bedrijven dan wel groepsaccommodaties.

Voor wat betreft de definitie van een agrarisch bedrijf wordt aangesloten bij de definitie uit het facetbestemmingsplan Kleinschalig kamperen (vastgesteld door de gemeenteraad op 25 februari 2009)¹²⁾. De grootte van het kampeerterrein bedraagt maximaal 0,5 hectare. Voor het aantal standplaatsen wordt geen maximum gehanteerd. Het terrein moet op of direct aansluitend aan het bouwblok gerealiseerd worden. Binnen vijf jaar na de beëindiging van het agrarisch bedrijf moet het kleinschalig kamperen worden beëindigd. Er worden nadere eisen gesteld ten behoeve van de landschappelijke inpassing en de situering van gebouwen.

Bebouwing ten behoeve van voorzieningen (bijvoorbeeld sanitair) moet gesitueerd zijn op het bouwperceel. Dit om verstening van buitengebied tegen te gaan. Er zal een regeling worden opgenomen voor de maximale maatvoering van dergelijke voorzieningen.

Het facetplan kleinschalig kamperen voorziet in een regeling voor zowel de bestaande als de nieuwe kleinschalige kampeermogelijkheden. Het op te stellen bestemmingsplan buitengebied sluit aan op de in het facetplan opgenomen regels.

Uitgangspunten

- kleinschalig kamperen is via een flexibiliseringsinstrument mogelijk bij agrarische bedrijven, alsmede bij groepsaccommodaties;
- het kleinschalig kampeerterrein zal op of direct grenzend aan het agrarische bouwblok gerealiseerd worden;

¹²⁾ Een agrarisch bedrijf is een bedrijf dat ten minste voldoet aan alle volgende voorwaarden:

- het bedrijf brengt agrarische producten door middel van het telen van gewassen inclusief houtteelt en/of het houden van dieren voort;
- ter plaatse van het bedrijf dient op grond van het vigerende bestemmingsplan een (al dan niet grondgebonden) agrarisch bedrijf te zijn toegestaan;
- het bedrijf dient vergunnings- of meldingsplichtig te zijn als agrarisch bedrijf op grond van de Wet Milieubeheer;

- de bovengrens voor kleinschalig kamperen ligt op 0,5 ha. Voor het aantal standplaatsen wordt geen maximum gehanteerd;
- binnen vijf jaar na beëindiging van het agrarisch bedrijf moet het kleinschalig kamperen worden beëindigd;
- landschappelijke inpassing is een voorwaarde;
- bebouwing ten behoeve van voorzieningen (bijvoorbeeld sanitair) moet gesitueerd zijn op het bouwperceel. Er zal een regeling worden opgenomen voor de maximale maatvoering van dergelijke voorzieningen;
- er zal worden aangesloten op de regeling in het facetbestemmingsplan kleinschalig kamperen.

5.2.4. Tijdelijk kamperen

Binnen de gemeente kunnen groepen op een aantal locaties tijdelijk kamperen. Dit is buiten de reguliere kampeer- en recreatieterreinen om. Deze locaties zijn verspreid over de gemeente gelegen.

Deze terreinen zullen op de digitale verbeelding worden aangeduid en door middel van een regeling in de regels zal hier het tijdelijk kamperen worden toegestaan.

Uitgangspunten

- voor tijdelijk kamperen zal in het bestemmingsplan buitengebied een specifieke regeling worden opgenomen.

5.2.5. Vrij kamperen

Vrij kamperen is in Nederland niet toegestaan. Toch hebben er de afgelopen jaren ontwikkelingen voorgedaan die het vrij kamperen weer onder de aandacht brengen. Eén van deze ontwikkelingen zijn de zogenaamde Gereguleerde Overnachtingsplaatsen (GOP's) voor campers. In de provincie Drenthe zijn er een aantal locaties aanwezig, te weten in Assen, Meppel, Emmen en Hogeveen. Buiten deze locaties zullen geen nieuwe overnachtingsplaatsen worden aangewezen en is vrij kamperen niet toegestaan.

Uitgangspunten

- buiten de aangewezen locaties voor GOP's zullen geen nieuwe overnachtingsplaatsen worden aangewezen en is vrij kamperen niet toegestaan.

5.2.6. Natuurkampeerterreinen

Natuurkampeerterreinen worden veelal door natuurorganisaties geëxploiteerd in bos- en natuurgebieden. In de gemeente Aa en Hunze komt een aantal natuurkampeerterreinen voor. Deze terreinen zullen worden aangeduid op de verbeelding als ze voldoen aan de voorwaarden van de Stichting Natuurkampeerterreinen. Voor deze terreinen zal een regeling in de regels worden opgenomen.

Uitgangspunten

- de bestaande natuurkampeerterreinen zullen worden aangeduid op de verbeelding;
- nieuwvestiging van natuurkampeerterreinen is onder voorwaarden mogelijk.

5. 3. Recreatiewoningen**Oppervlakte**

In het provinciaal beleid is de norm van 80 m² vanuit kwaliteitsoverwegingen verruimd naar 100 m² voor recreatiewoningen (inclusief bijgebouwen). De gemeente Aa en Hunze kiest ervoor om deze maat voor recreatiewoningen over te nemen. Er zal een duidelijk verschil blijven tussen recreatiewoning en burgerwoningen in het buitengebied. Daar waar een privaatrechtelijke regeling van toepassing is m.b.t. de maatvoering van recreatiewoningen, blijft deze van toepassing.

Uitgangspunt

- voor bestaande en nieuwe recreatiewoningen wordt in het op te stellen Bestemmingsplan Buitengebied een oppervlakte van 100 m² gehanteerd;
- daar waar een privaatrechtelijke regeling van toepassing is m.b.t. de maatvoering van recreatiewoningen, blijft deze van toepassing.

Permanente bewoning van recreatiewoningen

In de Nota Ruimte ¹³ wordt het ruimtelijk beleidskader voor nieuwe recreatiewoningen gelijk getrokken met reguliere woningen. Het is in bepaalde gevallen mogelijk om de recreatiefunctie van bestaande recreatiewoningen te wijzigen in een woonfunctie, mits aan de gebruikelijke voorwaarden voor woningbouw is voldaan. Deze beleidsruimte is echter niet van toepassing voor woningen die zich bevinden in natuurgebieden en de Ecologische Hoofdstructuur.

Omzetting van recreatiewoningen in een woonbestemming betekent in feite dat ter plaatse een woongebied ontstaat en daarmee een uitbreiding van het woningbestand in het buitengebied. Het provinciaal beleid laat een dergelijke ontwikkeling niet toe.

Permanente bewoning leidt onder andere tot een verlies aan capaciteit in de verblijfsrecreatie (met extra behoefte elders), een verminderde economische omzet(groei) en werkgelegenheid en is strijdig met het verstedelijkingsbeleid. Verscheidene locaties zijn ook qua voorzieningenniveau niet geschikt voor permanente bewoning. Permanente bewoning van recreatiewoningen is daarom ongewenst en zal niet worden toegestaan.

In het bestemmingsplan zal hiervoor een regeling worden opgenomen die aansluit bij het Rijks- en provinciaal beleid.

¹³ De Nota Ruimte wordt vervangen door de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). Naar verwachting stelt het kabinet het definitieve beleid vast in het najaar van 2011.

Uitgangspunten

- voor alle recreatiewoningen in het plangebied geldt een verblijfsrecreatieve bestemming, permanente bewoning is niet toegestaan;
- in het bestemmingsplan zal hiervoor een regeling worden opgenomen;
- er geldt een uitzonderingssituatie voor de recreatiewoningen die permanent worden bewoond en onder het overgangsrecht vallen van het bestemmingsplan 'Buitengebied Anloo', deze worden voorzien van een woonbestemming.

5. 4. Bedrijfswoningen

Vanuit beheertechnische, organisatorische, personele en veiligheidsredenen zijn één of meerdere bedrijfswoningen op een recreatiebedrijf toegestaan. Uitgangspunt is dat volwaardige verblijfsrecreatiebedrijven moeten kunnen beschikken over goede huisvestingsmogelijkheden om de noodzakelijke basisbeheerkwaliteit te kunnen leveren. De gemeente legt een relatie tussen de grootte van het bedrijf en het aantal bedrijfswoningen dat bij recht toegestaan is:

- bij recreatiebedrijven tot 5 ha. één bedrijfswoning bij recht, een tweede middels een afwijking;
- bij recreatiebedrijven > dan 5 ha. twee bedrijfswoningen bij recht.

5. 5. Oppervlakte bebouwing

De gemeente geeft ruimte om meer bebouwing c.q. voorzieningen toe te staan vanwege de vraag van de recreant naar meer beleving o.a. in combinatie met slechtweer accommodaties. Uitgangspunt is dat daarbij een relatie zal worden gelegd tussen het maximaal bebouwingspercentage en de totale oppervlakte. (Met andere woorden: het maximale bebouwingspercentage neemt toe naarmate de totale oppervlakte van het terrein groter is.). De hoogte van de bebouwing bedraagt maximaal 15 meter.

5. 6. Speeltoestellen

De recreant van vandaag is op zoek naar beleving en avontuur in een veilige omgeving. De gemeente kiest daarom de speeltoestellen op dag- en verblijfsrecreatieve terrein de ruimte te geven tot een maximale hoogte van 15 meter.

5. 7. Bed & Breakfast

In toenemende mate worden verzoeken ingediend om Bed & Breakfast accommodaties te realiseren in bijvoorbeeld vrijkomende c.q. voormalige agrarische bedrijven. De gemeente kan via het op te stellen Bestemmingsplan Buitengebied sturen of en waar zij deze accommodaties toe wil staan.

In de "Notitie recreatieve ontwikkelingen in bestaande gebouwen (2005)"

is het beleid met betrekking tot de toelating van recreatief verblijf in gebouwen met een niet-recreatieve functie omschreven. Voor "bed & breakfast" leiden de beleidslijnen tot de volgende planuitgangspunten voor het bestemmingsplan buitengebied. De hier vermelde uitgangspunten zijn een vertaling van het huidige beleid. Momenteel wordt gewerkt aan de actualisering van het Bed and Breakfast beleid. Eventuele wijzigingen ten opzichte van het huidige beleid zullen worden meegenomen in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied.

De activiteiten dienen in principe in het hoofdgebouw plaats te vinden. Bijgebouwen kunnen echter in bijzondere gevallen eveneens in aanmerking komen, mits aan een aantal uitgangspunten wordt voldaan, waaronder:

- de bijgebouwen dienen te zijn gelegen in de onmiddellijke nabijheid van het hoofdgebouw;
- de privacy van de bewoners van de opstallen van aangrenzende percelen mag niet onevenredig worden aangetast;
- de bijgebouwen dienen van origine te passen bij het hoofdgebouwen in de karakteristiek van het landschap of het dorpsbeeld, zowel qua materiaalgebruik, vormgeving, als wat betreft de ligging;
- de activiteiten dienen een kleinschalig karakter te hebben, dat wil zeggen, dat er geen sprake mag zijn van accommodaties met een grotere capaciteit dan voor 10 personen;
- de woonfunctie in het hoofdgebouw dient te worden gehandhaafd;
- er mag geen negatieve invloed ontstaan op de ontwikkelingsmogelijkheden voor aanwezige bestaande functies, zoals agrarische bedrijven in de omgeving;
- erfinrichting en gebruik dienen afgestemd te blijven op de hoofdbestemming;
- er dient voldoende parkeergelegenheid in de directe omgeving beschikbaar te zijn, waarbij de voorkeur uitgaat naar het parkeren op eigen erf.

Uitgangspunten

- bed&breakfastvoorzieningen zijn in principe toegestaan binnen de bestaande bebouwing in het gehele buitengebied;
- de activiteiten dienen in principe in het hoofdgebouw plaats te vinden. Bijgebouwen kunnen echter in bijzondere gevallen eveneens in aanmerking komen, mits aan een aantal uitgangspunten wordt voldaan;
- bed&breakfast is mogelijk in 'burgerwoningen', agrarische bedrijven en voormalige agrarische bedrijven;
- voor bed&breakfast faciliteiten tot 4 personen zijn geen planologische maatregelen noodzakelijk;
- bed&breakfast met een omvang van 4 t/m 10 personen is mogelijk via een afwijking;
- voor een capaciteit van meer dan 10 personen geldt dat een wijzigingsprocedure moet worden doorlopen;
- een bed&breakfastvoorziening is gevestigd in het hoofdgebouw, waar tevens gewoond wordt. De hoofdfunctie zal daarbij behouden blijven;
- de uiterlijke kenmerken van het gebouw mogen niet veranderd worden.

5. 8. Groepsaccommodatie

Door de veranderingen in vrijetijdsbesteding de afgelopen jaren is er steeds meer vraag naar groepsaccommodaties. Deze sector bestaat, in tegenstelling tot de vaak hobbymatig opgezette Bed & Breakfast, uit professionele logiesverstrekkers. In het bestemmingsplan is het vooral van belang eisen te stellen aan de bebouwing waarin de groepsaccommodatie gevestigd is.

Deze vorm van verblijfsrecreatie zal hoofdzakelijk in het hoofdgebouw, of daarmee functioneel samenhangend bijgebouw, plaats moeten hebben. Er zal in ieder geval sprake zijn van één geheel met de overige gebouwen. Groepsaccommodaties moeten gekoppeld zijn aan een woonfunctie. Daarom is - ook met oog op wellicht een nieuwe bedrijfswoning- afsplitsing niet toegestaan. Om de woonfunctie te garanderen wordt hiervoor een minimale oppervlakte per hoofdgebouw opgenomen. Het hele jaar door kan de accommodatie verhuurd worden, maar permanente bewoning is niet toegestaan.

Uitgangspunten

- een groepsaccommodatie zal hoofdzakelijk in het hoofdgebouw, of daarmee samenhangend bijgebouw, plaatshebben;
- er is sprake van één geheel met de overige gebouwen;
- groepsaccommodaties moeten gekoppeld zijn aan een woonfunctie. Daarom is - ook met oog op wellicht een nieuwe bedrijfswoning- afsplitsing niet toegestaan;
- om de woonfunctie te garanderen wordt hiervoor een minimale oppervlakte per hoofdgebouw opgenomen;
- permanente bewoning is niet toegestaan.

5. 9. Evenementen

In het buitengebied vinden verspreid over het jaar een aantal periodiek terugkerende evenementen plaats. Deze evenementen vinden veelal plaats op openbare (groen)terreinen of op agrarische cultuurgrond. Deze terreinen zullen door middel van een aanduiding op de verbeelding worden weergegeven. In de regels wordt hier een juridische regeling aan gekoppeld.

Uitgangspunten

- terreinen waar periodiek terugkerende evenementen plaatsvinden, zullen worden aangeduid op de verbeelding.

6. NATUUR, BOS EN WATER

6. 1. Natuur algemeen

Een belangrijk deel van de gemeente Aa en Hunze is beschermd bos- of natuurgebied. Binnen de natuurbescherming in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen de bescherming van gebieden en van soorten (planten en dieren). De bescherming van gebieden is geregeld via de Natuurbeschermingswet 1998 en door middel van de Ecologische Hoofdstructuur.

Bij de gebiedsbescherming gaat het om de bescherming van gebieden die zijn aangewezen als ecologische hoofdstructuur (EHS) of van gebieden die zijn aangewezen als Natura 2000-gebied. Hier wordt in de paragrafen 6.2 en 6.3 nader op ingegaan.

Bij de soortenbescherming is de Flora- en faunawet van belang. In deze wet is bepaald dat beschermde dieren, die in de wet zijn of worden aanwezig, niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden, dat beschermde planten niet geplukt of verzameld mogen worden en dat het niet is toegestaan om nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen van dieren te beschadigen, vernietigen of te verstoren. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee tenzij' beginsel. Dit betekent dat het rijk onder voorwaarden een afwijking van de verbodsbepalingen kan verlenen. Bij het opstellen van een bestemmingsplan moet redelijk zicht bestaan op de verleenbaarheid van een eventueel benodigde afwijking. Anders is het bestemmingsplan niet uitvoerbaar.

De waardevolle beschermde natuurterreinen en grote aaneengesloten natuurgebieden die zijn aangewezen via de Natuurbeschermingswet en zijn opgenomen in Europees, nationaal en provinciaal beleid, zullen in het bestemmingsplan worden opgenomen binnen de gebiedsfunctie natuur. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen bos en natuur. Die gebieden die op de beheertypekaart (Natuurbeheerplan 2009, provincie Drenthe) zijn aangegeven als bosgebied, zullen in het bestemmingsplan worden opgenomen als bos.

Natuurterreinen groter dan 2 ha, uitgezonderd lijnvormige elementen, die binnen een andere gebiedsbestemming liggen zullen worden beschermd in het bestemmingsplan door een specifieke bestemming natuur.

Waardevolle (landschaps-)elementen

Naast de grotere natuurterreinen komt in het buitengebied van de gemeente Aa en Hunze ook veel waardevolle elementen voor met een oppervlakte kleiner dan 2 ha. Vaak gaat het om landschappelijke-, cultuurhistorische waardevolle en/of ecologisch waardevolle landschapselementen. Deze elementen zijn medebepalend voor de structuur en uitstraling van een gebied. In de verschillende gebiedsbeschrijvingen zullen deze waardevolle elementen dan ook worden opgenomen. Tevens wordt ter bescherming een aanlegvergunningstelsel opgenomen. Voorgesteld wordt een inventari-

satie uit te voeren van unieke- en onvervangbare waardevolle landschapselementen kleiner dan 2 ha. Deze unieke- en onvervangbare elementen kunnen dan afzonderlijk worden inbestemd.

Uitgangspunten

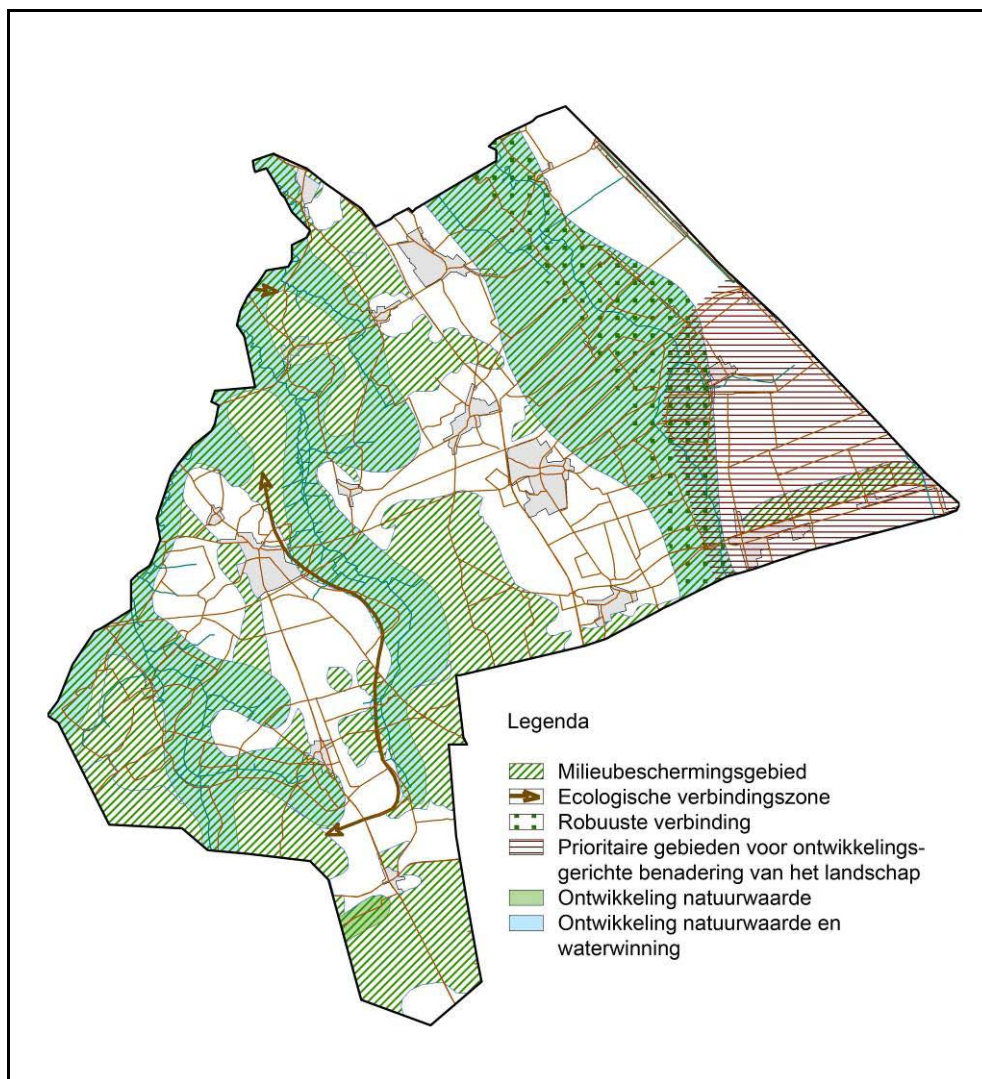
- waardevolle en beschermde natuurterreinen zullen worden opgenomen binnen de gebiedsbestemming natuur. Daarbij zullen belangrijke landschappelijke waarden in de bestemmingsomschrijving worden opgenomen;
- er zal een onderscheid worden gemaakt tussen bos en natuur;
- natuurterreinen met een oppervlakte groter dan 2 ha, uitgezonderd lijnvormige elementen, buiten de beschermde aangewezen natuurterreinen zullen worden bestemd als natuur;
- de terreinen kleiner dan 2 ha zullen worden opgenomen in de gebiedsbeschrijving.
- de bescherming van landschappelijke en cultuurhistorische waardevolle landschapselementen wordt geregeld in de gebiedsbestemmingen middels een aanlegvergunningstelsel;
- voorgesteld wordt een inventarisatie uit te voeren van unieke- en onvervangbare waardevolle landschapselementen kleiner dan 2 ha. Deze unieke- en onvervangbare elementen kunnen dan afzonderlijk worden inbestemd.

6. 2. Natura 2000

Op grond van de Natuurbeschermingswet is in Nederland een groot aantal Natura 2000-gebieden aangewezen. Natura 2000 omvat alle gebieden die zijn beschermd op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn. De Natura 2000-gebieden worden beschermd door de Natuurbeschermingswet en behoeven daardoor geen extra bescherming via het bestemmingsplan. De relatie tussen de natuurbeschermingswet en het bestemmingsplan is echter gelegen op het punt van de uitvoering van het bestemmingsplan. Dit betekent dat de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan moet worden aangetoond. *Het bestemmingsplan mag geen ontwikkelingen mogelijk maken waarvan verwacht moet worden dat daarvoor geen vergunning wordt verleend op basis van de Natuurbeschermingswet.*

In of direct grenzend aan de gemeente Aa en Hunze zijn drie gebieden gelegen die zijn aangewezen in het kader van Natuurbeschermingswet, namelijk:

- het Drentsche Aa-gebied;
- het Elperstroom gebied in de buurt van Schoonloo;
- Drouwenerzand.

Figuur 3. POP II: Natuur in de gemeente Aa en Hunze

Voor de aangewezen natuurgebieden worden instandhoudingsdoelstellingen door het Rijk opgesteld. Het gaat om de doelstellingen voor de instandhouding van de leefgebieden en van de habitats of populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten, voor zover vereist op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn, en voor het in stand houden van bepaalde waardevolle gebieden. De instandhoudingsdoelstellingen kunnen ook betrekking hebben op het herstel of de ontwikkeling van bepaalde waarden in de natuurgebieden.

Ontwikkelingen die in het Bestemmingsplan Buitengebied mogelijk worden gemaakt, mogen niet ten koste gaan van de instandhoudingsdoelstellingen. De meeste ontwikkelingsmogelijkheden worden in het plan gekoppeld aan een afwijkings- dan wel wijzigingsbevoegdheid. Ook voor deze ontwikkelingen zal de uitvoerbaarheid moeten worden aangetoond. Het opstellen van een planMER is daarom voor het bestemmingsplan buitengebied noodza-

kelijk. In verband met de aanwezigheid van Natura 2000-gebieden in het plangebied is het tevens noodzakelijk een passende beoordeling op te stellen (zie verder par. 9.2).

Voor de Natura 2000-gebieden kan in het bestemmingsplan een speciale regeling opgenomen, gericht op de instandhoudingsdoelstellingen. De mate van concreetheid is afhankelijk van beheerplannen die voor de natuurgebieden worden opgesteld.

Uitgangspunten

- voor de Natura 2000-gebieden wordt het bestemmingsplan een speciale regeling opgenomen, gericht op de instandhoudingsdoelstellingen. De mate van concreetheid is afhankelijk van beheerplannen die voor de natuurgebieden worden opgesteld.

6. 3. Ecologische Hoofdstructuur

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur in feite voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen. Dit netwerk kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuur- en bosgebieden;
- de in het provinciaal Natuurbeheersplan begrensde natuur- en beheersgebieden;
- ecologische verbindingzones;
- robuuste verbindingen.

Planontwikkeling en -uitwerking in of grenzend aan deze gebieden (alsmede in een zone van 250 meter rondom de vastgestelde voor verzuring gevoelige gebieden) zal nader getoetst moeten worden.

Relevant voor het Bestemmingsplan Buitengebied is tevens het provinciaal Natuurbeheersplan van de provincie Drenthe. Natuurgebieden zullen als zodanig worden bestemd als de betreffende gronden zijn verworven door een natuurbeherende instantie. Daarnaast kunnen ook particulieren aan natuurontwikkeling en -beheer doen. De omzetting van landbouwgrond in bos of natuur zal in het bestemmingsplan worden geregeld via een wijzigingsbevoegdheid binnen de betreffende gebiedsbestemmingen. Een locatiegebonden wijzigingsbevoegdheid is van toepassing voor die gebieden die in het Gebiedsplan als zodanig zijn aangewezen.

In het plangebied wordt de ontwikkeling van een aantal ecologische verbindingzones (EVZ's) voorgestaan. Deze zones zijn gelegen tussen de bestaande EHS-gebieden. In het bestemmingsplan zullen de gerealiseerde EVZ's worden inbestemd. Tracés van nog te ontwikkelen ecologische verbindingzones zullen niet worden inbestemd, maar zullen worden weergegeven op een themakaart. De nog te realiseren EVZ's zullen via een wijzi-

gingsbevoegdheid, gekoppeld aan een aantal randvoorwaarden worden opgenomen.

Robuuste verbindingzone

Voor de robuuste verbindingzones geldt dat de gemeente Aa en Hunze het Rijksbeleid volgt, opgenomen in de Nota Ruimte ¹⁴⁾. Een robuuste verbinding kan een bijdrage leveren aan behoud en herstel van natuurwaarden. Tevens dragen ze ook bij aan versterking van landschappelijke en cultuurhistorische identiteit, een duurzaam waterbeheer en betere toeristische en recreatieve mogelijkheden.

Uitgangspunten

Bestaande natuurgebieden

- bestaande natuurgebieden (> 2,0 ha) krijgen de bestemming natuur;
- gronden die in het kader van het provinciaal Natuurbeheersplan daadwerkelijk zijn omgezet van landbouw naar natuur worden bestemd als natuur;
- gerealiseerde EVZ's zullen worden opgenomen binnen de bestemming natuur;
- de (gerealiseerde) robuuste verbindingen, zullen in het bestemmingsplan worden opgenomen als natuur.

Ontwikkeling van natuur

- de voorwaarde voor omzetting van landbouwgrond in natuur wordt in het bestemmingsplan via een wijzigingsbevoegdheid geregeld;
- de nog te realiseren EVZ's en robuuste verbindingen zullen door middel van een wijzigingsbevoegdheid worden opgenomen.

6. 4. Bos

Productiebos wordt gezien als een agrarische activiteit, terwijl permanent bos meer als natuur wordt gezien. Beide 'bossoorten' hebben invloed op het landschap.

Productiebos

Productiebos (houtteelt) wordt gezien als een agrarische activiteit. Zie voor de uitgangspunten ten aanzien van boomteelt, houtteelt en opgaande meerjarige beplanting par. 4.12.

Permanent bos

Voor permanent bos wordt, conform het provinciaal beleid, gestreefd naar bosclustering. Alleen permanent bos met een duidelijke maatschappelijke meerwaarde is mogelijk. In gebieden met openheid als landschappelijke kernkwaliteit is bosaanleg niet mogelijk.

¹⁴⁾ De Nota Ruimte wordt vervangen door de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). Naar verwachting stelt het kabinet het definitieve beleid vast in het najaar van 2011.

In het Bestemmingsplan Buitengebied zal voor de aanleg van maximaal 1,0 hectare bos een aanlegvergunningstelsel worden opgenomen. Voor de aanplant van meer dan 1,0 hectare bos is een wijzigingsbevoegdheid noodzakelijk. Aan deze wijzigingsbevoegdheid zijn ten aanzien van de locatie voor bosaanplant voorwaarden gekoppeld. Aan minimaal één van de volgende voorwaarden moet worden voldaan:

- de bosaanplant grenst aan een waardevolle bosgemeenschap (dit is een bosgemeenschap die representatief is voor een natuurlijke bosgemeenschap);
- de bosuitbreiding grenst aan bestaand natuurgebied dat groter is dan 50 hectare, voor zover zij de ontwikkeling van natuurwaarden versterkt;
- de bosuitbreiding grenst aan een bestaand of toekomstig recreatieterrein, dat groter is dan 10 hectare;
- de bosuitbreiding is gelegen in een milieubeschermingsgebied, voor zover zij tevens de ontwikkeling van landschaps-, cultuurhistorische en natuurwaarden versterkt;
- de bosuitbreiding grenst aan of ligt bij/in een woonkern, voor zover het bos een recreatieve functie kan krijgen en de bestaande cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden niet aangetast worden.

In de waardevolle open gebieden zoals essen en beekdalen mag geen bosaanplant plaatsvinden, tenzij het een landschappelijke versterking betreft. In de beekdalen die tot de EHS behoren wordt permanent bos niet zonder meer uitgesloten. Hier kan bos in de vorm van elzenbosjes voorkomen.

Uitgangspunten

- op de essen, in beekdalen en in de overige gebieden waar de openheid gehandhaafd dient te worden, wordt bosaanplant uitgesloten;
- in de beekdalen die tot de EHS behoren wordt permanent bos niet zonder meer uitgesloten. Hier kan bos in de vorm van elzenbosjes voorkomen;
- in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied wordt voor de aanleg van maximaal 1 ha bos een aanlegvergunningstelsel opgenomen;
- voor de aanplant van meer dan 1 ha bos is een wijzigingsbevoegdheid noodzakelijk;
- aanleg van bos mag geen inbreuk vormen op de landbouwkundige structuur.

6. 5. Water

Water is één van de ordenende principes in het landelijk gebied. Bij de functietoekenning, de inrichting, het beheer en het gebruik van de fysieke omgeving moet worden uitgegaan van de eigenschappen en potenties van het watersysteem. In het bestemmingsplan zal daarom een waterparagraaf worden opgenomen. Hierin zullen de effecten van nieuwe ontwikkelingen inzichtelijk gemaakt moeten worden.

Voor nieuwe ruimtelijke plannen geldt bovendien de *watertoets* ¹⁵⁾ die verplicht tot overleg met de waterbeheerder over voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen, voordat een bestemmingsplan in procedure wordt gebracht.

Klimaatverandering leidt tot steeds hardere buien, waardoor ook het waterbeleid in verandering is. De beken hebben door de toenemende afvoer meer ruimte nodig en het waterbeleid van de 21ste eeuw geeft aan: eerst vasthouden, dan bergen en daarna pas afvoeren. Voor het vasthouden van water op de hogere gebieden is meer ruimte voor het water nodig. Het veranderende waterbeleid vraagt om een goede afstemming met het waterschap over ruimtelijke ontwikkelingen.

De omgevingsvisie en het Waterbeheerplan van de waterschappen Reest en Wieden enerzijds en Hunze en Aa's anderzijds zijn belangrijke onderleggers voor dit bestemmingsplan. De Kaderrichtlijn Water (KRW) richt zich op het verbeteren van de waterkwaliteit, zowel in chemische als in ecologische zin. Op dit moment worden per waterloop maatregelenpakketten opgesteld die de waterkwaliteit moeten verbeteren.

Waterbeheerplannen

Vanaf 1 januari 2010 zijn de nieuwe waterbeheersplannen voor de beide waterschappen van kracht. Bij het opstellen van het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied zal met deze waterbeheersplannen rekening gehouden worden. Tot slot zal er vroegtijdig met de beide waterschappen overlegd worden over het nieuwe bestemmingsplan.

Uitgangspunten

- in het nieuwe bestemmingsplan zal rekening gehouden worden met de nieuwe waterbeheersplannen;
- de omgevingsvisie en het Waterbeheerplan van de waterschappen Reest en Wieden enerzijds en Hunze en Aa's anderzijds zijn belangrijke onderleggers voor dit bestemmingsplan;
- bestaande hoofdwaterlopen en -structuren die ruimtelijk relevant zijn zullen worden opgenomen in het bestemmingsplan;
- er zal vroegtijdig overlegd worden met de beide waterschappen.

¹⁵⁾ De Watertoets toetst ruimtelijke plannen en besluiten op waterhuishoudkundige aspecten. Doel ervan is het waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen bij alle waterhuishoudkundige relevante ruimtelijke plannen en besluiten. De 'winst' die wordt behaald bij de Watertoets ligt bij de vroegtijdige betrokkenheid en informatievoorziening.

7. WONEN

7. 1. Algemeen

Door de veranderingen in de landbouw verliest veel agrarische bebouwing haar oorspronkelijke functie. Steeds meer mensen willen graag in het buitengebied wonen, al dan niet voor de uitoefening van nevenactiviteiten waarvoor schuurruimte noodzakelijk is. Om eenduidig beleid uit te kunnen voeren vraagt de provincie aan de gemeente om voor het wonen in het buitengebied een planologische regeling uit te werken die rekening houdt met het feit dat voor het wonen minder bebouwing nodig is dan voor een agrarisch bedrijf.

De woonfunctie in het buitengebied levert een positieve bijdrage aan de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland. Handhaving van de woonfunctie is daarom wenselijk: de bestaande woningen krijgen een positieve bestemming. Bij vervanging wordt gestreefd naar herbouw die qua maat en schaal past bij de aanwezige bebouwing. Binnen de mogelijkheden van het bestemmingsplan kan ook gestreefd worden naar behoud van monumentale en karakteristieke boerderijen en overige panden.

7. 2. Oppervlaktes hoofd- en bijgebouwen

De gezamenlijke oppervlakte van hoofdgebouwen en bijgebouwen (inclusief aan- en uitbouwen), mag niet meer dan 250 m² bedragen. Dit wordt voldoende geacht voor een woning waar ook een aan huis verbonden beroep is toegestaan. Voor bijgebouwen geldt een maximale oppervlakte van 100 m², mits ondergeschikt aan het hoofdgebouw. (Ondergeschiktheid regelen met aanvullende bepalingen, bijvoorbeeld de hoogte van de bijgebouwen mag niet hoger zijn dan het hoofdgebouw). Er zal geen afwijking worden opgenomen ter vergroting van deze oppervlakte. Er kunnen nadere eisen worden gesteld aan de goothoogte, bouwhoogte, dakhelling en plaats. In de regels wordt een aanvullende afwijking opgenomen voor het compenseren van het afbreken van beeldverstorende bebouwing bij woningen. Tevens is voor een grotere oppervlakte aan bijgebouwen de saneringsregeling van toepassing welke uitgebreid staat beschreven in paragraaf 7.4 "Wonen in voormalige agrarische bedrijfsbebouwing". Landgoederen zijn van genoemde maatvoering uitgesloten.

Uitgangspunten

- woningen in het buitengebied worden positief bestemd;
- de gezamenlijke oppervlakte van hoofd- en bijgebouwen bedraagt maximaal 250 m²;
- hoofdgebouwen worden uitgevoerd met kap;
- bij vervanging wordt gestreefd naar herbouw die qua maat en schaal past bij in de omgeving;
- voor bijgebouwen (inclusief aan- en uitbouwen) een maximale oppervlakte opnemen van 100 m², mits ondergeschikt aan het hoofdgebouw;

- voorstel voor maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3,50 m en 8 m.

7. 3. Nieuwe woningen

Het beleid van de gemeente is gericht op het weren van nieuwe burgerwoningen in het buitengebied. Grondslag hiervoor is het niet willen toestaan van functies die niet gebonden zijn aan het buitengebied. Nieuwe burgerwoningen in het buitengebied, zonder functionele binding met het gebied, zullen door de gemeente niet worden toegestaan. Hierop zijn een aantal uitzonderingen denkbaar:

- nieuwe compensatiewoningen voortkomend uit de toepassing van de ruimte-voor-ruimte-regeling;
- woningen die gebouwd worden op een landgoed;
- extra dienstwoningen bij recreatiebedrijven (zie paragraaf 5.4).

Ten aanzien van de uiterlijke verschijningsvorm van (vervangende) nieuwbouw kunnen in het bestemmingsplan geen regels worden opgenomen. Hiervoor gelden de regels uit de gemeentelijke welstandsnota.

Uitgangspunten

- er mogen geen nieuwe woningen in het buitengebied bijgebouwd worden, met uitzondering van nieuwe compensatiewoningen voortkomend uit de toepassing van de ruimte-voor-ruimte-regeling, woningen die gebouwd worden op een landgoed en extra dienstwoningen bij recreatiebedrijven;
- in het bestemmingsplan wordt een koppeling opgenomen met de welstandsnota.

7. 4. Wonen in voormalige agrarische bedrijfsbebouwing

Ontwikkelingen als schaalvergroting en extensivering leiden tot het vrijkomen van agrarische bedrijven en woningen. Deze tendens zal zich ook voor de gemeente Aa en Hunze op de langere termijn voortzetten. Hoewel een percentage moeilijk is aan te geven, betekent dit dat - gezien over een langere periode - toch sprake zal zijn van een groot aantal vrijkomende gebouwen. Dit kan gepaard gaan met een aantasting van het karakteristieke landschap van de gemeente Aa en Hunze.

In vrijkomende bebouwing in het buitengebied kunnen zich gewenst of ongewenst bepaalde bedrijfsactiviteiten ontwikkelen. Hierdoor kan een toename plaatsvinden van mobiliteit, milieuhinder en bijvoorbeeld hinder voor omringende agrarische bedrijven. Er zijn echter ook positieve aspecten aan hergebruik verbonden. Kleinschalige bedrijvigheid of het bewoond blijven van de woning kan ten goede komen aan de leefbaarheid van een gebied. Hierbij dient te worden opgemerkt dat alleen kleinschalige bedrijfsactiviteiten in categorie 1 en 2 uit de VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' kan worden toegestaan.

Het is wenselijk om in het Bestemmingsplan Buitengebied een onderscheid te maken tussen 'wonen' en 'wonen in voormalige agrarische bedrijfsbebouwing'.

Bij het 'wonen in voormalige agrarische bedrijfsbebouwing' is voor het behoud van de hoofdvorm en de maatvoering een aparte regeling noodzakelijk. Tevens vraagt de verruiming van het gebruik voor kleinschalige activiteiten om een aparte regeling.

Bij vrijkomende agrarische bebouwing is er vaak sprake van een grotere oppervlakte aan hoofdgebouw en bijgebouwen dan bij recht in het buitengebied is toegestaan. Het is in de meeste gevallen landschappelijk goed inpasbaar om bij vrijkomende agrarische bebouwing een grotere oppervlakte aan bijgebouwen toe te staan. Bij vrijkomende agrarische bebouwing is een oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen toegestaan. Alles boven de 150 m² valt onder het overgangsrecht.

Saneringsregeling

Bij vervanging van de bijgebouwen kan gebruik worden gemaakt van een saneringsregeling, waarbij de bijgebouwen op het perceel eenmalig mogen worden vernieuwd. Daarbij mag 50 % van het oppervlak tussen de 150 m² en 500 m² worden teruggebouwd bovenop de bij recht toegestane oppervlakte van 150 m². Indien meer dan 500 m² aan bijgebouwen aanwezig is, mag tot een maximum van 20% van het oppervlak boven de 500 m² worden teruggebouwd. De toepassing van deze regeling heeft tot gevolg dat er een afname van de bestaande hoeveelheid aan bebouwing plaatsvindt. Tevens geldt dat er een verbetering van het aanzicht en/ of landschappelijke inpassing plaatsvindt. Karakteristieke bijgebouwen komen niet in aanmerking voor de saneringsregeling.

Tevens geldt dat voor bijgebouwen met een oppervlakte van meer dan 750 m² de ruimte-voor-ruimte regeling toegepast kan worden. Er kan slechts gebruik gemaakt worden van één van de genoemde regelingen. (Er heeft met ingang van mei 2010 een aanpassing van de ruimte-voor-ruimte regeling plaatsgevonden. De sloopnorm in de ruimte-voor-ruimte regeling kan worden verlaagd van 1.000 m² naar 750 m² mits de ruimtelijke kwaliteit dusdanig wordt verbeterd dat deze lagere sloopnorm gerechtvaardigd is. Bij toepassing van deze lagere sloopnorm zal de landschappelijke inpassing zwaarder ingezet moeten worden).

De regeling is niet van toepassing op de hoofdgebouwen uit oogpunt van het behouden van de omgevingskwaliteit. Vaak gaat het om oorspronkelijke Saksische boerderijen die een groter oppervlak hebben dan in het buitengebied is toegestaan. Het is niet gewenst deze bebouwing te vervangen. Het uitsluitend toestaan van de saneringsregeling voor de bijgebouwen zorgt al voor een verbetering van de verhouding hoofdgebouw-bijgebouw en een verbetering van de omgevingskwaliteit.

Regeling bijgebouwen ten behoeve van hobbyboeren

Naast de standaard regeling en saneringsmethode wordt er binnen de bestemming 'Wonen in voormalige agrarische bedrijfsbebouwing' een grotere oppervlakte aan bijgebouwen toegestaan voor de hobbyboer.

Voor de agrarische bedrijfsactiviteit, die niet bedrijfsmatig wordt uitgevoerd geldt, via afwijking en gekoppeld aan bepaalde voorwaarden, een totale oppervlakte aan bijgebouwen van maximaal 500 m². Om als hobbyboer aangemerkt te worden, moet de agrarische activiteit een omvang hebben van ten hoogste 10 Nge. Ook andere aspecten kunnen bepalend zijn bij de vraag of er al dan niet sprake is van een agrarische activiteit die niet bedrijfsmatig wordt uitgevoerd (onder andere ruimtelijke inpasbaarheid).

Voorbeeld saneringsmethode: op een terrein waar functieverandering heeft plaatsgevonden van agrarisch bedrijf naar wonen staat een hoofdgebouw met een oppervlakte van 300 m² en een aantal bijgebouwen met een gezamenlijke oppervlakte van 800 m². In het algemeen geldt voor bijgebouwen bij een woonfunctie in het buitengebied een maximale oppervlakte van 150 m². Er is dus sprake van 650 m² teveel aan bijgebouw. Bij vervangende nieuwbouw zal 50 % van het teveel tussen de 150 m² en 500 m² aan bijgebouw teruggebouwd mogen worden op het terrein bovenop de oppervlakte die bij recht is toegestaan. Van de oppervlakte boven de 500 m² mag 20 % worden teruggebouwd. In totaal zal er dan 150 m² + (50% \times 350) + (20% \times 300) = 385 m² aan bijgebouw mogen worden teruggebouwd.

Uitgangspunten

- er wordt een afzonderlijke regeling 'Wonen in voormalige agrarische bedrijfsbebouwing' opgenomen met eenduidige bestemmingsregels;
- de oppervlakte aan bijgebouwen bij voormalige agrarische bedrijfsbebouwing is 150 m²;
- nieuwbouw van meer dan 150 m² aan bijgebouw is alleen mogelijk met behulp van de saneringsregeling;
- bij nieuwbouw zal sprake zijn van landschappelijke inpassing;
- voor een agrarische activiteit die niet bedrijfsmatig wordt uitgevoerd (agrarische activiteit beslaat ten hoogste 10 Nge) geldt, via afwijking en gekoppeld aan bepaalde voorwaarden, een totale oppervlakte aan bijgebouwen van maximaal 500 m².

7. 5. Plattelandswoning

Met de nieuwe wet "plattelandswoning" kunnen gemeenten voormalige agrarische bedrijfswoningen aanwijzen als plattelandswoning. Voor de wet blijft het een bedrijfswoning, maar de strengere milieunormen voor gewone woningen gelden hier nu niet. De boerderij kan daardoor nu ook door gewone burgers bewoond worden. De nieuwe wet moet het mogelijk maken een boerderij die geen deel meer uitmaakt van een boerenbedrijf, te bewonen, zonder dat er conflicten ontstaan met agrariërs in de omgeving over beperkingen op het gebied van bijvoorbeeld geluid- en stankoverlast. Door in de milieuwetgeving de plattelandswoning gelijk te stellen aan een bedrijfswoning kunnen de toelaatbare normen verhoogd. Dit geeft extra kansen voor de agrariërs met betrekking tot hun bedrijfsvoering.

In het bestemmingsplan Buitengebied is ten behoeve van de plattelandswoning een passende regeling opgenomen (aanduiding).

7. 6. Splitsing vrijkomende agrarische bebouwing

Veel boerderijen of karakteristieke of beeldbepalende panden kunnen gezien de omvang in aanmerking komen voor woningsplitsing. Op deze wijze blijft het mogelijk om de panden in stand te houden.

Om te kunnen bepalen wanneer een boerderij of een pand (hoofdgebouw) in aanmerking komt voor woningsplitsing dient een maat aangehouden te worden. Het hanteren van een oppervlaktemaat is makkelijker te hanteren dan een inhoudsmaat. Splitsing van dergelijke boerderijen of panden naar twee woningen is alleen mogelijk bij panden groter dan 200 m². Bij splitsing zullen de woningen worden gerealiseerd binnen het bestaande hoofdgebouw. In het algemeen geldt voor bijgebouwen een toegestane oppervlakte van maximaal 150 m² per woning.

Om te voorkomen dat bij splitsing voor iedere woning een oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen wordt geplaatst en de oppervlakte aan bijgebouwen groter wordt dan de oppervlakte van het hoofdgebouw, geldt bij splitsing een oppervlakte van 100 m² bijgebouw per woning. Tevens geldt dat ook hier een saneringsmethode kan worden toegepast. Hiervoor zal een regeling worden opgenomen in de regels. Algemeen aandachtspunt bij splitsing is echter de afstemming met en de toetsing aan de milieuwet- en regelgeving (geurhinder). De ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw dienen in stand te blijven.

Uitgangspunten

- vrijkomende boerderijen en karakteristieke en beeldbepalende panden in het buitengebied groter dan 200 m² mogen worden gesplitst in ten hoogste twee woningen;
- bij splitsing wordt gebruik gemaakt van de bestaande bebouwing;
- voor de bijgebouwen bij woningsplitsing is een maximale oppervlakte toegestaan van 100 m² bijgebouw per woning;
- voor nieuwbouw kan een saneringsmethode worden toegepast;
- bij nieuwbouw zal sprake zijn van landschappelijk inpassing.

7. 7. Bedrijfswoningen

Wonen bij agrarische bedrijven

Uit oogpunt van een goede agrarische bedrijfsvoering is het gewenst om bij agrarische bedrijven te kunnen wonen. De aanwezigheid van een bedrijfswoning is dus logisch.

Wanneer een agrarisch bedrijf zich zo ontwikkelt dat sprake is van een duurzaam meermansbedrijf (gelet op aard, omvang en continuïteit van het bedrijf ¹⁶⁾ kan het voorkomen dat een tweede bedrijfswoning gewenst is.

¹⁶⁾ Deze criteria sluiten aan bij de richtlijnen van het Ministerie van LNV neergelegd in het 'Advies agrarische bouwaanvragen en aanlegvergunningen' uit 1992.

Een tweede bedrijfswoning is echter vrijwel niet meer te motiveren. Indien de tweede bedrijfswoning niet meer als zodanig in gebruik is of kan worden, dan vormt dit een grote belemmering voor nabijgelegen agrarische bedrijven. De realisatie van een tweede bedrijfswoning is daarom ongewenst en zal niet mogelijk gemaakt worden in het bestemmingsplan. Bij uitzonderlijke gevallen zal moeten worden gewerkt met een partiële herziening van het bestemmingsplan.

Bij het wel- of niet toestaan van een eerste bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is het aspect 'duurzame bedrijfsvoering' doorslaggevend. Als aangetoond kan worden dat bijvoorbeeld over een periode van 5 jaar sprake is van een volwaardig bedrijf, kan besloten worden een bedrijfswoning toe te staan.

Wonen bij niet-agrarische bedrijven

Ook bij niet-agrarische bedrijven is een bedrijfswoning voor beheer en toezicht soms wenselijk. Het realiseren van meerdere woningen is hier echter niet gewenst en ook niet noodzakelijk. Voor bedrijfswoningen bij recreatiebedrijven wordt verwezen naar paragraaf 5.4.

Uitgangspunten

- bij ieder agrarisch bedrijf is één bedrijfswoning bij recht toegestaan. Er dient wel sprake te zijn van een duurzame bedrijfsvoering (volwaardig bedrijf gedurende meerdere jaren);
- bij niet-agrarische bedrijven is één bedrijfswoning toegestaan.

7. 8. Landgoederen

Nieuwe landgoederen zouden in bepaalde mate een kwaliteitsimpuls aan het landelijk gebied kunnen geven. Landgoederen kunnen helpen bij het ontwikkelen en versterken van landschapsstructuren en natuurlijk waardevolle gebieden, het bevorderen van recreatief medegebruik en het saneren van ongewenste functies. Er zijn op dit moment enkele initiatieven tot het oprichten van landgoederen in het buitengebied. De ruimtelijke impact van landgoederen is dusdanig groot, dat als er initiatieven bij de gemeente binnenkomen, deze via een aparte planologische procedure wordt geregeld.

De definitie van de ministeries van LNV en VROM van nieuwe landgoederen, die richtinggevend is voor provincies en gemeente luidt als volgt: Een nieuw landgoed is een nieuw te ontwikkelen en duurzaam te beheren boscomplex (al dan niet met overige gronden) met daarin één gebouw (woonhuis) van allure met daarin maximaal 2 à 3 wooneenheden. Het gebouw heeft primair een woonfunctie. Maximaal 10% van het totale oppervlakte is privéterrein en de rest is openbaar toegankelijk. Het geheel heeft een belangrijke maatschappelijke meerwaarde.

Uitgangspunt

- in het bestemmingsplan zal geen specifieke regeling voor landgoederen worden opgenomen.

7. 9. Zorgboerderijen

In een buitengebied kunnen twee vormen van zorgboerderijen voorkomen. In de eerste vorm is de zorg aanwezig als *nevenactiviteit* bij agrarische bedrijven. In dat geval heeft de zorgboerderij een agrarische bestemming. Daar waar de zorg de *hoofdfunctie* is, is een op maat gesneden bestemming van toepassing, bijvoorbeeld de bestemming 'Maatschappelijk - Zorgboerderij'. In geval de woon/zorg functie in een vrijkomend agrarisch bedrijfsgebouw plaatsvindt, mag binnen de omvang van het hoofdgebouw een vrij te laten hoeveelheid appartementen worden gebouwd. Ook is een beheerderswoning toegestaan. (Het maximum aantal appartementen wordt in dat geval bepaald door dat wat het bouwbesluit toestaat uit oogpunt van veiligheid).

Uitgangspunten

- in die gevallen waar de zorg de hoofdfunctie is, wordt in het bestemmingsplan een specifieke regeling opgenomen voor zorgboerderijen;
- binnen het hoofdgebouw mag een vrij te laten hoeveelheid appartementen worden gebouwd;
- binnen het hoofdgebouw is eveneens een beheerderswoning toegestaan. Voor de beheerderswoning wordt een minimale oppervlaktemaat opgenomen.

8. LANDSCHAP, ACHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE

8. 1. Algemeen

Aan de basis van het geheel van landschap, cultuurhistorie en archeologie ligt een zorgvuldig behoud, beheer en bescherming. Door de herziening van het bestemmingsplan buitengebied Aa en Hunze ontstaat de mogelijkheid om de aanwezige cultuurhistorische en archeologische waarden te beschermen.

8. 2. Landschapswaarden

Landschappelijke eenheden

Het landschap van de gemeente Aa en Hunze is gevormd door natuurlijk en menselijk handelen. Het landschap is echter geen statisch geheel: als gevolg van menselijk handelen is het landschap altijd in beweging geweest en zal dat ook in de toekomst blijven. Als gevolg van natuurlijke processen en menselijke activiteiten is een verscheidenheid aan landschappen ontstaan. Elk van deze landschappen kent haar eigen ontstaansgeschiedenis en kenmerken en karakteristiek.

De Hondsrug is voor de landschappelijke opbouw bepalend en vormt de hoofdrichting: van noordwest naar zuidoost. Vanuit het westen gezien zijn in dezelfde richting de volgende linten te onderscheiden: bos, infrastructuur, dorpen, Hunze, boerderijen en de Semslinie (de grens tussen Groningen en Drenthe).

Het Drents Plateau en de Hondsrug behoren tot het zgn. *esdorpenland-schap*. Het behoud van de kernkwaliteiten betekent dat er geen ingrepen worden toegestaan op de essen en in de beekdalen. De grote kernen en de infrastructuur (N34) liggen in op de Hondsrug. Hier speelt een andere dynamiek in ontwikkelingen dan op het Drents Plateau. Op de Hondsrug kunnen nieuwe ruimtelijke functies bijdragen aan het behoud en versterking van het landschap. Op het Drents Plateau is een lagere dynamiek van ontwikkelingen zichtbaar. De bestaande landschappen worden hier zoveel mogelijk behouden. De landschappelijke waarden zijn per landschapstype verschillend. Ten oosten van de Hondsrug gaat het landschap over in het gebied van de *veenontginningen*. Hierbinnen zijn verschillende deelgebied te onderscheiden. Voor een beschrijving van de verschillende landschappelijke eenheden en de kernkwaliteiten van het landschap van het buitengebied wordt verwezen naar de structuurvisie buitengebied Aa en Hunze.

De gemeente kiest er voor de landschappelijke kwaliteiten van het buitengebied te behouden, herstellen en versterken en zo nodig vernieuwen. Dit alles afgestemd op de bestaande functies. Nieuwe ontwikkelingen zullen moeten aansluiten bij het landschap ter plaatse. Mits de bestaande omgevingskwaliteiten en het economisch perspectief voor bestaande functies per saldo niet afnemen, zijn nieuwe ontwikkelingen mogelijk. ("Ja, mits..." benadering).

Landschappelijk waardevolle elementen

Landschappelijke en cultuurhistorische waardevolle landschapselementen zijn medebepalend voor de structuur en uitstraling van een gebied. In de verschillende gebiedsbeschrijvingen zullen deze waardevolle elementen dan ook worden opgenomen. De landschappelijk waardevolle elementen zullen binnen de gebiedsbestemmingen worden benoemd. Ten behoeve van de bescherming van deze elementen zal een aanlegvergunningstelsel worden opgenomen. Ook geomorfologische waarden (reliëf, steilranden, et cetera) zullen op een degelijke wijze in het bestemmingsplan worden beschermd.

Uitgangspunten

- het landschap vormt het toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen;
- mits de bestaande omgevingskwaliteiten en het economisch perspectief voor bestaande functies per saldo niet afnemen, zijn nieuwe ontwikkelingen mogelijk.
- landschappelijk waardevolle elementen als houtwallen, bosjes en bomen(rijen) vallen onder de gebiedsbestemming, waarbij door middel van aanvullende regelingen (een op behoud gericht aanlegvergunningstelsel) een bescherming wordt opgelegd;
- Ook geomorfologische waarden (reliëf, steilranden, et cetera) zullen op een degelijke wijze in het bestemmingsplan worden beschermd.

8. 3. Cultuurhistorische waarden

Onder cultuurhistorie wordt verstaan: 'sporen, objecten en patronen/structuren die zichtbaar of niet zichtbaar' deel uitmaken van onze leefomgeving en een beeld geven van een historische situatie of ontwikkeling (Nota Belvédère, 1999). Binnen de cultuurhistorie worden 4 deelterreinen onderscheiden: aardkunde, archeologie, cultuurlandschap en bouwhistorie. In de gemeente Aa en Hunze zijn verschillende cultuurhistorische waarden aanwezig. Een deel van deze waarden wordt beschermd door de monumentenwet. Door bepaalde voorwaarden op te nemen in het bestemmingsplan is het mogelijk om ook de overige waarden te beschermen.

Het provinciaal beleid is gericht op het herkenbaar houden van de cultuurhistorie en op het versterken van de ruimtelijke identiteit. Dat gebeurt door ruimtelijke ontwikkelingen te sturen vanuit samenhangende cultuurhistorische kwaliteiten. De Drentse Aa en de Hondsrug zijn gebieden waar de provincie zich op concentreert.

Monumenten

Binnen de gemeente komen Rijksmonumenten en provinciale monumenten voor. Daarnaast heeft de provincie nog karakteristieke panden aangewezen en opgenomen op een rietdakenlijst (authentieke boerderijen met een rieten dak).

Rijksmonumenten worden al beschermd via de *Monumentenwet* en behoeven geen nadere planologische bescherming. De provinciale monumenten en karakteristieke panden kennen geen wettelijke bescherming.

Er is slechts een provinciale subsidieregeling aan verbonden en een deel is gekoppeld aan de provinciale monumentenverordening. Voor deze monumenten en karakteristieke panden, waaronder ook enkele bijgebouwen, kan een regeling worden opgenomen in het bestemmingsplan.

De gemeente voert momenteel een inventarisatie uit naar karakteristiek panden. De gegevens van deze inventarisatie zullen worden verwerkt in het bestemmingsplan buitengebied. Middels een aanduiding zullen de karakteristieke panden worden weergegeven. Voor al deze panden kunnen strengere regels met betrekking tot restauratie, verbouw en sloop worden opgenomen.

Uitgangspunten

- Rijksmonumenten worden beschermd via de Monumentenwet en behoeven geen nadere planologische bescherming;
- karakteristieke panden worden door de gemeente geïnventariseerd en zullen worden opgenomen binnen het bestemmingsplan (aanduiding);
- voor de karakteristieke panden zal een regeling worden opgenomen met betrekking tot restauratie, verbouw en sloop.

8. 4. Archeologische waarden

In het bestemmingsplan dient rekening te worden gehouden met de in de bodem aanwezige waarden. Hierbij gaat het niet alleen om de bekende terreinen die op de Archeologische Monumentenkaart van Drenthe staan aangegeven, maar ook om de zones op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden of een gemeentelijke verdiepingsslag daarvan. Wanneer de bodem dieper dan de bouwvoor (30 cm) wordt verstoord, dienen de archeologische verwachtingen te worden getoetst door middel van een archeologisch vooronderzoek. Voor bekende archeologische vindplaatsen wordt zo veel mogelijk het behoud in situ (in de bodem) als uitgangspunt gehanteerd.

Voor een beschrijving van de archeologische waarden in het plangebied dienen de Archeologische Monumentenkaart (AMK)¹⁷⁾ en de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) geraadpleegd te worden. Beide kaarten zijn bij het POP II vastgestelde beleids-/advieskaarten en zijn onderdeel van het provinciaal toetsingskader.

Door het verdrag van Malta (1992) dient de gemeente een archeologiebeleid te voeren en in nieuwe bestemmingsplannen rekening te houden met de aanwezige en verwachte archeologie.

¹⁷⁾ De Archeologische Monumentenkaart (AMK) is in samenwerking met de verschillende provincies en gemeentelijk archeologen ontwikkeld. De kaart bevat een overzicht van archeologische terreinen in Nederland. De AMK is één van de bronnen om ruimtelijke plannen, zoals streek- en bestemmingsplannen, te kunnen opstellen, beoordelen en toetsen op hun gevolgen voor de archeologie. Een groot aantal provincies gebruikt de AMK ook als bron voor de ontwikkeling van digitale cultuurhistorische waardenkaarten. De terreinen zijn beoordeeld op de criteria kwaliteit, zeldzaamheid, representativiteit, ensemblewaarde en belevingswaarde.

Op dit moment wordt door archeologisch onderzoeksbureau BAAC (Deventer) een archeologische inventarisatie uitgevoerd voor het hele gemeentelijk grondgebied. Op basis daarvan wordt een archeologische beleids- en advieskaart opgesteld. Op de beleidskaart is te zien waar zich de belangrijke archeologische terreinen bevinden en waar archeologische vindplaatsen verwacht kunnen worden. De op te stellen archeologische beleids- en advieskaart vormt de basis voor de bescherming van gebieden met archeologische waarden in het bestemmingsplan Buitengebied.

Gemeenten, Provincie en LTO-Noord hebben gezamenlijk een convenant afgesloten over de wijze waarop het begrip 'normaal agrarisch gebruik' in relatie tot archeologisch onderzoek moet worden geïnterpreteerd. De regels van het Bestemmingsplan Buitengebied zullen hierop worden afgestemd.

Archeologische monumentenkaart

De AMK bevat een overzicht van de bekende archeologische terreinen in Nederland. De terreinen zijn beoordeeld op verschillende criteria en op grond daarvan zijn de terreinen ingedeeld in vier categorieën: terreinen van archeologische waarde, hoge archeologische waarde en zeer hoge archeologische waarde (waaronder de beschermde monumenten).

Daarnaast is er nog de categorie 'terreinen van archeologische betekenis'. Deze vindplaatsen dienen, indien hier bodemingrepen zijn voorzien, nog gewaardeerd te worden. Figuur 3 geeft een overzicht van de AMK voor de gemeente Aa en Hunze. Duidelijk is dat de grootste concentratie van bekende archeologische terreinen zich bevindt op de Hondsrug. Daarnaast bevinden zich meerdere archeologische terreinen op en bij de esdorpen. Oostelijk van de Hunze liggen alleen archeologische terreinen langs de ontginningsweg.

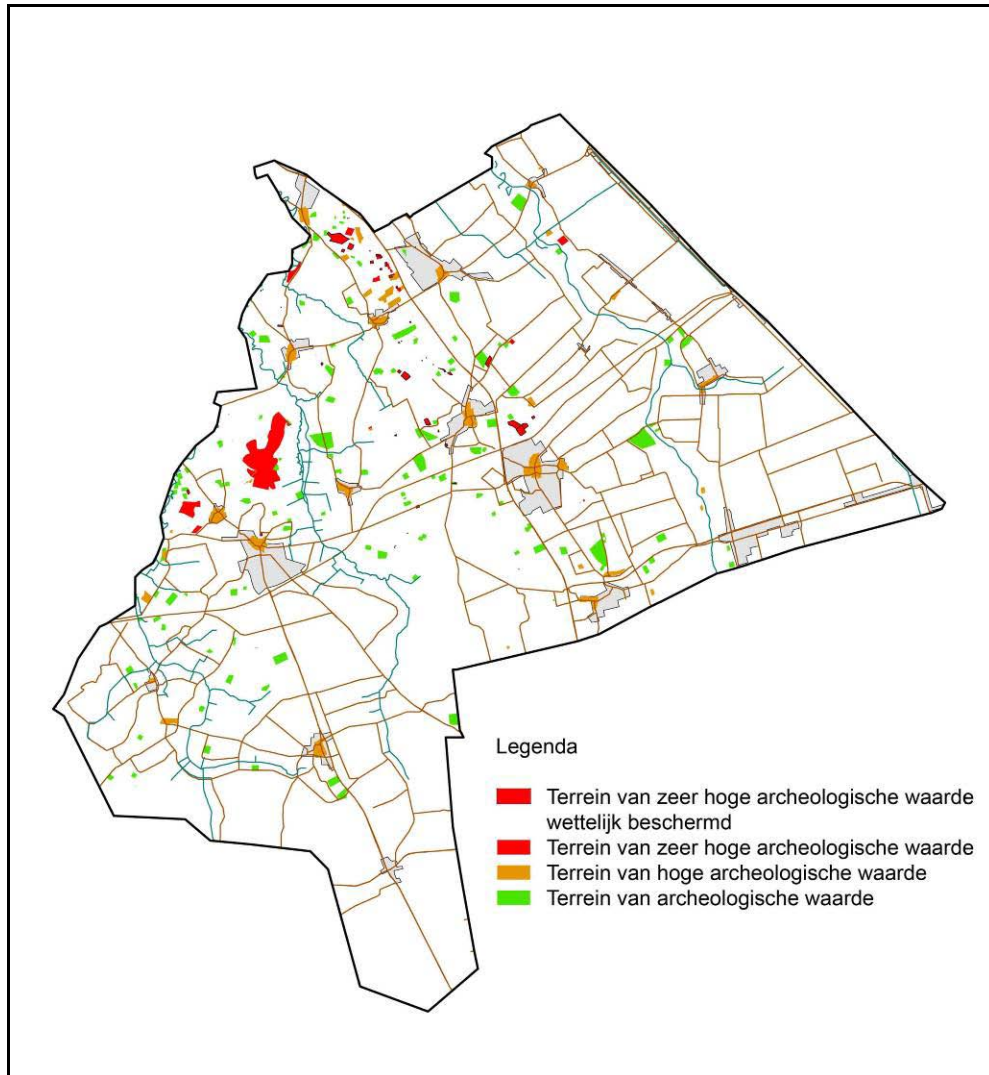
Archeologische verwachtingswaarde

De IKAW geeft een overzicht van de archeologische verwachtingswaarden. De waarden op deze kaart variëren van lage, middelhoge tot hoge verwachting. Ook hier is de scheiding tussen de esdorpen en de Hondsrug enerzijds en het Hunzedal en de veenkoloniën anderzijds duidelijk te zien. De Hondsrug en het gedeelte westelijk daarvan heeft grotendeels een hoge archeologische verwachtingswaarde. Het gebied ten westen van de Hondsrug heeft een middelhoge tot lage verwachtingswaarde.

Uitgangspunten

- ten aanzien van behoudenswaardige vindplaatsen is zo veel mogelijk het behoud in situ van toepassing;
- de op te stellen gemeentelijke archeologische beleids- en advieskaart vormt de basis voor de bescherming van gebieden met archeologische waarden in het bestemmingsplan;
- de aanvullende bestemming is gekoppeld aan een aanlegvergunningstelsel alsmede, indien relevant, aan de bouw- en sloopvergunningen;

- een deel van de AMK terreinen wordt beschermd door de aanwijzing als monument en behoeven geen nadere planologische bescherming.

Figuur 4. Fragment Archeologische Monumentenkaart (AMK) voor de gemeente Aa en Hunze

9. NIET-AGRARISCHE BEDRIJVIGHEID

9. 1. Algemeen

Het landelijk gebied van de gemeente Aa en Hunze wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van agrarische bedrijven. Een belangrijke ontwikkeling van de laatste jaren is de verbreding van de landbouw waarbij naast de agrarische activiteit op het boerenbedrijf nog een nevenactiviteit plaatsvindt. Naast deze bedrijvigheid komt er incidenteel ook niet-agrarische bedrijvigheid voor, bijvoorbeeld: maneges, hoveniers en tuincentra. Deze niet-agrarische bedrijvigheid zal met een eigen bestemming worden opgenomen in het Bestemmingsplan Buitengebied.

Uitgangspunt

- niet-agrarische bedrijvigheid zal een eigen bestemming krijgen in het bestemmingsplan.

9. 2. Zelfstandige activiteiten

Naast de niet-agrarische nevenactiviteiten biedt het plan ruimte voor zelfstandige activiteiten die passen in het landelijk gebied. Het kan daarbij gaan om:

- agrarisch dienstverlenende bedrijven ¹⁸⁾, zoals loonbedrijven;
- agrarisch aanverwante bedrijven ¹⁹⁾, zoals paardenhouderijen;
- maneges;
- overige niet-agrarische activiteiten (veelal kleinschalige dienstverlenende bestaande bedrijfsmatige activiteiten).

Ook hier geldt de overkoepelende randvoorwaarde waarbij voor deze zelfstandige activiteiten geldt dat binnen het agrarische gebied het behoud van de kenmerkende landschappelijke en cultuurhistorische waarden voorop staat. Om verstening te voorkomen worden nieuwe zelfstandige activiteiten alleen toegestaan in vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen/ boerderijen. De bestaande situatie wordt hierbij als uitgangspunt genomen en is tevens maximaal kader voor vervangende nieuwbouw. Indien de bestaande situatie om een uitbreiding vraagt dient daarvoor een afzonderlijke planologische procedure te worden gevoerd.

Voor het toestaan van zelfstandige activiteiten geldt een nader afwegingsmoment in de vorm van een afwijkings- of wijzigingsprocedure, gekoppeld aan ruimtelijke randvoorwaarden. Zo mag bijvoorbeeld geen sprake zijn van verkeersoverlast, buitenopslag, aantasting van het straatbeeld, et cetera.

¹⁸⁾ Een bedrijf waarbinnen uitsluitend of overwegend arbeid wordt verricht voor de productie of levering van goederen of diensten ten behoeve van agrarische bedrijven.

¹⁹⁾ Een bedrijf, dat in nauwe relatie staat tot het agrarisch bedrijf, waarvan de werkzaamheden in hoofdzaak bestaan uit het verlenen van diensten aan derden in de vorm van het houden van dieren en/of het telen en bewerken van gewassen.

Uitgangspunten

- voor het toestaan van deze zelfstandige activiteiten geldt een nader afwegingsmoment in de vorm van een afwijkings- of wijzigingsprocedure, gekoppeld aan ruimtelijke randvoorwaarden. Zo mag bijvoorbeeld geen sprake zijn van verkeersoverlast, buitenopslag, aantasting van het straatbeeld, et cetera;
- bij het toelaten van (dienstverlenende) bedrijvigheid geldt dat het moet gaan om bedrijven uit de milieucategorieën 1 en 2 van de Basiszoneringlijst van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten;
- nieuwe zelfstandige activiteiten kunnen uitsluitend worden toegestaan in vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen/ boerderijen (bestaande hoofd- en bijgebouwen). Vervangende nieuwbouw van bijgebouwen is mogelijk binnen de grenzen van de bestaande bebouwing. Voor uitbreiding met nieuwe bijgebouwen wordt een afzonderlijke planologische procedure gevoerd.

9. 3. Detailhandel en horeca

In het bestemmingsplan zal geen ruimte worden geboden voor nieuw te vestigen detailhandel. Alleen de bestaande detailhandel zal als zodanig worden bestemd en krijgt slechts beperkte ontwikkelingsmogelijkheden. Eén specifieke vorm van detailhandel, de 'productiegebonden detailhandel', is wél toegestaan. Het gaat hierbij om detailhandel in streekgebonden producten of in het buitengebied gevestigde kunstzinnigheid zoals de verkoop bij een atelier. Hiervoor gelden wel voorwaarden: het moet gaan om de verkoop van goederen die ter plaatse worden vervaardigd, geteeld, gerepareerd en/of toegepast in het productieproces, waarbij de detailhandelsfunctie ondergeschikt is aan de productiefunctie.

Voor horecavoorzieningen geldt dat de bestaande gelegenheden een positieve bestemming krijgen. Voor nieuwe horecavormen wordt uitsluitend in ondergeschikte vorm ruimte geboden bij recreatieve voorzieningen in gebouwen voor beheer en dienstverlening én binnen vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing.

In sommige gevallen kan een nieuwe horecavorm in het buitengebied echter een meerwaarde aan een gebied geven, bijvoorbeeld in een vrijkomende boerderij. Vrijkomende agrarische gebouwen worden in het algemeen geschikt geacht voor horeca activiteiten vanwege de doorgaans vrije ligging die overlast beperkt. Horeca in voormalige bedrijfspanden sluit verder goed aan bij de belevingswaarde van het buitengebied die voor een recreatief/toeristische ontwikkeling van belang is. Bij wijziging zijn daarom nieuwe horecavormen in vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing mogelijk als sprake is van een versterking van de recreatieve structuur.

Uitgangspunten

- bestaande detailhandel en horeca zal positief worden bestemd;
- nieuwvestiging van detailhandel zal niet mogelijk zijn, met uitzondering van productiegebonden detailhandel;

- nieuwe horecavormen worden uitsluitend toegestaan in de volgende twee gevallen:
 1. als ondergeschikte vorm bij recreatieve voorzieningen en bij (vrijkomende) agrarische bedrijfsbebouwing, mits sprake is van versterking van de recreatieve structuur.
 2. als ondergeschikte vorm bij overige bedrijfsmatige activiteiten, die in overwegende mate een eigen publiek trekken en in economische zin ondersteunend zijn aan de hoofdactiviteit.

10. OMGEVINGSASPECTEN

10. 1. Milieubeleid

Hoewel het ruimtelijk en het milieubeleid ieder hun eigen werking hebben, liggen er op een aantal onderdelen ook relaties. Dit vraagt om een afstemming tussen de milieuwetgeving en het bestemmingsplan. Uitgangspunt van het bestemmingsplan is dat rekening wordt gehouden met de beperkingen die voortvloeien uit de milieuwetgeving. Daarbij gaat het met name om de Wet geluidhinder (wegverkeerslawaaï en industrielawaaï), de Wet milieubeheer, de Wet ammoniak en veehouderij, het Besluit Externe Veiligheid en het Besluit Luchtkwaliteit.

Bij de afstemming met het milieubeleid zal ook aandacht worden besteed aan het onderwerp 'bodemsaneringslocaties'. Het Bestemmingsplan Buitengebied kent een overwegend conserverend karakter, maar biedt ook ruimte voor enkele nieuwe ontwikkelingen. Daarbij moet onder andere worden gekeken naar mogelijke verontreiniging van bodem en grondwater. Bij uitbreiding van bestaande bebouwing, nieuw- of herbouw dient een beoordeling van een bodemonderzoek (in het kader van de bouwverordening) te waarborgen dat er geen sprake is van risico's voor de volksgezondheid.

Ook op het gebied van ecologie, archeologie en luchtkwaliteit zullen onderzoeken uitgevoerd moeten worden. Deze onderzoeken zullen worden uitgevoerd zodra de ontwikkelingen bekend zijn die ook daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden ('uitgestelde toets').

10. 2. PlanMER

Mer-plicht algemeen

Op grond van de *Wet milieubeheer* is het verplicht ten aanzien van plannen, activiteiten en besluiten die (mogelijk) grote gevolgen kunnen hebben voor het milieu, een procedure voor milieueffectrapportage (mer ²⁰⁾) te doorlopen. De mer is bedoeld om milieubelangen meer expliciet af te wegen bij het opstellen van plannen en het uitvoeren van projecten. Ten aanzien van de mer-plicht doen zich drie verschillende mogelijkheden voor:

- het betreft een activiteit of besluit ten aanzien waarvan het bevoegd gezag moet afwegen of er belangrijke gevolgen voor het milieu kunnen zijn en of het opstellen van een volledig MER noodzakelijk is. Activiteiten waarop de zogenaamde mer-beoordelingsplicht van toepassing is, zijn opgenomen in onderdeel D van het *Besluit mer*;
- het betreft een besluit dat rechtstreeks een project mogelijk maakt dat is aangewezen in onderdeel C van het *Besluit mer*. In dit geval moet een MER worden opgesteld. Er is in dit geval sprake van een projectmer-plicht;
- het betreft een plan dat het kader vormt voor mer-plichtige activiteiten, maar deze niet direct mogelijk maakt. Voor dit soort plannen dient een planmer-plicht te worden opgesteld.

²⁰⁾ Met de afkorting mer wordt verwezen naar het proces van de milieueffectrapportage. Met MER wordt het uiteindelijke product, het milieueffectrapport, aangeduid.

Planmer-plicht Bestemmingsplan Buitengebied

Het Bestemmingsplan Buitengebied zet primair in op het beheer van de huidige situatie. Het bestemmingsplan biedt daarnaast enige ontwikkelingsruimte aan onder andere grondgebonden veehouderij, recreatie en, op beperktere schaal, intensieve veehouderij. Grootschalige ontwikkeling van een (mer-plichtige) intensieve veehouderij is niet rechtstreeks mogelijk, aangezien voor dergelijke ontwikkelingen een milieuvergunning noodzakelijk is. Recreatieve ontwikkelingen worden slechts mogelijk gemaakt via wijzigingsbevoegdheden. Aangezien het bestemmingsplan deze mer-plichtige ontwikkelingen niet rechtstreeks mogelijk maakt, maar slechts het kader daarvoor vormt, is er sprake van een planmer-plicht.

Er bestaat nog een tweede reden waarom voor het bestemmingsplan een planmer dient te worden opgesteld. In verband met de aanwezigheid van Natura 2000-gebieden in het plangebied is het tevens noodzakelijk een *passende beoordeling* op te stellen. (Een Passende Beoordeling heeft een beschrijving en beoordeling van effecten die plan of project veroorzaakt op/in Natura 2000-gebieden).

Inhoud en procedure planmer

Ten aanzien van een planmer gelden minder vorm- en procedurele vereisten dan bij een projectmer. Het schaalniveau van plannen is immers vaak ook niet concreet genoeg om gedetailleerd milieuonderzoek uit te voeren. Wel verplicht zijn de volgende zaken:

- een openbare kennisgeving dat een planmer-procedure wordt doorlopen;
- het bevoegd gezag (de gemeente) stelt betrokken bestuursorganen en adviseurs in staat om te adviseren over de reikwijdte en het detailniveau van een op te stellen rapportage. In dit geval gebeurt dit via het opstellen van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau welke samen met het voorontwerpbestemmingsplan wordt toegezonden aan de betrokken adviseurs (zie hieronder);
- in het rapport dient ten minste een vergelijking te worden gemaakt tussen de milieueffecten in de autonome situatie en de voorgenomen ontwikkelingen;
- waar nuttig en noodzakelijk kunnen verschillende alternatieven worden onderzocht;
- een planmer dient vergezeld te gaan met een publieksvriendelijke samenvatting;
- bij plannen die gevolgen kunnen hebben voor beschermde natuurgebieden (waarvoor een passende beoordeling wordt gemaakt), is tevens toetsing van het MER door de Commissie voor de mer verplicht. De Commissie stelt vast of het MER voldoende informatie bevat om een besluit te nemen.

De planmer wordt grotendeels parallel aan het bestemmingsplan opgesteld. De uitkomsten van de planmer worden meegewogen in het op te stellen bestemmingsplan.

Uitgangspunten

- het op te stellen bestemmingsplan buitengebied vormt het kader voor mer-plichtige ontwikkelingen. Daarom is er sprake van een planmerplicht;
- in verband met de aanwezigheid van Natura 2000-gebieden in het plangebied is het tevens noodzakelijk een *passende beoordeling* op te stellen.

===

BIJLAGE 1

1. Rijksbeleid

Nota Ruimte (2006)

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland tot 2020, met een doorkijk naar 2030. De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. De nota bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Het gaat om de inrichtingsvraagstukken die spelen tussen nu en 2020, met een doorkijk naar 2030. In de nota worden de hoofdlijnen van beleid aangegeven, waarbij het kabinet kiest voor 'decentraal wat kan, en centraal wat moet'.

Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevrage functies op het beperkte oppervlak in Nederland. Meer specifiek richt de nota zich op vier algemene doelen:

- versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland;
- bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland;
- borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden;
- borging van de veiligheid (tegen water en risicovolle activiteiten).

Twee begrippen staan centraal in de Nota Ruimte: basiskwaliteit en Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Ter waarborging van de algemene basiskwaliteit geeft de Nota Ruimte generieke regels die als ondergrens gelden voor alle ruimtelijke plannen¹⁾. Daarnaast geeft de nota extra regels voor de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur (c.q. de gebieden die van nationaal belang zijn). Hier streeft het rijk naar méér dan de algemene basiskwaliteit.

De Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur bestaat uit de belangrijkste gebieden in Nederland op het terrein van economie, infrastructuur en verstedelijking, water, natuur en landschap. Hieronder vallen onder meer de mainports Schiphol en Rotterdam, de nationale stedelijke netwerken maar ook de ecologische hoofdstructuur en een aantal aangewezen nationale landschappen.

De (begrensde) gebieden van de ecologische hoofdstructuur in het buitengebied van Aa en Hunze maken onderdeel uit van de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Hier geldt een 'ne tenzij'-regime. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wettelijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Voor het overige deel van het buitengebied van Aa en Hunze is het rijksbeleid gericht op het waarborgen en zo mogelijk vergroten van de basiskwaliteit. De eerste verantwoordelijkheid voor deze basiskwaliteit ligt bij de provincie.

De Nota Ruimte geeft aan dat het rijk de mogelijkheden voor herbouw en nieuwbouw in het buitengebied wil verruimen. Dit om het economisch draagvlak en de vitaliteit van de landelijke gebieden te vergroten. Vrijkomende bebouwing kan worden omgezet in een woonbestemming of vestigingsruimte voor kleinschalige bedrijvigheid. Soms kan ook nieuwbouw wenselijk zijn.

¹⁾ De Nota Ruimte bevat een aantal generieke regels die zorgen voor borging van de basiskwaliteit als ondergrens voor alle ruimtelijke plannen. Daarbij kan het gaan om inhoudelijke of procesmatige eisen, maar ook om basiskwaliteit in meer stimulerende zin. Daarnaast stellen verdragen, wetten en regels soms eisen die ruimtelijk relevant zijn. Dit is de 'wettelijke' basiskwaliteit die in de nota is opgenomen. Als laatste vorm van basiskwaliteit is in de Nota Ruimte een aantal principes van meer financiële aard opgenomen.

Zo kan woningbouw, bijvoorbeeld in de vorm van nieuwe landgoederen, geld opbrengen voor de aanleg van recreatie- of natuurgebieden (rood voor groen) of waterbergingsruimte (rood voor blauw).

Het rijk ondersteunt de transitieopgave van de landbouw, onder meer door heldere randvoorwaarden te stellen en ruimtelijke ontwikkelingen in de richting van duurzame productie te faciliteren. Uitgangspunt is om de mogelijkheden en potenties van de landbouw optimaal te benutten binnen de maatschappelijke eisen die worden gesteld. Voorwaarde voor de transitie naar een vitale en duurzame landbouw is, dat er een economisch perspectief aanwezig is. Het kabinet ziet daarbij een aantal handelingsperspectieven voor agrarische bedrijven:

- concurreren op de wereldmarkt;
- werken onder specifieke natuurlijke handicaps;
- economisch verbreden door andere maatschappelijke en/of economische diensten te leveren;
- of een combinatie hiervan.

Provincies worden gevraagd *niet-grondgebonden en/of kapitaalintensieve landbouw* en (eventueel) daaraan gerelateerde bedrijvigheid te bundelen in landbouwwontwikkelingsgebieden. Voor de continuïteit van de grondgebonden landbouw is het van belang dat agrarische ondernemers voldoende ruimte krijgen om in te spelen op de eisen van de wereldmarkt en meer ruimte krijgen om hun bedrijfsvoering te verbreden. De formulering van ruimtelijk beleid voor de *grondgebonden landbouw* is een verantwoordelijkheid van provincies en gemeenten. Van provincies wordt verwacht dat zij sturing geven aan de ontwikkeling van de grondgebonden landbouw, en daarbij rekening houden met de eisen die de wereldmarkt stelt aan landbouwbedrijven en met de wens van landbouwbedrijven om hun bedrijfsvoering te verbreden. Om de economische vitaliteit van de grondgebonden landbouw te kunnen versterken verwacht het rijk van provincies dat zij in hun ruimtelijke plannen meer mogelijkheden scheppen voor een bredere bedrijfsvoering. Het rijk zal zelf ruimtelijke ontwikkelingen in de richting van een duurzame productie vergemakkelijken.

2. Nota Belvedere

De Nota Belvédère (1999) is een beleidsnota over de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting. De nota vormt een belangrijke bouwsteen voor de Nota Ruimte. De centrale doelstelling van het beleid luidt: 'de cultuurhistorische identiteit wordt sterker richtinggevend voor de inrichting van de ruimte, en het rijksbeleid zal daarvoor goede voorwaarde scheppen'. Binnen het grondgebied van de gemeente Aa en Hunze zijn twee gebieden aangewezen als Belvédèregebied, te weten:

- Oude veenkoloniën;
- Drentse Aa-Hondsrug.

Beleidskansen voor de Oude veenkoloniën worden onder meer gezien in:

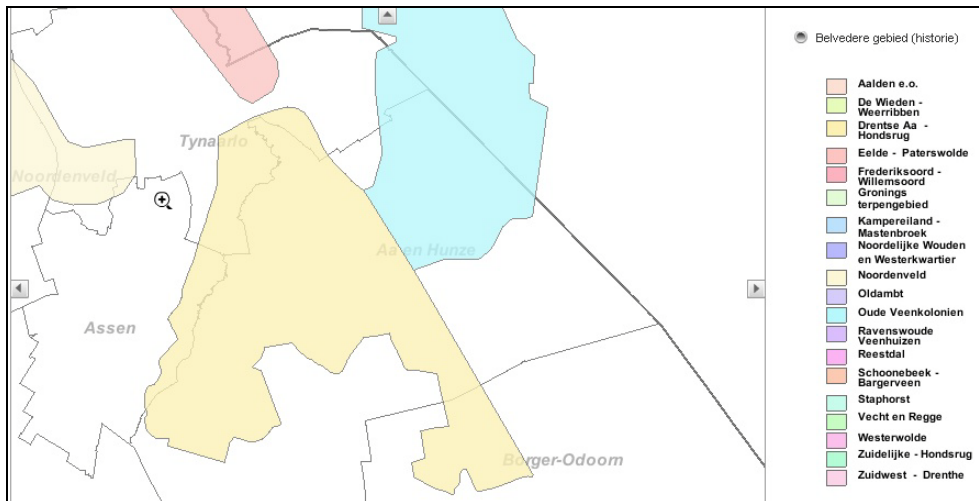
- het verder ontwikkelen van het gebied van de veenkolonies tot een aantrekkelijk gebied met meervoudige functies en voldoende economische dragers onder andere door revitalisering van de lintdorpen en verbetering en versterking van de landschapskwaliteit;
- ontwikkelen van een geheel nieuw perspectief voor de veenkolonies, met als randvoorwaarde het behoud van cultuurhistorische waardevolle elementen en patronen;
- voor het westelijke deel van het gebied zijn er goede mogelijkheden om mee te koppelen met het leefbaarheidsproject Hunzedal (ontwikkeling van nieuwe landgoederen, bossen, natuur en de toeristisch-recreatieve potenties van het gebied).

Tevens worden beleidskansen genoemd ten aanzien van inrichting, inpassing herstel en visualisatie alsmede van beheer en gebruik, onderzoek, voorlichting en erkenning.

Voor het gebied Drentse Aa-Hondsrug zijn de beleidskansen als volgt omschreven:

- explicieter beschermen van de waarden in de bestemmingsplannen:
- de bescherming zoals aangegeven in het omgevingsplan verder implementeren door de aanwijzing van meer beschermde dorpsgezichten en het geven van een (rijks)monumentstatus aan meer objecten.

Naast integrale gebiedsgerichte acties worden beleidskansen gezien ten aanzien van inrichting, inpassing herstel en visualisatie alsmede van beheer en gebruik, onderzoek, voorlichting en erkenning.

Figuur: Belvedere gebieden in de gemeente Aa en Hunze

3. Gebiedsagenda Noord Nederland

Een dynamische kenniseconomie, sterke steden en een vitaal platteland.

De Gebiedsagenda Noord-Nederland (2009) formuleert de gezamenlijke visie en de daaruit voortvloeiende opgaven van het Rijk en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland in het ruimtelijk-fysieke domein. De agenda is bedoeld als onderbouwing voor onder meer investeringsbeslissingen in het kader van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport.

4. Karakteristiek

Noord-Nederland onderscheidt zich door zijn ruimtelijke kwaliteit: een gebied met een grote landschappelijke diversiteit, met unieke natuurgebieden zoals het Waddengebied, het Friese merengebied en het Drentse landschap, en daarin aantrekkelijke sterke steden op menselijke maat. De steden spelen in Noord-Nederland een belangrijke rol. Ruim tweederde van de 1,7 miljoen inwoners van Groningen, Fryslân en Drenthe woont en werkt in het nationaal stedelijk netwerk Groningen-Assen, het stedelijk netwerk Fryslân en het regionaal stedelijk netwerk Zuid-Drenthe. De economische kernzone Eemsdelta, met de Eemshaven en het havencomplex in Delfzijl, fungeert als mainport in Noord-Nederland.

Ambitie

De ambitie is om de onderscheidende kwaliteiten van de kenniseconomie, de stedelijke netwerken en het unieke landelijke gebied te versterken en de potenties te benutten.

Visie en Strategie

De ruimtelijk-economische ontwikkelingsstrategie in het “Kompas voor de Toekomst” (1998) en de “Strategische Agenda Noord-Nederland” (2005), die door regio en rijk is onderschreven en waarin de volgende drie thema’s centraal staan, wordt voortgezet en verder tot uitvoering gebracht:

1. dynamische Kenniseconomie;
2. sterke Steden;
3. vitaal platteland.

5. Nieuwe uitdagingen

De bovenstaande opgaven moeten worden opgepakt in samenhang met nieuwe uitdagingen voortkomend uit: klimaatverandering, energietransitie en bevolkingsdaling.

Gebiedsgerichte/integrale opgaven

De prioritaire gebiedsontwikkelingen in Noord-Nederland zijn:

1. Groningen Centrale Zone;
2. Assen FlorijnAs;
3. Leeuwarden Nieuw Stroomland;
4. Centrumontwikkeling Emmen;
5. Eemsdelta;
6. Noorderruimte.

6. Provinciaal beleid

Omgevingsverordening Provincie Drenthe (2011)

In de omgevingsverordening worden de uitgangspunten van het provinciaal ruimtelijk beleid geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de nieuwe taakverdeling zoals deze is vastgelegd in de nieuwe Wet ruimtelijk ordening. Uitgangspunt van de visie is de ruimtelijke identiteit en de ruimtelijke kwaliteiten van provincie te versterken. Daarbij speelt de kernkwaliteit ‘oorspronkelijkheid’ een belangrijke rol. Onder deze kwaliteit verstaat men archeologische, cultuurhistorische en aardkundige waarden.

7. Aard van de omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is hét strategische kader voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Drenthe. De visie formuleert de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijke domein. De Omgevingsvisie kent een duidelijke relatie met bestaande programma’s en plannen. In deze Omgevingsvisie zijn vier wettelijk voorgeschreven provinciale planvormen samengenomen:

- de provinciale structuurvisie op grond van de Wet ruimtelijke ordening;
- het provinciaal milieubeleidsplan op grond van de Wet milieubeheer;
- het regionaal waterplan op grond van de waterwetgeving;
- het provinciaal verkeers- en vervoersplan op grond van de Planwet Verkeer en Vervoer.

Missie

De missie voor het omgevingsplan luidt: “Het koesteren van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe, passend bij deze kernkwaliteiten”. Als kernkwaliteiten zijn: rust, ruimte, natuur, landschap, oorspronkelijkheid, kleinschaligheid, naberschap, menselijke maat en veiligheid. Onder een ‘bruisend Drenthe’ wordt verstaan een provincie waarin het goed wonen en werken is en waar voldoende te doen is voor jong en oud.

De missie laat zien dat wordt gestreefd naar ruimtelijke kwaliteit door nieuwe ontwikkelingen en bestaande kwaliteiten in samenhang te bezien.

Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Het regionale economische vestigingsklimaat is van provinciaal belang. Gestreefd wordt naar voldoende, gevarieerde, aantrekkelijke en vitale vestigingsmogelijkheden op regionale bedrijventerreinen en andere stedelijke werklocaties.

Ook wil men in het landelijk gebied voldoende ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor landbouw, recreatie en toerisme en bedrijvigheid. De landbouw moet in de provincie voldoende mogelijkheden hebben voor schaalvergroting en voor de productie van energie. Drenthe moet aantrekkelijk blijven voor recreanten en toeristen. Van provinciaal belang is daarom het verbeteren en vernieuwen van het bestaande aanbod van verblijfs- en dagrecreatie en van de toeristisch recreatieve infrastructuur. Zowel de landbouw- als de toeristisch/recreatieve sector spelen een belangrijke rol bij het behouden en ontwikkelen van de kernkwaliteiten.

8. Robuuste systemen

Er zijn vier 'systemen' die de dragers zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe:

- Sociaal-economische systeem;
- Watersysteem;
- Natuursysteem;
- Landbouwsysteem.

Voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe moeten deze vier systemen 'robuust' zijn. Een systeem is robuust als een verstoring als gevolg van een ontwikkeling geen significante gevolgen heeft voor het functioneren ervan. Binnen de robuuste systemen staat de ontwikkeling van de betreffende hoofdfunctie (wonen, werken, water, natuur of landbouw) voorop. Dit betekent dat de ontwikkeling van andere functies geen significante negatieve invloed mag hebben op het functioneren van de hoofdfunctie. Voor alle ontwikkelingen, dus ook die van de hoofdfunctie, geldt dat de ruimtelijke kwaliteit er door moet worden versterkt.

9. Multifunctionele gebieden

Naast de robuuste systemen kent Drenthe gebieden waar verschillende functies en ambities samenkomen. Het gaat hierbij vooral om de combinatie van landbouw, natuur, recreatie en landschappelijke waarden (multifunctionele gebieden). Kenmerkend hiervoor is dat er – in tegenstelling tot de robuuste systemen – geen sprake is van een hoofdfunctie die leidend is in de ordening. Deze gebieden hebben een eigen functie-indeling gekregen.

10. Kernkwaliteiten

De kernkwaliteiten die van provinciaal belang zijn, zijn aangegeven op de kaart "Kernkwaliteiten". De kernkwaliteiten die niet op de kaart zijn aangegeven, vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

11. Landschap

De kwaliteit en de diversiteit van het Drentse landschap dragen sterk bij aan het aantrekkelijke milieu om te wonen, te werken en te recreëren. De identiteit van het Drentse landschap wordt bepaald door de ontstaansgeschiedenis en de diversiteit aan landschapstypen. De ambitie is het behouden en versterken van de verscheidenheid, de kwaliteit, de identiteit en de beleefbaarheid van het landschap. Van provinciaal belang is het behouden van landschapsskenmerken en de onderlinge samenhang en het versterken van de verschillende landschapstypen. Op de Kernkwaliteitenkaart is aangegeven welke landschappen en onderdelen daarvan van provinciaal belang zijn.

12. Archeologie

Het archeologisch erfgoed is de enige bron van informatie over de bewoningsgeschiedenis van de provincie van de steentijd tot de middeleeuwen.

Het merendeel van het archeologisch erfgoed is onzichtbaar en is daardoor zeer kwetsbaar voor ruimtelijke ontwikkelingen die met bodemingrepen gepaard gaan. Archeologische waarden zijn onvervangbaar en niet te compenseren.

Daarom heeft het archeologisch erfgoed een duidelijke plaats in ons ruimtelijk beleid. De kaart Archeologie geeft een totaaloverzicht van de archeologische waarden en verwachtingen die van provinciaal belang worden geacht. Deze waarden zijn essentieel om het verhaal van de regionale bewoningsgeschiedenis te kunnen vertellen, voor nu en voor toekomstige generaties. De archeologische waarden van provinciaal belang die samenhangen met de cultuurhistorische waarden of die ruimtelijk zichtbaar zijn, zijn terug te vinden op de kaart Cultuurhistorie.

13. Ontwikkeling van robuuste systemen

Het sociaal-economisch systeem en de systemen van water, natuur en landbouw worden beschouwd als de dragers voor de ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe. Deze systemen dienen voldoende robuust te zijn. Dat houdt in dat verstoring als gevolg van een ontwikkeling geen significante gevolgen heeft voor het functioneren van het systeem. Binnen de robuuste systemen staat in principe de ontwikkeling van de hoofdfunctie (wonen, werken, water, natuur of landbouw) voorop. Op de visiekaart (kaart Visie 2020) zijn de robuuste systemen aangegeven. De begrenzing is globaal en wordt specifiek gemaakt in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

14. Vitaal platteland

In het verleden had het platteland vooral een productiefunctie voor voedsel. Tegenwoordig krijgt het steeds meer andere economische functies. Hoewel de landbouw nog steeds een belangrijke pijler van de plattelandseconomie is, wordt het 'medegebruik' van het platteland door de gehele samenleving groter. Voorbeelden zijn toerisme en recreatie, educatie, genieten van natuur, ruimte en stilte en authentieke voedingsproducten. Op deze manier wordt het platteland als het ware een producent van belevenissen. Ten slotte heeft het platteland zich in de loop der jaren ook bewezen als (innovatieve) kraamkamer voor het midden en kleinbedrijf en kunst en cultuur. Om het platteland vitaal te houden wordt ingezet, naast de focus op een robuuste landbouw, op het versterken en verbreden van niet-agrarische economische activiteiten. Het groene karakter van Drenthe met haar natuurlijke, cultuurhistorische en landschappelijke diversiteit biedt immers uitstekende potenties voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen en activiteiten in de sfeer van gezondheid, wellness en leisure. Daarnaast wordt ruimte geboden aan kleinschalige en lokaal georiënteerde activiteiten op het gebied van nijverheid en dienstverlening

Ook wordt ruimte geboden voor woningbouw ter vervanging van landschapsontsierende (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen (ruimte-voor-ruimte regeling). Bij eventuele aantasting van de kernkwaliteiten wordt gestreefd naar compensatie. De ontwikkeling van nieuwe landgoederen wordt gestimuleerd, als vorm van kleinschalige nieuwe woonmilieus.

Versterken van de sociaal-economische vitaliteit van de plattelandseconomie

Veel bedrijvigheid op het platteland vestigt zich in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB). Voorheen was het provinciale beleid ten aanzien van het gebruik en/of het herinrichten hiervan nogal restrictief. De provincie wil dat gemeenten nu in principe zelf gaan bepalen welke activiteiten zij willen toestaan in de VAB. Wel worden enkele randvoorwaarden gesteld:

- de invulling van de VAB doet geen inbreuk op de ruimtelijke kwaliteit;
- de nieuwe bedrijfsactiviteit heeft geen negatieve gevolgen voor de hoofdfunctie van het gebied;
- de nieuwe bedrijfsactiviteit is kleinschalig van aard;
- de woonfunctie van de VAB blijft gehandhaafd.

Aanleg van nieuwe werklocaties in het landelijke gebied wordt in principe niet toegestaan. Wel is het onder bepaalde voorwaarden mogelijk bestaande locaties uit te breiden.

15. Robuust en klimaatbestendig watersysteem

Gestreefd wordt naar een robuust watersysteem dat voldoende schoon grond- en oppervlaktewater biedt voor alle waterafhankelijke functies. Het watersysteem moet in staat zijn om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen, waardoor wateroverlast en watertekort tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau beperkt blijven. Ook moet het watersysteem voldoen aan de kwaliteitseisen die voortvloeien uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).

De beekdalen vormen, met de kanalen en de grondwaterlichamen, de kern van het Drentse watersysteem. De beekdalen verzorgen de waterafvoer van het Drents Plateau en bepalen de grondwatervoorraad onder dit plateau. Ook zijn de beekdalen van grote waarde voor de natuur en bepalen ze in belangrijke mate de landschappelijke kwaliteit van Drenthe.

De klimaatverandering vraagt om meer ruimte voor water. Ruimte voor water wordt vooral in de bovenlopen van de beekdalen gezocht. Door hier water vast te houden, wordt wateroverlast in de lager gelegen gebieden voorkomen, vermindert de verdroging bovenstrooms, verbetert de waterkwaliteit en neemt de grondwatervoorraad toe. Om de ruimte voor water te garanderen, voert de provincie een 'nee, tenzij-beleid'. Dit betekent dat kapitaalintensieve functies zo veel mogelijk worden geweerd. Daarbij gaat het vooral om woon- en werkgebieden en bepaalde vormen van agrarisch grondgebruik, zoals glastuinbouw, kwekerijen en intensieve veehouderijen. In perioden van intensieve neerslag kan in de beekdalen, vanwege hun natuurlijke lage ligging, wateroverlast worden verwacht. Bij de inrichting en het beheer van het beekdal wordt hiermee rekening gehouden. Provinciaal uitgangspunt is dat wateroverlast niet mag worden afgewenteld op benedenstrooms gelegen gebieden en dat de grondwatervoorraad onder het Drents Plateau behouden moet blijven en waar mogelijk worden aangevuld.

De beekdalen zijn als functie opgenomen op de visiekaart. Deze aanduiding geeft een verbijzondering aan van de functies landbouw en natuur. Voor een beekdal met een natuurfunctie streeft de provincie naar het combineren van de natuur- en wateropgave en in de beekdalen met een landbouwfunctie naar een betere waterkwaliteit en naar een waterhuishoudkundige inrichting die op de landbouw is afgestemd.

16. Robuuste natuur

In Nederland worden gebieden met een bijzondere natuurkwaliteit onderling verbonden tot een Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een samenhangend netwerk van gebieden dat voldoende robuust is voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke

leefgemeenschappen. De provincies zijn verantwoordelijk voor het realiseren van de EHS, door gebieden aan te wijzen en door zorg te dragen voor de kwaliteit van die gebieden. De visie op de robuuste EHS is weergegeven op kaart Robuuste EHS 2020/2040. Bij het robuust maken van de EHS richt men zich op vier aspecten:

- het realiseren van grotere, aaneengesloten natuurgebieden en het laten vervallen van de EHS-status voor kleinere, verspreid liggende gebieden;
- het versterken van de verbindingen in het netwerk, in combinatie met het verminderen van het aantal verbindingen;
- bij het verbinden van gebieden zo veel mogelijk gebruik maken van de beekdalen;
- het behouden en ontwikkelen van natuurwaarden buiten de EHS door de 'doorlaatbaarheid' van het tussenliggende landschap te verbeteren, onder andere door invulling te geven aan het concept 'klimaatmantels'.

17. Robuuste landbouw

De Drentse agribusiness moet in staat worden gesteld haar positie op de Europese en wereldmarkt te versterken. Ook voor de landbouw wordt om die reden naar een robuust systeem gestreefd.

Dit gebeurt onder andere door gebieden aan te wijzen waar de landbouw de ruimte krijgt om zich te ontwikkelen, door innovatie in de landbouw te stimuleren en door minder beperkingen op te leggen.

18. Functionele indeling Landbouw

De landbouw krijgt maximale speelruimte in de gebieden die op de visiekaart (kaart Visie 2020) als landbouwgebieden zijn aangeduid, binnen de kaders van de kernkwaliteiten (kaart Kernkwaliteiten). Dat betekent dat ontwikkelingen in deze gebieden geen negatief effect mogen hebben op de landbouw. In deze gebieden wordt gestreefd naar een waterhuishoudkundige inrichting die is afgestemd op de functie landbouw.

19. Robuuste gebieden

Binnen de functie landbouw zijn robuuste landbouwgebieden aangegeven (kaart Landbouw). In deze gebieden staat de landbouw voorop. Dit maakt schaalvergroting en meer geïndustrialiseerde vormen van landbouw mogelijk. Ook zijn dit de voorkeursgebieden voor het verplaatsen en inplaatsen van agrarische bedrijven. De kernkwaliteiten (kaart Kernkwaliteiten) spelen in deze gebieden een ondergeschikte rol. Er is in deze gebieden geen ruimte voor andere grootschalige functies, bijvoorbeeld nieuwe grootschalige verblijfsrecreatie.

20. Bouwvlak

Agrarische bedrijven die zich verder willen ontwikkelen, hebben vaak behoefte aan uitbreiding of nieuwbouw van bedrijfsgebouwen. Bij uitbreiding van het bouwvlak moet de SER-ladder worden toegepast en de uitbreiding moet ruimtelijk worden ingepast. Hierbij moeten de kernkwaliteiten in acht worden genomen. Voor de gebieden met de functie landbouw (kaart Visie 2020) is het vaststellen van een maximale oppervlaktemaat de verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor de multifunctionele gebieden geldt dat de maximale grootte van het bouwvlak 1,5 ha is. Onder voorwaarde van ruimtelijke inpassing is een verdere vergroting mogelijk. Wanneer aantoonbaar andere provinciale doelen worden gehaald (bijvoorbeeld uitplaatsing uit de EHS), hoeft de grootte van een agrarisch bouwvlak de medewerking van de provincie niet in de weg te staan. Gestreefd wordt in die gevallen samen met de betrokken partijen naar een maatwerkoplossing.

21. Intensieve niet-grondgebonden veehouderij

De provincie wil geen nieuwvestiging van niet-grondgebonden intensieve veehouderijbedrijven in Drenthe. Dat geldt ook voor het starten van een neventak intensieve veehouderij en voor het omschakelen van een grondgebonden landbouwbedrijf naar een intensief veehouderijbedrijf. Intensieve veehouderijbedrijven tasten de belevingswaarde van het buitengebied aan en leiden tot een grotere milieudruk. Er worden alleen ontwikkelkansen geboden aan bestaande intensieve veehouderijbedrijven in Drenthe, onder de voorwaarde dat de ontwikkeling ontstaat:

- door een zorgvuldige maatwerkbenadering, passend bij de kernkwaliteiten;
- door sanering en samenvoegen van kleinere bedrijven (bijvoorbeeld uit gebieden waar verdere groei niet of nauwelijks mogelijk is).

Recreatie en toerisme

Drenthe wil een topspeler zijn op de (binnenlandse) toeristische markt. Hiervoor is het van belang dat Drenthe in haar diversiteit een totaalproduct aanbiedt dat onderscheidend en van hoogwaardig niveau is. Het is van belang om in dat toeristische totaalproduct Drenthe te investeren. Het bestaande aanbod van verblijfs- en dagrecreatie en de huidige toeristisch-recreatieve infrastructuur dient kwalitatief te worden verbeterd en vernieuwd. De focus ligt op de diversiteit en de kwaliteit van het toeristische product. Niet méér van hetzelfde, maar juist het creëren van toegevoegde waarde ten opzichte van het bestaande toeristische product. De markt wordt uitgedaagd uit om nieuwe, aansprekende concepten te ontwikkelen die passen bij de kernkwaliteiten van Drenthe.

22. Verblifsrecreatie

Het gebied dat is aangegeven als versterkingsgebied voor recreatie is weergegeven op de kaart Recreatie en Toerisme. Hier wordt ingezet op het versterken en eventueel uitbreiden van bestaande recreatiebedrijven. Het accent ligt op het versterken en ontwikkelen van de kleinschalige verblifsrecreatie, bijvoorbeeld gekoppeld aan doorgaande nationale lange-afstandsroutes voor wandelen en fietsen. Gemeenten worden hiervoor ruimere mogelijkheden geboden, bijvoorbeeld als het gaat om vrijkomende agrarische bebouwing.

Recreatieve infrastructuur

Drenthe heeft een zeer fijnmazig net van wandel-, fiets- en ruiterspaden, waaronder een aantal doorgaande landelijke routes. Voor de recreatietoervaart zijn er doorgaande vaarverbindingen. De provincie investeert in het instandhouden en verbeteren van de provinciale infrastructuur voor recreatie en toerisme. Aan uitbreiding van de infrastructuur wil de provincie meewerken als er sprake is van een knelpunt dan wel een ontbrekende schakel, of als onderdeel van een gebiedsontwikkeling.

Klimaat- en energiedoelstellingen

De provincie zet in op een overgang naar een duurzame-energiehuishouding. Dit is mede ingegeven door veranderingen in het klimaat en het schaarser worden van fossiele brandstoffen. Gestreefd wordt naar een energiehuishouding die betrouwbaar is, een minimum aan broeikasgassen uitstoot en betaalbaar is. Tot 2020 wordt gestreefd naar een reductie van 30% van de CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990. In 2020 moet het aandeel hernieuwbare energiebronnen zijn gestegen tot 20%. Ook wordt gestreefd naar een verhoging van de energie-efficiëntie met 2% per jaar (nu 1%). De productie van energie uit bodem en biomassa wordt gestimuleerd en ingezet wordt op het realiseren van 60 MW (megawatt) aan windenergie in 2020.

Windenergie

In de omgevingsvisie stelt de provincie zich nog tot doel om in 2020 ten minste 60 MW vermogen aan windenergie te operationaliseren. Inmiddels streeft Provinciale Staten naar een minimum vermogen van 200 MW in het daarvoor aangewezen zoekgebied. Deze doelstelling moet gehaald worden door het ontwikkelen van meerdere windparken met clusters van ten minste 5 turbines en een vermogen van ten minste 3MW per turbine. Buiten het zoekgebied zijn windturbines in het buitengebied uitgesloten. Om kaders te stellen voor de ruimtelijke inpassing van toekomstige windparken wordt door de provincie, in samenwerking met de gemeenten in het zoekgebied, gewerkt aan een gebiedsvisie voor windenergie.

Energie uit biomassa

Energieopwekking uit biomassa wordt gestimuleerd. Grootschalige bio-energiecentrales vestigen zich bij voorkeur op goed bereikbare bedrijventerreinen met mogelijkheden voor de energie-infrastructuur en afnamemogelijkheden van vrijkomende warmte. Daarbij kan gedacht worden aan de Energietransitieparken (kaart Visie 2020). Voor de vestiging van kleinschalige mestvergistinginstallaties bij veehouderijbedrijven wordt het 'Beleidskader co-vergisting' gehanteerd. De productie van energie uit biomassa is gekoppeld aan het streven naar een 'bio-based economy'. Dat is een economie waarin bedrijven non-food toepassingen, zoals brandstoffen, chemicaliën, medicijnen en energie, vervaardigen uit groene grondstoffen. Daarbij wordt ook gedacht aan het koppelen van landbouwbedrijven aan bedrijven op Energietransitieparken.

Uitwerking gebiedsopgaven

In hoofdstuk 5, 'uitwerking gebiedsopgaven' wordt nader ingegaan op de Hondsrug. Bij de opgave voor de Hondsrug gaat het vooral om het benutten en ontwikkelen van de vele kernkwaliteiten, in samenhang met ruimtelijk-economische functies.

Daarbij focussen wij ons op functies die passen bij en gebruik maken van de kwaliteiten van de Hondsrug, zoals recreatie en toerisme en wonen.

Voorbeeldregeling Ruimte Voor Ruimte (2006)

De Ruimte voor Ruimte regeling maakt het mogelijk dat in ruil voor het afbreken en opruimen van vrijkomende agrarische gebouwen het recht op een woonhuis op dezelfde plaats of in een dorpsuitbreiding ontstaat. Er verdwijnt zo overbodig geworden bouwmassa in het landelijk gebied, mede ter verbetering van de landschappelijke kwaliteit. De kosten voor sloop worden opgebracht door de opbrengst van de uitgifte van de nieuwe bouwrijpe kavels. In het kort houdt de regeling het volgende in.

Het doel van de regeling is het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied en het verwijderen van landschapsontsiende bebouwing. Het gaat zowel om een kwantitatieve verbetering (het terugbrengen van het aantal vierkante meters bebouwing in het buitengebied) als een kwalitatieve verbetering (de vormgeving van de compensatiewoning). Het maakt daarbij geen verschil of de landschapsontsiende bebouwing nog agrarisch in gebruik is of dat het agrarisch gebruik inmiddels is beëindigd.

De voorbeeldregeling is van toepassing op vrijkomende agrarische bedrijven en voormalige agrarische bedrijven, waarin inmiddels in de meeste gevallen een woonfunctie is gevestigd. De regeling is niet specifiek ontworpen ten behoeve van bedrijfsverplaatsingen. Indien sprake is van een bedrijfsverplaatsing voor het oplossen van milieu-knelpunten in het kader van ammoniakwetgeving en EHS, kan op de vrijkomende locatie in sommige gevallen de voorbeeldregeling worden toegepast. Hiervoor gelden wel een aantal aanvullende voorwaarden die in de regeling verder zijn uitgewerkt. Er zijn een aantal voorwaarden verbonden aan de toepassing van de regeling. Samengevat zijn de belangrijkste voorwaarden:

- de regeling is van toepassing voor de sloop van landschapsontsiende bebouwing (grootschalige stallen voor (pluim)vee en grootschalige akkerbouwschuren);
- cultuurhistorisch waardevolle en/of karakteristieke bebouwing komt niet in aanmerking voor toepassing van de regeling;
- het agrarisch bedrijf moet ter plekke zijn of worden beëindigd;
- de agrarische bedrijfsbebouwing moet op 2 juni 2010 aanwezig zijn;
- de regeling kan niet worden gebruikt voor agrarische bedrijven die op de huidige locatie nog voldoende ontwikkelingsmogelijkheden hebben;
- bij sloop van minimaal 750 m² ontstaat het recht op de bouw van een compensatiewoning, met een afwijkingsmarge van 5%;
- Om tot een sloopnorm van 750 m² te komen bestaat de mogelijkheid tot het samenvoegen van agrarische bebouwing op meerdere percelen (saldering). Saldering geeft recht op de bouw van een compensatiewoning;
- wanneer een milieuknelpunt wordt opgelost in het kader van ammoniakwetgeving en EHS kan het recht ontstaan voor de bouw van een extra compensatiewoning;
- De bouw van een compensatiewoning in de gebieden die zijn aangeduid met de functies Natuur en Beekdal, is onder voorwaarden mogelijk;
- de locatie voor de te bouwen compensatiewoning(en) is verbonden aan een aantal voorwaarden (o.a. zonering, landschap, natuur, cultuurhistorie) en er mogen geen belemmeringen ontstaan voor de uitoefening van de landbouw. Er gelden randvoorwaarden voor inpassing, omvang, inhoud en uiterlijke van de compensatiewoning;
- voor de omvang en vormgeving van de compensatiewoning(en) wordt aansluiting gezocht bij het reeds bestaande beleid in het POP.

Beleidskader covergisting (Provincie Drenthe, 2006)

Met de notitie 'beleidskader covergisting' wil de provincie het bestaande beleid in POP II verduidelijken en specificeren voor mestvergistingsinstallaties. In het algemeen kunnen vergistingsinstallaties uit de categorieën A, B en C gezien worden als een agrarische (neven)activiteit. Voor de vestiging van een agrarische vergister wordt in eerste instantie uitgegaan van de bouw mogelijkheden op een bestaande agrarisch bouwvlak. Indien uitbreiding van een bestaand bouwvlak nodig is, kan dit mogelijk worden gemaakt door het opstellen van een projectbesluit of een nieuw bestemmingsplan. Als het oprichten van een vergistingsinstallatie op het agrarisch bouwvlak niet mogelijk is en er geen mogelijkheden zijn om het perceel uit te breiden, zal een nieuwe locatie gevonden moeten worden. Hierbij zal in eerste instantie aansluiting gezocht moeten worden bij reeds verstorende elementen in het buitengebied.

Voor initiatieven in de categorie D, waarbinnen mestvergisting moet worden gezien als een industriële activiteit, geldt dat installaties in principe moeten worden gevestigd op speciaal daarvoor aangewezen bedrijventerreinen.

Als uitgangspunt voor transport geldt dat er zoveel mogelijk gebruik gemaakt moet worden van bestaande infrastructuur. De geschiktheid van de bestaande infrastructuur is punt van aandacht. De aan- en afvoerroutes dienen zo kort mogelijk te worden gehouden. Dit beperkt het aantal verkeersbewegingen en voorkomt 'gesleep met mest', maar is ook vanuit bedrijfs-economisch oogpunt gunstiger.

Om een goede landschappelijke inpassing te garanderen (en de bebouwingsmassa te doorbreken), stelt de provincie de voorwaarde om bij de aanvraag/goedkeuring een beplantingsplan bij de ruimtelijke onderbouwing (projectbesluit of bestemmingsplan) toe te voegen. In het beleidskader co-vergisting wordt specifiek aandacht besteed aan de categorie 'buurtvergister'. Hierbij gaat het om een samenwerking van een beperkt aantal bedrijven op lokaal niveau die gezamenlijk een vergister rendabel kunnen exploiteren.

23. Gemeentelijk beleid

Nota kampeerbeleid (maart 2008)

Per 1 januari 2008 is de Wet op de Openlucht recreatie (WOR) vervallen. De WOR vormde de basis voor vergunningen, ontheffingen en vrijstellingen op het gebied van kamperen. Voor 2008 moeten gemeenten hun regelgeving op het gebied van kamperen aanpassen. Het bestemmingsplan en de APV zijn hiervoor de meest geschikte instrumenten.

In de nota kampeerbeleid is een onderscheid gemaakt naar de volgende categorieën: kampeerterreinen, kleinschalig kamperen, tijdelijk kamperen, natuurkampeerterreinen, vrij kamperen en kamperen voor eigen gebruik.

Kampeerterreinen

De van oudsher veel voorkomende reguliere kampeerterreinen behoren tot deze categorie. Veel kampeerterreinen zijn in de loop van de jaren gegroeid van eenvoudige terreinen voor tenten tot in sommige gevallen recreatieparken met stacaravans, chalets en centrumvoorzieningen.

Tegelijkertijd zijn er ondernemers die zich (voor een deel van hun terrein) specifiek richten op kleinschaligheid en/of het toeristische kamperen. Zo is er op kampeerterreinen een bandbreedte ontstaan van toeristisch (tent)kamperen naar stacaravans en chalets.

In deze rij volgt uiteindelijk de recreatiewoning, maar een terrein met recreatiewoningen is geen kampeertrein meer. De genoemde bandbreedte leidt tot sterke ruimtelijke verschillen tussen kampeertreinen en zelfs daarbinnen.

De kern van de beleidskeuze is het vastleggen van een ruimtelijke zonering van deze verschillen in het bestemmingsplan. Een dergelijke zonering is nodig om functionele redenen en/of om natuur- en landschappelijke redenen, alsmede om ruimte voor toeristisch kamperen in de regio te behouden.

Kleinschalig kamperen

Het kleinschalig kamperen is in Nederland ontstaan als “kamperen bij de boer”. Op deze campings staan van 31 oktober tot 15 maart geen kampeermiddelen. Tot op heden is dit als een aparte categorie ten opzichte van reguliere kampeertreinen gezien vanwege de kleinschaligheid en het duidelijke onderscheid ten opzichte van reguliere kampeertreinen. Vanwege het onderscheid voorzag de Wet op de Openlucht recreatie tot nu toe in een “lichtere” beoordeling van een perceel voor kleinschalig kamperen en van een “zwaardere” beoordeling van een regulier kampeertrein.

De kern van de beleidskeuze is het behoud van de koppeling aan het agrarisch bedrijf/ groepsaccommodatie en geen maximum aantallen te hanteren maar de grootte van het kampeertrein te beperken tot maximaal 0,5 hectare.

Tijdelijk kamperen

Deze vorm van kamperen is veelal gekoppeld aan evenementen of festiviteiten. Een weiland of grasveld wordt dan tijdelijk gebruikt voor het kamperen van een groep mensen.

De kern van de beleidskeuze is om tijdelijk kamperen te begrenzen tot maximaal 7 dagen. Bij een langere duur ligt het voor de hand te gaan kamperen op daarvoor bestemde reguliere kampeertreinen.

Natuurkampeertreinen

Deze treinen worden veelal door natuurorganisaties geëxploiteerd in bos- en natuurgebieden.

De kern van de beleidskeuze is dat de gemeente Aa en Hunze in de regelgeving aansluit bij de toelatingsvoorwaarden van de Stichting Natuurkampeertreinen. De reden hiervoor is dat er voldoende overeenstemming en draagvlak is in Nederland voor de toelatingsvoorwaarden van deze stichting.

Vrij kamperen en kamperen voor eigen gebruik

In deze categorie gaat het om vrij kamperen buiten de daarvoor specifiek ingerichte en geëxploiteerde treinen door bijvoorbeeld campertoeristen en om het kamperen op eigen erf.

De kern van de beleidskeuze is dat de gemeente Aa en Hunze dit niet toestaat.

Toekomstvisie 2020 (december 2009)

De Toekomstvisie 2020 zet de koers uit voor de toekomst van de gemeente Aa en Hunze. Met deze toekomstvisie stelt de gemeente de bestaande kwaliteiten en waarden veilig voor de toekomst. De visie legt een aantal belangrijke keuzes vast en geeft richting aan het gemeentelijk beleid voor de komende jaren. De Toekomstvisie 2020 is vastgesteld op 16 december 2009.

Voor de toekomst maakt de gemeente Aa en Hunze vier hoofdkeuzen:

1. investeren in de kwaliteit van wonen en voorzieningen;
2. investeren in een levendige en zorgzame samenleving;
3. investeren in de recreatieve toeristische ontwikkeling;
4. investeren in een duurzame ontwikkeling in een robuust landschap.

De gemeente zet ten aanzien van 'wonen en werken' in op de vier economische pijlers: landbouw, recreatie, bouw en handel, zorg en welzijn.

De ambities voor 'landbouw, recreatie en landschap' zijn:

- versterking van de kwaliteit en diversiteit van het landschap bij de verdere ontwikkeling van Aa en Hunze, op basis van het karakteristieke landschap van het Drents Plateau, de Hondsrug en de Veenkoloniën;
- perspectiefvolle landbouw, gericht op economische en duurzame ontwikkeling, binnen de landschappelijke kaders;
- sterke recreatiesector, gericht op innovatie, samenhang, kwaliteit en het ontwikkelen van een sterke eigen identiteit in regionaal verband.

De gemeente wil hét loket zijn voor burger, ondernemer en instanties. Bewoners, bedrijven en instanties worden gestimuleerd om actief bij te dragen aan de ontwikkeling en het beheer van de eigen leefomgeving. Samenwerkingen met overheden, instanties, ondernemers en burgers zijn van belang.

Economische koersnota (september 2009)

Het economisch beleidsplan is in 2005 vastgesteld. Doel van de economische koersnota is om te kijken of de gemeente nog de juiste koers vaart en samen met de economische spelers in discussie gaan om de ambities te herijken. De koersnota richt zich op de hoofdlijnen voor economische ontwikkelingen in de gemeente Aa en Hunze. Voor de gemeente zijn met name de bestaande bedrijven van belang voor de economie, starters zorgen voor de dynamiek in de economische ontwikkeling. Belangrijke economische sectoren in de gemeente zijn: recreatie en toerisme, landbouw; handel, bouwnijverheid en (zakelijke) dienstverlening. Ook het belang van de zorgsector voor de economie is gegroeid met name als het gaat om werkgelegenheid.

De gemeente zal de komende jaren haar aandacht richten op:

- versterken van het eigen bedrijfsleven;
- stimuleren van zelfstandig ondernemerschap (starters);
- stimulering werkgelegenheid;
- leefbaarheid.

Voor de komende jaren zijn de speerpunten:

- ruimte voor bedrijven (o.a. mogelijkheden in vrijkomende agrarische bebouwing);
- leefbaarheid;
- stimuleren van bedrijvigheid;
- stimuleren van innovatie, kennis en samenwerking;
- versterking arbeidsmarkt;
- verbetering verkeer en vervoer;
- versterking van de economische pijlers;
- deregulering en vermindering administratieve lastendruk.

De gemeente wil voor ondernemers een meedenkende overheid zijn. In de praktijk blijkt dat het lastig is om een goede bedrijfslocatie te vinden, het helpt als de gemeente open staat voor nieuwe ontwikkelingen.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk wil de gemeente ondernemersplannen met een open blik bekijken. Voor de economische pijlers zal de gemeente als uitgangspunt 'ja mits' hanteren. Dit geldt ook voor overige ondersteunende bedrijvigheid passend bij de schaal van de gemeente.

VAB (Vrijkomende Agrarische Bebouwing)

Naast de mogelijkheden op bedrijventerreinen wil de gemeente de mogelijkheden binnen Vrijkomende Agrarische Bebouwing verbreden. De gemeente Aa en Hunze ziet dat in en om de (kleine) kernen ruimte gewenst is voor kleinschalige bedrijvigheid. Deze bedrijven geven de voorkeur aan een locatie bij het eigen dorp en zijn minder thuis op de bedrijventerreinen. Deze bedrijvigheid is ondersteunend aan de leefbaarheid van de dorpen en het platteland. Kansen worden gezien in Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB). Uit ruimtelijk oogpunt kunnen zo agrarische gebouwen worden hergebruikt en is het mogelijk om cultuurhistorisch waardevolle gebouwen te behouden. De nieuwe ontwikkeling zal een positief effect moeten hebben op de economische vitaliteit en sociale leefbaarheid met behoud van de landschappelijke kwaliteit. Naast verbrede landbouwactiviteiten kan er vanuit gemeentelijk perspectief ook ruimte zijn voor wonen en zelfstandig bedrijfsvestiging, denk hierbij bijvoorbeeld aan de zakelijke dienstverlening. Aan de bedrijvigheid zal de gemeente randvoorwaarden stellen (zoals geen afbreuk bedrijfsvoering omliggende bedrijven/woningen, geen opslag/stalling buiten de opstallen, sprake acceptabele verkeerssituatie, alle bijbehorende voorzieningen op eigen terrein, geringe milieubelasting e.d.).

Toeristisch recreatief ontwikkelingsplan (TROP, september 2009)

Het doel van de TROP is het opstellen van een integraal toeristisch recreatief beleidsplan dat gedragen wordt door ondernemers en andere betrokkenen, waarin voorstellen worden gedaan om recreatie en toerisme in de gemeente verder te ontwikkelen en versterken. De visie bevat speerpunten van beleid en een programma van actiepunten.

De conclusie op basis van de analyse van het toeristisch product en de markt is dat Aa en Hunze een goede toeristische recreatieve basis heeft, maar dat er behoefte is aan vernieuwing en samenhang om de positie vast te houden. Dit vraagt om durf van ondernemers en gemeente.

De belangrijkste ambities zijn:

1. verkopen wat we hebben;
2. stimuleren van productverbetering en –vernieuwing (waaronder mogelijkheden bieden voor recreatieve, culturele invullingen in VAB);
3. waar mogelijk bieden van planologische ruimte;
Inzet is om ondernemers ruimte te bieden om te ondernemen. Verbrede, innovatieve recreatie-initiatieven en ontwikkelingen die inspelen op de witte vlekken in het toeristisch aanbod kunnen rekenen op een 'ja-mits' houding. Ingezet wordt op ontwikkelingsgerichte planologie; zoals uitbreidings- en omzettingmogelijkheden en meervoudige functies in het bestemmingsplan;
4. ondersteunen van de sector en samenwerking.

De gemeente streeft ernaar de toeristische infrastructuur te verbeteren en start met een fiets, wandel-, ruiterspadenplan. Voor het seizoen in 2010 is het fietsknooppuntensysteem ook in de gemeente Aa en Hunze een feit. Het bieden van planologische ruimte zal naast dit toeristisch beleidsplan ook worden verankerd in de planologische beleidsvisie en bestemmingsplannen.

Beleidsregel maximale oppervlakte recreatiewoningen (2007)

Eind 2005 heeft de provincie Drenthe de ruimte waarbinnen een gemeente zelf vrijstelling van het bestemmingsplan mag verlenen voor een aantal categorieën van gebouwen vergroot.

Zo is onder meer de mogelijkheid geboden om uitbreiding van recreatiewoningen (of vervangende nieuwbouw) te vergunnen tot een maximale oppervlakte van 100 m². In juli 2004 is deze oppervlakte al in het Provinciaal Omgevingsplan (POP II) vermeld.

De beleidsregels voor de maximale oppervlakte recreatiewoningen zijn:

- het betreft uitbreiding of vervangende nieuwbouw van bestaande recreatiewoningen;
- het totale bebouwde oppervlak mag 100 m² niet overschrijden ² ;
- de ruimtelijke kwaliteit moet gewaarborgd blijven;
- de recreatiewoning mag niet permanent bewoond worden;
- er wordt niet voorbij gegaan aan privaatrechtelijke regelingen, waarin een kleiner oppervlak is opgenomen.

Waterplan Aa en Hunze (2007)

Het gemeentelijk waterbeleid is onder andere gericht op het voorkomen van wateroverlast als gevolg van klimaatveranderingen en beleid om de waterkwaliteit en ecologie van het watersysteem te verbeteren. Daarnaast wordt het waterbeleid steeds meer geïntegreerd met de beleidsvelden ruimtelijke ordening en milieu.

Het waterplan beperkt richt zich tot het (grond)water in en direct om de dorpskernen. Voor het water in het landelijk gebied worden twee aparte plannen opgesteld door het waterschap Hunze en Aa's in samenwerking met de aanliggende gemeenten. De visie richt zich op de stedelijke kernen van de gemeente en legt waar nodig relaties met het buitengebied. Als knelpunt voor het buitengebied wordt genoemd dat op enkele plekken in het landelijk gebied incidenteel wateroverlast voorkomt.

Gebiedsspecifieke knelpunten Drentse Aa

Landbouw en natuur hebben tegenstrijdige belangen als het gaat om waterkwaliteit en waterpeil. Zo zouden bij het Amerdiep keuzes tussen natuur en landbouw in het stroomdal moeten worden gemaakt. Bij het Deurzerdiep heeft de landbouw last van hoge grondwaterstanden. Eswateroverlast komt (beperkt) voor in Eext. Dit eswater stroomt van de hogergelegen esgronden naar de lagere gebieden waar het water zich verzamelt. De waterkwaliteit in het oppervlaktewater voldoet niet overal aan de landelijke waterkwaliteitsnormen. In het Anlooër Diepje zit bijvoorbeeld te veel stikstof in het water.

Gebiedsspecifieke knelpunten Hunzegebied

Veen oxideert in het Hunzegebied waardoor de bodem daalt. Als er niets wordt ondernomen om dit tegen te gaan, zal dit binnen enkele decennia tot wateroverlast leiden. De Hunze heeft een te hoge voedselrijkdom. Een van de bronnen is de Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RW-ZI) van Gieten.

² De maat van 100 m² geldt voor het totale bebouwde oppervlak, dus inclusief aan- en bijgebouwen en bouwwerken geen gebouw zijnde (zoals carports en overkappingen).

Landbouwvisie (2006)

De landbouwvisie bestaat uit drie delen:

1. Een sectoraal deel: Nota Perspectief op de Landbouw in Aa en Hunze;
2. Een integraal deel: Verslag charette landbouwvisie;
3. Een reactie daarop van de raad: Reactienota.

In de reactienota staat een overzicht van de belangrijkste conclusies en aanbeveling n.a.v. de nota 'Perspectief voor de landbouw in Aa en Hunze en het verslag van de charettes voor de integrale verdiepingsslag daarvan. De conclusies en aanbevelingen zijn voorzien van een toelichting en waar mogelijk met een voorstel voor een vertaling naar het gemeentelijk (ruimtelijk)beleid. De conclusies zijn:

1. de landbouwsector heeft alleen een economisch perspectief in een integrale context. Deze context moet tot uitdrukking komen in een plattelandsvisie van waaruit het beleid moet worden geformuleerd;
2. voor een goede de agrarische bedrijfsontwikkeling is het noodzakelijk om de bedrijfsplannen vroegtijdig af te stemmen met de gemeente en moet de initiatiefnemer bij aanvang tevens zorgen voor draagvlak in zijn omgeving;
3. in het bestemmingplan moet naar een evenwicht worden gezocht tussen verbods- en toelatingsplanologie;
4. De gemeente moet inzetten op nieuwe concrete ontwikkelingsperspectieven zoals de toepassing van bio-energie als verbredings- en vernieuwingstrategie voor de landbouw;
5. betrek boeren actief bij grootschalige ontwikkelingen in het landschap (zoals: wonen, natuurontwikkeling) als mede initiatiefnemer in plaats van ze uit te kopen;
6. de landbouwsector moet meer ruimte gegeven worden om te ondernemen. Een overvloed aan regels werkt belemmerend;
7. de gemeente zou de landbouwsector meer actief moeten adviseren en ondersteunen.

Notitie recreatieve ontwikkelingen in bestaande gebouwen (2005)

De notitie (vastgesteld in maart 2005) omvat het beleid met betrekking tot de toelating van recreatief verblijf in gebouwen met een niet-recreatieve functie (zoals bijvoorbeeld het kamperen bij de boer en het verstrekken van mogelijkheden tot logies met ontbijt ("bed & breakfast"). De beleidslijnen zijn:

- voor bed&breakfast faciliteiten tot 4 personen zijn geen planologische maatregelen noodzakelijk;
- recreatief medegebruik in de vorm van pension, appartementen of hotel is tot een capaciteit van 4 personen mogelijk via een ontheffingsprocedure;
- recreatief medegebruik in de vorm van pension, appartementen of hotel met een capaciteit van 4 t/m 10 personen is mogelijk via een ontheffing. Dit geldt ook voor B&B van 4 t/m 10 personen;
- voor een capaciteit van meer dan 10 personen geldt dat voor alle genoemde vormen van recreatief medegebruik een wijzigingsprocedure moet worden doorlopen;
- de beleidslijnen zijn van toepassing op het gehele grondgebied van de gemeente en hebben betrekking op 'burgerwoningen', agrarische bedrijven en voormalige agrarische bedrijven.

Kadernota landgoedontwikkeling 2005

Deze notitie voegt geen inhoudelijk beleid toe maar is op basis van de bestaande beleidslijnen kaderstellend voor de selectie en uitwerking van een tweetal pilots voor landgoedontwikkeling ter overbrugging naar het op te stellen nieuwe bestemmingsplan buitengebied Aa en Hunze ³.

Een zorgvuldige inpassing van het landgoed als overgang tussen landbouwgronden bos- en natuurgebied is in het algemeen noodzakelijk.

Met oog op een zorgvuldige en terughoudende inpassing van nieuwe landgoederen, worden in het belang van de bestaande landbouwstructuur beperkingen gesteld gerelateerd aan de POP-zonering. Als pilot zal vooralsnog medewerking worden verleend aan maximaal twee landgoedinitiatieven.

Gelet op overwegingen ten aanzien van beleidsontwikkeling voor het landelijk gebied in het kader van de actualisatie van het bestemmingsplan buitengebied en in relatie tot eventuele toekomstige mogelijkheden voor landgoedontwikkeling, wordt vooralsnog geen medewerking verleend aan landgoedontwikkeling, tenzij de motivering van een concreet verzoek daartoe aanleiding geeft (zie notitie). Naast de drie recent gerealiseerde landgoederen, wordt medewerking verleend aan maximaal twee nieuwe landgoederen op basis van deze notitie tot 2010.

Milieubeleidsplan Aa en Hunze 2010-2013

Het milieubeleidsplan heeft als ondertitel “naar een duurzamer Aa en Hunze” waarmee wordt aangegeven dat bij elk beleidsonderdeel het accent op duurzaam ligt. Duurzaamheid kan zich uiten in het toepassen van andere dan fossiele brandstoffen of door het scheiden van afval waardoor er meer gerecycled kan worden of door hergebruik van grond in de gemeente.

Het begrip duurzame ontwikkeling is breed: een duurzame ontwikkeling voorziet in de behoefte van de huidige generatie, zonder daarin voor de toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien.

Het plan bestaat uit 5 hoofdelementen van milieubeleid:

1. Klimaat- en energiebeleid;
2. Bodembeleid;
3. Geluidbeleid;
4. Luchtkwaliteit;
5. Afvalbeleid.

Het milieubeleidsplan geeft in grote lijnen de kaders aan waarbinnen we Aa en Hunze in de komende jaren via uitvoeringsplannen een duurzamer gezicht gaan geven. Elk van de hoofdstukken van dit plan eindigt met een aantal aanbevelingen.

³ Een landgoed is een nieuw te ontwikkelen en duurzaam te beheren aaneengesloten complex met een omvang van minimaal 10 hectare gerelateerd aan doelstelling, functie en bebouwing van het landgoed, dat bestaat uit een minimaal vijf hectare bos, andere houtopstanden of natuurterrein met daarin één gebouw van allure. (Definitie gemeente).

BIJLAGE 2

Notitie: Nadere toelichting regeling agrarische bouwpercelen

(notitie ter aanvulling op de behandeling van de Nota van Uitgangspunten Bestemmingsplan Buitengebied in de commissie Leefomgeving van 19 september 2012)

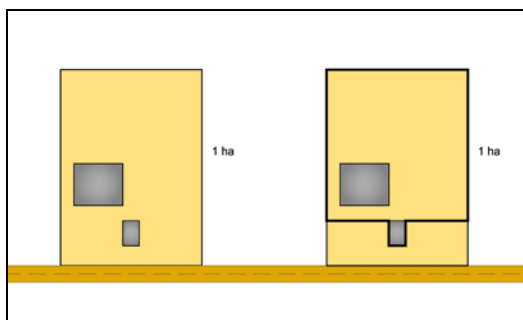
Regeling vigerend plan

In de huidige Bestemmingsplannen Buitengebied van Anloo, Gasselte Gieten en Rolde wordt uitgegaan van een bebouwingsvlak bij recht van 1 ha. (In Gieten zijn ook bouwvlakken groter dan wel kleiner dan 1 ha aangegeven). Via afwijking en/ of een wijzigingsbevoegdheid is er in enkele plannen de mogelijkheid te vergroten tot maximaal 1,5 ha.

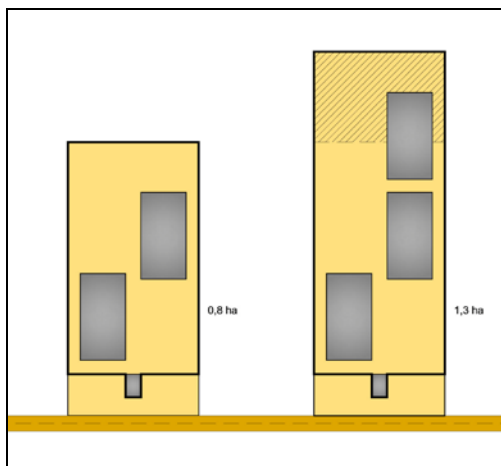
Regeling nieuwe plan: maatwerkbenadering

De gemeente wil de landbouw ontwikkelingsmogelijkheden bieden, maar wil tegelijkertijd aandacht besteden aan het behoud en versterking van het landschappelijke karakter en de daarbij horende landschapswaarden van het buitengebied. Om hieraan tegemoet te kunnen komen wordt in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied *maatwerk* voorgesteld voor wat betreft de regeling voor de agrarische bouwpercelen. Agrarische bedrijven zullen in het hele buitengebied een bouwvlak krijgen wat is afgestemd op het geldende bestemmingsplan dan wel op de werkelijke grootte. Een bestemmingsplan wordt opgesteld voor een periode van 10 jaar. Om de zittende bedrijven niet 'op slot te zetten' wordt daarnaast voor elk bedrijf uitgegaan van een uitbreidingsruimte bij recht van ongeveer 0,5 ha. Er wordt bij het vastleggen van de bouwpercelen op de verbeelding maatwerk geleverd: elk bedrijf krijgt ongeveer 0,5 ha 'groeiruimte'. Kleine bedrijven, die maar de helft (of minder) van hun huidige bouwperceel hebben benut, behouden hun bouwperceel van 1 ha. Zij kunnen de komende jaren met de nog beschikbare ruimte binnen hun huidige bouwperceel voldoende vooruit. Bedrijven die bijvoorbeeld 0,8 ha hebben benut, krijgen op grond van de maatwerkbenadering een bouwperceel van 1,3 ha. Het maximaal bij recht toe te kennen oppervlakte is 1,5 ha. Dit is de daadwerkelijke netto bouwruimte, inclusief verkeersruimte en opslag.

Door bovenstaande werkwijze krijgen alle agrarische bedrijven in planologische zin enige uitbreidingsruimte, maar wordt voorkomen dat de echt kleine bedrijven, waar de afgelopen tientallen jaren niets is gebouwd, bij voorbaat al een bouwperceel van 1,5 ha krijgen. (En daarmee planologische uitbreidingsruimte, die naar alle waarschijnlijkheid niet benut zal gaan worden).

Figuur: bouwperceel van 1 ha geeft nog voldoende groeirimte voor een klein bedrijf

Figuur: 0,5 ha uitbreidingsruimte voor elk bedrijf (tot een maximum van 1,5 ha)

Inloopbijeekkomsten

Bij het vastleggen van de bouwpercelen (het intekenen op de verbeelding) wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de inpasbaarheid van het bouwperceel in z'n omgeving. Vorm en ligging wordt aangepast aan het type landschap en de daarbij behorende patronen en structuren (verkaveling, waterlopen, beplanting etc.). Ook wordt gekeken naar aspecten als archeologie, ecologie en afstanden tot overige functies, bijvoorbeeld woningen. Op grond van deze afwegingen wordt het nieuwe bouwperceel met daarbinnen het bouwvlak op de verbeelding aangegeven. Vervolgens worden de agrariërs door middel van zogenaamde 'inloopbijeekkomsten' in de gelegenheid gesteld te reageren op hetgeen op de verbeelding is ingetekend. Mocht blijken dat het ingetekende bouwperceel/bouwvlak op problemen stuit dan kan er vervolgens een aanpassing plaatsvinden naar de wensen van de agrariërs.

Systematiek van bouwvlak en bouwperceel: bruto/netto

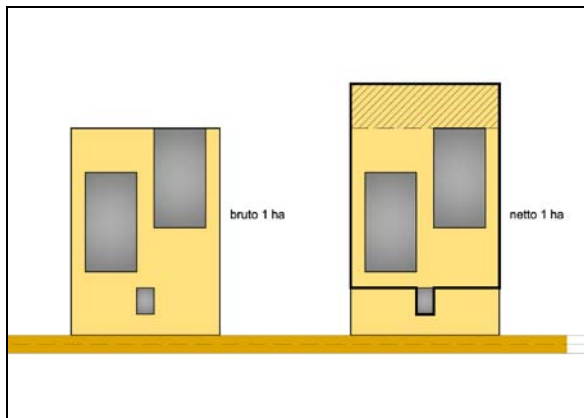
In de vigerende bestemmingsplannen buitengebied is de omvang van het bebouwingsvlak gebaseerd op de bruto bouw mogelijkheden. Het bouwvlak beslaat aldus ook gronden, waarop niet gebouwd mag worden, bijvoorbeeld omdat de gebouwen dan vóór de voorgevels van bedrijfswoningen zouden komen. De feitelijke (netto) bouw mogelijkheden zijn dus kleiner dan het aangegeven bouwvlak van 1 ha.

In het nieuwe bestemmingsplan krijgt elk agrarisch bedrijf twee aanduidingen: een aanduiding 'bouwperceel' en een aanduiding 'bouwvlak'. Het bouwvlak bepaalt de omvang van de bouw mogelijkheden. Gebouwen en overkappingen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden opgericht. Daarnaast vindt in veel gevallen in de directe omgeving van de gebouwen de mestopslag of opslag van andere landbouwproducten plaats. Dit alles is gesitueerd binnen het bouwvlak.

De directe gronden rondom het agrarisch bedrijf (het " erf") worden aangeduid met de aanduiding 'bouwperceel'. Binnen het bouwperceel mag veelal echter niet overal worden gebouwd: zo moet het bouwen van bedrijfsbebouwing vóór de voorgevels van bedrijfswoningen voorkomen worden, niet alleen vanuit stedenbouwkundig oogpunt, maar ook om het veelal karakteristieke aanzicht van een boerenerf te beschermen. Ook kan het oprichten van nieuwe bebouwing op een gedeelte van het erf niet wenselijk zijn vanwege landschappelijke- of milieuoverwegingen. Het gedeelte van het bouwperceel waar nieuwe bebouwing wel wordt toegestaan wordt aangeduid als 'bouwvlak'.

Ten opzichte van het vigerend beleid is de regeling voor agrarische bouwpercelen verruimd: de 1 ha bouwvlak in het oude plan was een bruto oppervlakte waarbinnen niet overal

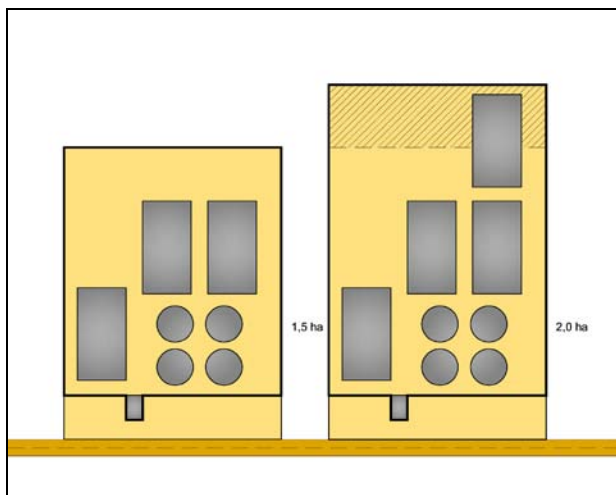
gebouwd mocht worden. Een bouwvlak van 1 ha in het nieuwe plan betekent dat er ook daadwerkelijk 1 ha netto beschikbaar is voor agrarische bedrijfsbebouwing (met dien verstande dat ook de mestopslag of opslag van andere landbouwproducten binnen het nieuwe bouwvlak moet plaatsvinden).

Figuur: principeschets bouwperceel/bouwvlak en verschil bruto/netto

Schaalvergroting via een wijzigingsprocedure

Voor de bedrijven die op grond van bovenstaande maatwerkbenadering bij recht een bouwvlak kleiner dan 1,5 ha hebben gekregen, geldt dat via een 'lichte' wijzigingsprocedure de mogelijkheid wordt geboden om het bouwvlak te vergroten tot 1,5 ha. In delen van het buitengebied is een vergroting naar 2 ha mogelijk. Aan deze vergroting zijn voorwaarden verbonden. Aan de wijzigingsprocedure is het instrument 'landschapstoets' gekoppeld: een van de voorwaarden voor schaalvergroting is immers is de landschappelijke inpassing.

Figuur: schaalvergroting van 1,5 naar 2 ha via een wijzigingsprocedure

Instrument: de landschapstoets

In de structuurvisie is verwoord, dat voor het gehele buitengebied ontwikkelingen mogelijk zijn, mits zorgvuldig wordt omgegaan met de omgeving en de ontwikkeling samen gaat met het behoud, herstel of zelfs het toevoegen van landschappelijke kwaliteiten. Schaalvergroting vraagt om maatwerk in maatvoering, inpassing en vormgeving. Dit maatwerk wordt verkregen door tijdens de planvorming een zogenaamde 'landschapstoets' in te bouwen. Dit betekent dat de initiatiefnemer in geval van schaalvergroting een - bij het bouwplan behorende - inrichtingsplan moet (laten) opstellen. Dit inrichtingsplan bestaat in ieder geval uit een onderbouwing met de volgende onderdelen:

- maatvoering en vormgeving van bebouwing (wat wordt er gebouwd);
- situering en onderlinge afstemming van de bebouwing (hoe zet je 't fysiek neer);
- de landschappelijke inpassing (hoe pas je 't in).

Afwegingskader landschapstoets: kernkwaliteiten landschap

Per situatie en per voorgestelde ontwikkeling wordt gekeken in hoeverre de bestaande landschappelijke kwaliteiten behouden blijven en of er kansen worden aangegrepen voor het versterken dan wel het vernieuwen van de landschappelijke kwaliteit. De landschappelijke kernkwaliteiten vormen daarbij een belangrijk afwegingskader. In geval van het vergroten van een agrarisch bouwperceel wordt door middel van een op te stellen inrichtingsplan en de daarbij behorende landschappelijke inpassing inzichtelijk gemaakt hoe om is gegaan met de aanwezige kernkwaliteiten als verkavelingspatroon, mate van openheid, beplanting etc.

In de structuurvisie is een bijlage opgenomen waarin wordt voorgesorteerd op het afwegingskader met betrekking tot de landschappelijke kernkwaliteiten (Beschrijving kernkwaliteiten per landschappelijk deelgebied gemeente Aa en Hunze). Momenteel is de provincie Drenthe bezig met het benoemen van de kernkwaliteiten van het landschap. Het gemeentelijk afwegingskader landschappelijke kernkwaliteiten zal op basis hiervan inhoudelijk worden beschreven bij de verdere uitwerking van het bestemmingsplan.

Werkwijze: keukentafelgesprekken (kwaliteitsteam)

Een belangrijk onderdeel bij de wijzigingsprocedure in geval van schaalvergroting is het voeren van de zogenoemde 'keukentafelgesprekken' bij de initiatieven voor deze grotere agrarische bedrijfsuitbreidingen. Daarbij schuift de gemeente met interne/externe deskundigen (kwaliteitsteam) bij de boer aan tafel om de mogelijkheden van uitbreiding van een agrarisch bedrijf vooraf en tijdig te bespreken. Uitgangspunt daarbij is dat het plan zowel bijdraagt aan een aantrekkelijk landschap als aan een logische bedrijfsvoering, waar de boer ook in de toekomst mee uit de voeten kan. Gekeken wordt naar ondermeer de situering van het bouwvlak/bouwperceel, de plannen voor de landschappelijke inpassing, de stedenbouwkundige aspecten en de omgevingsfactoren (milieuaspecten als geur en geluid, nabijheid ander functies, etc.). Het gaat daarbij altijd om maatwerk.

Voor een vergroting van het bouwvlak naar 1,5 ha wordt een lichte wijzigingsbevoegdheid voorgesteld. Via een 'zwaardere' wijzigingsprocedure is een vergroting van het bouwvlak naar 2 ha mogelijk. In geval van de 'lichte' procedure zal de interne ambtelijke expertise worden ingezet als kwaliteitsteam voor het voeren van de "keukentafelgesprekken". In geval van een zwaardere procedure zullen ook extern deskundigen op het gebied van landschap aan het kwaliteitsteam worden toegevoegd.

Regeling bouwmogelijkheden bij recht

Aan de ontwikkelingen op het agrarische bouwvlak tot aan de bij recht verkregen oppervlakte (zijnde maximaal 1,5 ha) kunnen geen eisen worden gesteld aangaande landschap en ruimtelijke kwaliteit. Om geen verrommeling van het landschap te krijgen is het echter wel belangrijk dat bedrijfsgebouwen een logische plek en een passende vormgeving krijgen. Uitgangspunt voor het bestemmingsplan buitengebied is om de landschappelijke inpassing als randvoorwaarde voor nieuwe ontwikkelingen mee te nemen. Deze nieuwe ontwikkelingen kunnen zich ook op het bij recht toegekende bouwperceel afspelen. Daarom wordt voor het bestemmingsplan buitengebied voorgesteld om de maatvoering van de bedrijfsgebouwen die bij recht gebouwd mogen worden aan een maximum te binden. Dit ten behoeve van het realiseren van een goede ruimtelijke kwaliteit. Met een omgevingsvergunning kan dan een groter gebouw worden gebouwd. In dat geval moet er ten behoeve van een zorgvuldige landschappelijke inpassing, een door B&W goed te keuren inrichtingsschets worden opgesteld (hier is dus geen sprake van een onderbouwd inrichtingsplan zoals hiervoor beschreven bij de landschapstoets).

In de bijlage van de regels worden hiervoor richtlijnen opgenomen. Voorgesteld wordt om een nieuw bedrijfsgebouw bij recht een maximale omvang van 500 m² te laten zijn.

